

Spreman budi svakog časa

Ne zakivaj nogu za tlo
niti gradi strehu nad glavom.

Spreman budi svakog časa
podići šator i
utrnuti vatru na otvorenome.

Pjevaj sa štapom u ruci
i piši štapom po pijesku.

Jedan samo nosi teret – krila
i jedan samo slijedi put – lijet.

Nema biča nad tvojim plećima
niti hajke na tvojim putima.

Tvoj hod je pjesma
tvoj trag je zapis.

Ivan Golub

Središnja proslava 113. Dužijance u Subotici
TEMA BROJA: „Dan očitovanja ljubavi prema
Bogu i poštovanja prema zemlji”

Propovijed mons. Stjepana Beretića na Večernjoj u katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici, 12. kolovoza 2023.

Dužijanca – svetkovina duboke molitve

Draga Dunja, bandašice, Petre, bandašu naš! Pozdravljam i Sofiju i Davida – male bandaše! Nakon ovogodišnje teške žetve i malog uroda, i kad je niskom otkupnom cijenom još više pogođen ratar, zahvaljujemo Bogu. U susjednoj Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji su sve to doživjeli ljudi ravnice, a onda je nevrijeme udarilo i na njihove kuće, škole, crkve... Pomelo je i ono malo kukuruza i suncokreta. Dok slavimo Dužijancu mislimo i na njihove tuge i zahvaljujemo Bogu što imamo kruh za obiteljski stol i što ćemo na Badnju večer opet imati božićnjak. Bit će i dogodine zlatnih perlica. Vrijedni prsti naših djevojaka i snaša zadivit će nas lijepim radovima od slame.

Preuzvišeni gospodine biskupe Fabijane, svećenici, časne sestre i svi dragi vjernici i gosti. Nedavno sam čuo ove riječi: „Kada se rodiš usrid Splita ti si odmah na vrh svita”. Te riječi vrijede i za naš grad i za našu Dužijancu. Kada se rodiš usred Subotice, ti si odmah na vrh svita. Nema Dužijance kao što je ova naša. Evo već 38 godina slavim ovdje Dužijancu. Ovakvo slavlje se ne može organizirati bez velikog zalaganja, bez žrtve, a sve je to moguće zato što volimo zemlju, žito, život. Volimo čovjeka. Ovom je slavlju korijen u vjeri. Neka dragi Bog blagoslovi Udrugu bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” i sve njezine djelatnike i podupiratelje. Oni koji najviše rade za ovo slavlje, to su vjernici laici. Veliko djelo dužijance je poteklo od mladih vjernika. Više od stoljeća oko te ljepote je zauzeto i mlado i staro. S kolikom radošću se za ovu svetkovinu priprema naš katedralni zbor! Pjevali smo večeras: „Sluge Gospodnje, hvalite ime Gospodnje”. Zaista, od istoka sunca do zalaska neka bude hvaljeno ime Gospodnje, jer tko je kao Gospodin Bog naš!

Za žetvu, za rad, za uspjehe i podbačaje koje smo nadvladali, što da uzvratimo Gospodinu za sve što nam je učinio? Uzet ćemo sutra Isusovu čašu spasenja i zazvat ćemo ime Gospodnje. Prinijet ćemo Bogu žrtvu zahvalnu pjevajući himan zahvale „Tebe Boga hvalimo”. Ponekad nam se čini da je odviše nepravde, odviše grijeha u svijetu. Ni rat nikako da prestane. Kao da tama i noć obuzima sav svijet. Zato smo večeras molili: „O Svjetlosti neprolazna, Jedinstvo, Trojstvo blaženo, u srca naša svjetlost lij!” S koliko ljubavi su članovi našeg zbora dolazili na probe, da uljepšaju ovu svetkovinu. Slavili su našu Dužijancu i u Zagrebu i u Novom Sadu,

u Baji i u Mostaru. Dužijanca je svetkovina duboke molitve.

Vidio sam slike o tome kako se žetva dovršava u Beregu. Tamo će se oko jednog uspravljenog snopa okupiti svi sudionici u žetvi, da klečeći zahvale Bogu za novo zrnje. Za njih rad na njivi počinje znakom križa, a tako se i završava. A Berešci koji kleče oko snopa pšenice podsjećaju me na onu kartuzijansku: *Stat crux dum volvitur orbis*. Dok se svijet okreće – križ stoji. Križu sveti štiti nas od zla i propasti! Kako je lijepo vidjeti mlade i djecu u nošnji! A kad još znate koliko su ponosni što nose ruho svojih predaka, vidjet ćete vjeru i ljubav koja stoji kroz stoljeća. Bandašice i bandaši iz okolnih mjesta su išli jedni drugima na dužijancu. Trebalo je očistiti žito, isplesti vijence od klasja. I stigli su, zato što je i njima Dužijanca u srcu.

Ovom dužijancom zahvaljujemo Bogu i za 250 godina ove naše ranjene katedrale. Ponosno spominjemo kako se ovdje kod polaganja njezinog temeljca održao govor na dalmatinskom jeziku. Lijepa ikavica hrvatskoga jezika se još čuje u našim kućama i na ulicama. I zato neka je hvala Bogu.

Kada su prvi klasovi zarudjeli, s mojim bi didom nedjeljom kolima izišli na njivu. Sjećam se mirisa njiva zasijanih kudeljom, kukuruzom, ječmom, pšenicom. Kad smo stigli do didine njive, ubrao je klas, protrljao ga rukama da vidi kakvo je zrno. To mi se urezalo u pamet. Tada je žetva bila veliki posao koji se završavao kućnom dužijancom, svečanom molitvom zahvale i objedom. Od tog kućnog blagdana samo su Božić i Uskrs bili svečani.

I ljudi ravnice koji slave Dužijancu mogu reći s Dalićem: „Puno puta sam bez straha i bojazni rekao da sam vjernik, katolik i da za sve što sam napravio u životu zahvaljujem dragom Bogu i svojoj obitelji. Zato se nemojte bojati svjedočiti svoju vjeru, jer Bog je tu. Kad god dođete pred neku prepreku, pred zid, Bog je tu i neće nas ostaviti. Nikada nemojte odustati, svaka se prepreka da riješiti. Morate vjerovati, morate imati svoj cilj u životu i tome težiti. Ne odustajte. Uvijek postoji nada”. Sveti Petar je molio Isusa: Gospodine, zapovjedi mi da dođem k tebi po vodi. Isus pruži ruku, dohvati Petra i kaže mu: Malovjerni zašto si posumnjao? Gospe naša, čuvaj nas! Bojimo se i nesigurni smo. Isuse, pruži i nama ruku. Spasi nas. Amen.

„Dan očitovanja ljubavi prema Bogu i poštovanja prema zemlji”

VEČERNJOM U KATEDRALI ZAPOČELA SREDIŠNJA PROSLAVA DUŽIJANCE

Središnja liturgijska i narodna zahvala Hrvata Bunjevaca Bogu za plodove ovogodišnje žetve održana je u Subotici 13. kolovoza, u sklopu manifestacije Dužijanca koju skupa organiziraju Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” i Grad Subotica.

Svečana Večernja služba hvale uoči središnje proslave Dužijance slavljenja je 12. kolovoza u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske u Subotici. Uz sudjelovanje srijemskoga biskupa koadjutora **mons. Fabijana Svaline**, predvoditelja ovogodišnje središnje mise, molitvu Crkve predmolio je i propovijedao župnik subotičke katedralne župe **mons. Stjepan Beretić** (cjelovitu propovijed možete pročitati na 3. stranici ovog broja *Zvonika*).

Na Večernjoj su sudjelovali ovogodišnji bandaški par **Petar Vukmanov Šimokov** i **Dunja Šimić**, koji su svečano u katedralu unijeli krunu ovogodišnje Dužijance, te mali bandaš **David Kujundžić** i mala bandašica **Sofija Kovačević**.

Liturgijsku glazbu je pjevao Katedralni zbor „Albe Vidaković” kojim je ravnao **mo. Miroslav Stantić**.

ISPRAĆAJ IZ ŽUPE SV. ROKA

Slavlje Dužijance počelo je u nedjelju, 13. kolovoza ujutro, blagoslovom i ispraćajem bandaša i bandašice

iz župne crkve sv. Roka, kojega je predvodio župnik **mons. Andrija Anišić**, predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” koja je glavni organizator cijele Dužijance. Povorka svečanih karuca s okolnim bandašima i bandašicama odatle je krenula putem katedrale.

BISKUP SVALINA PREDSEDJAO ZAHVALNOM MISNOM SLAVLJU

Na početku svete mise, nakon svečane procesije i ulaska mladih u narodnim nošnjama, na čelu sa bandašem i bandašicom, biskupa i nazočne goste iz društvenih struktura pozdravio je privremeni dijecezanski upravitelj Subotičke biskupije **Ferenc Fazekas**.

Osvrćući se na naviješteno evanđelje (Mt 14, 22 – 23) biskup Svalina je u homiliji istaknuo: „Isusov život

čovjeku izgleda nevjerojatno. Nešto sasvim drukčije nego se život može doživjeti živeći ga zajedno s drugi ljudima. Ljudski je život usmjeren prema božanskom, a ipak trajno ga doživljava kao nešto što je pred njim, kao nešto nedohvatljivo. Čovjek se pita imaginira li ili je to stvarnost kojoj pripada i koju treba iskusiti i živjeti. Iako fizički živimo daleko od stvarnoga mora, svi se mi nalazimo na nekom moru, na nekim nemirnim valovima. To je stanje cijele ove civilizacije. Kada smo pritisnuti teškoćama, teško nam je prepoznati gdje je Bog, gdje je Isus, tko je Isus. Utapamo se, a da je Bog Bog pomogao bi nam. Tako neki kažu. To nas dovodi u sumnje. A baš se u teškim trenucima traži imanje vjere, potreba povjerenja. Kada bi trebali 'raditi vjera' i povjerenje, ako ne u trenucima kušnja i iskušenja? Kada je sve normalno, tada nije teško imati povjerenje. Dok se sve događa po našem shvaćanju i prihvaćanju, nema teškoće vjerovati i biti odvažan. Čovjek se, uza sve dvojbe, u mucu obraća Bogu, moli pomoć", kazao je Svalina.

„ZEMLJA JE MAJKA SVIH NAS”

U nastavku tumačenja scene u kojoj Isus, hodajući po vodi, doziva Petra, biskup je rekao: „Bog ljubi Petra koji zdvaja i koji mu se obraća. Ne zaboravimo: Petar je 'realni' čovjek. Svi smo mi u mnogo čemu bliži Petru, koji je u sebi nestabilan, ali i vjeran, nego jednom stabilnom Ivanu. Isusovi su i Ivan i Petar. I pravednik i grešnik dobivaju ruku od Gospodina. Isus pruža ruku svakom 'utopljeniku'. Poslije preživjelih muka svi primijetimo – tu je bio Bog. Nikada nismo ostavljeni. Kako čovjek živi život dulje, sve više primjećuje da se ipak ostvaruje volja Božja, da je Bog s nama i u nama. Kada se sve smirilo, svi učenici očito prepoznaju Isusa. Smirenje je potrebno za prepoznavanje Boga, za prepoznavanje ljubavi, prijateljstva i predanja", dodao je propovjednik.

Govoreći o središnjoj zahvali za plodove zemlje Hrvata Bunjevaca u Bačkoj, propovjednik je tumačio stvarnosti kruha i žetve. „Za koricu kruha čovjek će sve dati. Da ima što bolji kruh, čovjek je u povijesti poduzimao napadačke ratove, drugima je otimao kruh iz usta da bi njegov bio što bjelji. Kraj je žetvenih aktivnosti,

ljetinu smo spremili u svoje žitnice. Ne samo poljodjelci, nego i svi stanovnici ovog dragog nam zavičaja zaustavljaju se da prignuta čela zahvale Stvoritelju na darovima, da ga mole da njegova Providnost uvijek bude naklona nad našim naporima. No, ne zahvaljuju samo poljodjelci, nego i svi drugi stanovnici Bačke, Srijema i Banata. Tu su i naši radnici i činovnici, učitelji i službenici. I oni donose Gospodinu plodove svojih ruku, srca i uma", rekao je biskup Svalina.

„Danas je", nastavio je biskup, „i dan očitovanja naše ljubavi rema Bogu, a i prema zemlji. Bog nam je dao ovu zemlju, a 'majka zemlja' uvijek je dobra prema čovjeku ako je čovjek poštuje, ako poštuje njezine zakone, njezina vremena. Svi bismo trebali njegovati sveto poštovanje prema zemlji i izbjegavati što bi je moglo izazvati i što bi nam se moglo osvetiti. O tom ekološkom pitanju moramo razmišljati svi, ne samo oni koji rade na zemlji, nego i oni koji žive u gradu. Kakve su se pogreške činile sve u želji da se što prije zaradi,

Krunu ovogodišnje Dužijance, koja sadrži simbole subotičke katedrale sv. Terezije Avilske, u spomen 250. obljetnice početka izgradnje, i harfu – simbol glazbenika, o 50. obljetnici Katedralnog zbora „Albe Vidaković”, izradila je slamarka Jozefina Skenderović

proizvede... Kada se danas o tome razmišlja, onda ne postavljamo pitanje hoćemo li uspjeti sačuvati ljepotu jednoga kraja, nego hoćemo li u njemu preživjeti. Ali moramo učiniti sve da sačuvamo čistoću moralnog, etičkog okoliša, da ga ne zagađimo gramzivošću, otičinom, lakom zaradom...”

U zaključku propovjedi biskup je konstatirao kako je Gospodin darovao zemlju svima. „Ona je majka svih nas. Ona može prehraniti sve, dati bićima ‘kruh svagdašnji’. Dan zahvaljivanja pretvara se u dan solidarnosti: prema onima koji trpe, koji su na rubu gladi. To pitanje nije više pitanje što ga gledamo na televiziji ili o kome čitamo u novinama, nego je to pitanje mnogih naših obitelji i cjelokupnog društva. Sabrali smo se oko oltara da zahvaljujemo Gospodinu i prenijet ćemo simbolične darove, plodove naših polja i naših ruku, ali

Danas je dan očitovanja naše ljubavi prema Bogu, a i prema zemlji. Bog nam je dao ovu zemlju, a „majka zemlja” uvijek je dobra prema čovjeku ako je čovjek poštuje, ako poštuje njezine zakone, njezina vremena. Svi bismo trebali njegovati sveto poštovanje prema zemlji i izbjegavati što bi je moglo izazvati i što bi nam se moglo osvetiti. /Fabijan Svalina, biskup/

i plodove srca i uma. Oni nas nukaju da sa simbolike prijeđemo na stvarnost. Možda će netko reći: ‘Što ja tu mogu učiniti? Potrebe su veće od mojih mogućnosti.’ Sjetimo se slučaja kada je Isus umnožio kruh. On nije rekao: ‘Što je to za tolike’, već je iskoristio priliku i učinio čudo. Nije došao ustanoviti neku međunarodnu karitativnu ustanovu ili organizaciju u svijetu. Upravo je pogled prema gladnome svijetu, i sam je osjetio glad kao i oni, i zato je odmah reagirao. Da naša zahvalnost bude draga Gospodinu potrebno je da iziđe iz bratski povezanih srdaca, slobodnih od sebičnosti, profiterizma, zlouporabe siromaha, otvorenih iskreno i djelotvornoj ljubavi”, kazao je na kraju biskup.

Svečanu je liturgiju, na početku koje su blagoslovljeni kruh od novog žita i klasovi, animirao Katedralni zbor „Albe Vidaković” sa zborovođom i orguljašem mo. Miroslavom Stantićem na čelu.

SVEČANA POVORKA I PREDAJA NOVOG KRUHA GRADONAČELNIKU

Biskup je Svalina sudjelovao i na svečanoj povorci sudionika Dužijance do središnjeg subotičkog trga, gdje je priređen kulturni program i svečano uručenje kruha od novoga brašna od strane bandaškoga para gradonačelniku Subotice **Stevanu Bakiću**.

Nakon što je preuzeo kruh, pokazujući ga na sve četiri strane svijeta, gradonačelnik Bakić, obraćajući se nazočnima, rekao je da tradicija i običaji u životu jednog naroda, uz jezik i vjeru, vjerojatno najpresudnije utječu na stvaranje i očuvanje etničkog identiteta te zajednice i da upravo „Dužijanca”, kao svetkovina nastala u obiteljskim krugovima na ovdašnjim salašima, od davnina ispunjava jednu od svojih najznačajnijih

uloga, a to je čuvanje identiteta naroda s ovih prostora. „Dužijanca ima svoju povijest, svoju vrijednost, ima svoje bogatstvo, duhovnost, religioznost. Ona je zahvala Bogu za završetak žetve i plodove zemlje i pohvala čovjeku i njegovom radu. Dužijanca simbolično sadrži i najznačajnije karakteristike žitelja Subotice, ali i cijele Autonomne Pokrajine Vojvodine. I zato je današnji dan, među ostalim, i praznik zajedništva koji odražava svu ljepotu i raznolikost ovog dijela naše zemlje”, kazao je Bakić.

Dan zahvaljivanja pretvara se u dan solidarnosti: prema onima koji trpe, koji su na rubu gladi. To pitanje nije više pitanje što ga gledamo na televiziji ili o kome čitamo u novinama, nego je to pitanje mnogih naših obitelji i cjelokupnog društva. /.../ Da naša zahvalnost bude draga Gospodinu potrebno je da iziđe iz bratski povezanih srdaca, slobodnih od sebičnosti, profiterizma, zlouporabe siromaha, otvorenih iskreno i djelotvornoj ljubavi. /**Fabijan Svalina, biskup/**

POSJET GROBU BLAŠKA RAJIĆA I BANDAŠICINO KOLO

Navečer istoga dana upriličen je posjet bandaškoga para grobu utemeljitelja Dužijance mons. Blaška Rajića, a na glavnom Gradskom trgu održano je tradicionalno Bandašicino kolo. /Zv., Subotica.rs/

Dužijance su održane i u...

Bajmaku

Dužijanica je 2. srpnja proslavljena u Bajmaku, misnim slavljem koje je predslavio župnik Róbert Erhard. Nositelji žetvene svečanosti bili su bandaš Filip Šindrić i bandašica Lena Crnković u pratnji maloga bandaša Adama Crnkovića i male bandašice Dorotee Varga.

Erhard je u propovijedi pojasnio kako su naši predci znali kako iskreno zahvaljivati Bogu za žetvu. „Ne smije nam biti teško reći ‘hvala, draga sestro, hvala, dragi brate’. Bogu osobito trebamo zahvaljivati za svaki djelić svoga života. Nažalost, došli smo do toga da nam se sve podrazumijeva – da sam i danas ustao, da imam obitelj, da imam djecu, da imam zajednicu, da imam narod kojemu pripadam i jezik koji

govorim. Shvatimo da stvari ne dolaze same po sebi nego je to dar Božji. Nismo sami birali jezik, ni pripadnost ni narod, nego nam je to darovano. Trebamo to cijeniti i biti ponosni”, rekao je preč. Erhard.

Ove godine u Bajmaku se okupio rekordni broj djece i mladih u narodnoj nošnji. Poslije mnogo godina na početku Dužijance u bajmačkoj crkvi sv. Petra i Pavla kraljice su pjevale kraljičke pjesme. Bandašicino kolo održano je u večernjem terminu u dvorištu župe. /J. D. B., „Hrvatska riječ”/

Žedniku

Dužijanica u Žedniku održana je 9. srpnja. Predvoditelji su bili bandašica Katarina Ivanković i bandaš Mario Vukov, mali bandaš je bio Andrija Kopunović Legetin, a mala bandašica Mihaela Vukov.

Misno slavlje predslavio je predsjednik UBH „Dužijanica” mons. dr. Andrija Anišić u zajedništvu sa župnikom u Đurđinu Danielom Katačićem i mjesnim župnikom Franjom Ivankovićem. „Svi smo ponekad umorni, kao i naši marni zemljoradnici koji čitave godine marljivo rade na svojim njivama. Ono što mnogi zaboravljaju jest da je najbolji odmor kod Gospodina i u Gospodinu. Izmoreni i opterećeni smo ne samo fizičkim i intelektualnim poslom nego i brigama, nevoljama koje nas znaju zadesiti. Ali čovjeka najviše umara i muči grijeh. Zato Isus poziva da izmoreni i opterećeni dođemo

k njemu, želi da sve svoje brige predamo njemu, ali i da sve svoje grijehе ostavimo njemu iskrenim kajanjem u sakramentu svete ispovijedi”, rekao je Anišić.

Pjevanje je predvodio VIS „Ritam vjere” uz sudjelovanje župnog zbora predvođenog kantorom Nikolom Ostrogoncem. Na početku misnoga slavlja žedničke kraljice su otpjevale kraljičku pjesmu, a mnoštvo djece i mladih bilo je odjeveno u bunjevačku nošnju. Župnik je na kraju mise zahvalio slamarkama Đurđici Dulić koja je napravila perlice i ikebane, te Ruži Davčik koja je izradila krunu za ovogodišnju Dužijancu. Radost zahvale Bogu i pohvale čovjeku za obavljenju žetvu proslavljena je i Bandašicinim kolom u večernjim satima. /Nela Skenderović, „Hrvatska riječ”/

Đurđinu

Dužijanica u Đurđinu održana je u nedjelju, 6. kolovoza. Đurđinski bandaš i bandašica bili su Josip Dulić i Dijana Orčić u pratnji malog bandaša Jakova Dulića i malih bandašica Nine i Ane Dulić. Misno slavlje u crkvi sv. Josipa Radnika predslavio je isusovac Marijan Steiner uz koncelebraciju Franje Ivankovića iz Žednika i mjesnog župnika Daniela Katačića.

Propovjednik o. Steiner govorio je o preobraženju Kristovu, ali i o važnosti Dužijance za Hrvate Bunjevce. Može se reći kako je ovogodišnja Dužijanica u Đurđinu bila u znaku sv. Male Terezije, čija se 150. obljetnica rođenja obilježava ove godine, te je njezin lik bio izrađen na slici od slame, a o njoj je govorio u propovijedi i p. Steiner. Skrenuo je pozornost vjernicima na važnost rada s ljubavlju i zahvalnošću, što su odlike kojima je obilovala ova svetica. Navodeći ju, naglasio je kako se savjesnim radom postiže svetost.

Župnik Katačić naveo je poznatu usporedbu Dužijance i duge koja je, kako je naveo, „znak saveza nas bunjevačkih Hrvata s Bogom”. „Dužijanca je čvrsta stina naše povijesti i dokle god je budemo pisali, dokle god budemo bili na nju ponosni, bit će i nas na ovim prostorima i znat će se da smo mi narod koji je ovdje svoj na svome i koji ovdje pripada”, rekao je. Zahvalio je slamarki iz Đurđina **Mariji Vidaković** koja svake godine napravi sliku od slame za Dužijancu te zboru „Laudanti” iz novosadske Župe Imena Marijina. U misnom slavlju sudjelovali su djeca i mladi u bunjevačkoj nošnji. Među njima bili su i bandaši iz Male Bosne, Žednika i Subotice. Navečer je u dvorištu župe održano Bandašicino kolo. /J. D. B., „Hrvatska riječ”/

Lemešu

HBKUD „Lemeš” iz Lemeša organiziralo je u nedjelju, 16. srpnja, proslavu mjesne Dužijance. Bandaš i bandašica ove godine bili su Nikola Martinović i Nikolina Dropulja, a mali bandaš i bandašica Aleksa Hajnal i Vanja Selik.

U crkvi Rođenja BDM svetu misu uz lemeškog župnika **Antala Egedija** predvodio je **Gábor Drobina**, kapelan u Somboru. „Božja Riječ je posijana u svakom čovjeku i ona čovjeku daje ispunjen život. Božja riječ traži vrijeme i mjesto gdje će biti prihvaćena. Sjeme koje Isus sije treba ući u dubinu čovjekova srca, u prostor njegovih

misli, grijeha i slabosti. Ovi mladi ljudi stali su pred oltar i darovali ono što su ove godine skinuli s njiva. Dokaz je to privrženosti Crkvi i Bogu. Duhovna je to dimenzija bez koje nema ni proslave Dužijance”, kazao je vlč. Drobina.

Osim članova mjesne hrvatske udruge, u proslavi Dužijance sudjelovali su članovi HKC-a „Bunjevačko kolo” iz Subotice i HKUD-a „Vladimir Nazor” iz Sombora, a gosti su bili predstavnici UBH „Dužijanca” i HLU „CroArt” iz Subotice. /„Hrvatska riječ”/

Dužionica u Somboru

Dužionica u Somboru održana je 23. srpnja. Svetu misu zahvalnicu u crkvi Presvetog Trojstva predslavio je preč. Josip Pekanović, župnik.

„U krunama i kruhu želimo blagoslov za čovjeka koji treba biti novi orač i novi sijač svega plemenitog za

boljitak svijeta. Imamo puno razloga da razmislimo kakav je naš odnos prema zemlji. Zemlji treba dati da bi mogla dati”, rekao je Pekanović na svečanoj misi. Istaknuo je kako je „potrebno puno zauzetosti i ljubavi kako bi ona mogla uzvratiti svojim plodom. Tako i čovjek treba biti plodno tlo kako bi dao svoj doprinos”, rekao je Pekanović.

Ovogodišnji bandaš je bio **Marko Firanj**, a bandašica **Nikolina Petrović**, koji su skupa s članovima HKUD-a „Vladimir Nazor” nakon mise te prolaska kroz grad uz tamburaše zaigrali kolo na trgu ispred Gradske kuće.

Zatim su se uputili ka Županiji gdje su kruh od novoga žita predali gradonačelniku Sombora **Antoniју Ratkoviću**.

Nakon predaje kruha s gradonačelnikom je održan sastanak u kojem su sudjelovali predstavnici udruga, Vlade Srbije, NIU „Hrvatska riječ”, te generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**. Proslava *Dužionice* nastavljena je u Hrvatskom domu, gdje je priređen risarski ručak. /J. D., „Hrvatska riječ”/

Tavankutu

U crkvi Srca Isusova u Tavankutu 16. srpnja održana je Dužijanca. Bandašica i bandaš tavankutske Dužijance bili su Maja Vuković i Luka Balažević, mala bandašica je bila Anđela Iršević, a mali bandaš Matija Vojnić Mijatov. Misno slavlje predslavio je isusovac o. Ivan Ike Mandurić u zajedništvu s Draženom Skenderovićem, Andrijom Anišićem i tavankutskim župnikom Marijanom Vukovim.

Krunu ovogodišnje tavankutske Dužijance izradila je **Jozefina Skenderović**, pjevanje na misi predvodio je župni zbor s orguljašicom **Elizabetom Balažević Stojković**, a crkvu je ukrasila **Sanda Benčik**.

„Sve dobro što se događa nadahnjuje Duh Božji i dobro je, osvrćući na sve žetve u našim životima, uvidjeti odakle

nam to dolazi, tko nam to daruje. Mi vjernici znamo – trojedinu Bog, Otac, Sin i Duh Sveti. Bog je neprestance ovdje u svakom dobru koje se i danas događa. Zato moram probuditi u svom srcu zahvalnost. Promišljajući o tomu kako nam se Bog daruje kroz svu povijest, razumijemo da nam se tako daruje Gospodin i u euharistiji. U tom promišljanju Božjega darivanja moramo prepoznati kako je Bog bio prisutan u specifičnoj, vrlo posebnoj povijesti vas Bunjevaca Hrvata na ovim prostorima”, kazao je p. Ike i nastavio: „Možemo se pitati zašto nam je važna tradicija, bunjevački nacionalni identitet. Na prvi pogled je to možda čisti sentiment, kultura sjećanja. No puno je više od toga. Nije Bog dao narodima da imaju mentalitete, običaje i kulture tek tako. Bog koji stvara i nadahnjuje čovjeka je prisutan i u kulturi, u običajima, jeziku, u svakom specifičnom identitetu nekog naroda ili zajednice. Kada ga iznova slavimo, otvaramo se Božjem Duhu koji je stoljećima tkao blago naših običaja. Postajemo netko tko noseći tu tradiciju, formu, nosi sve te vrijednosti i to nam jamči da ćemo ne samo opstati kao identitet, nego i prenijeti te vrijednosti svega što nas karakterizira”, kazao je p. Ike.

Na kraju misnog slavlja održana je procesija oko crkve i blagoslov s presvetim, a navečer je u dvorištu Etnosalaša „Balažević” održano Bandašicino kolo. /Nela Skenderović, „Hrvatska riječ”/

Maloj Bosni

Misu zahvalnicu u Župi Presvetog Trojstva 30. srpnja je predslavio vlč. Tomislav Vojnić Mijatov, župnik subotičke Župe sv. Jurja, uz koncelebraciju župnika Dragana Muharema i predsjednika UBH „Dužijanca” Andrije Anišića. Nositelji žetvene svečanosti bili su bandaš Tomislav Lulić i bandašica Martina Stantić, u pratnji maloga bandaša Stefana Poljakovića i male bandašice Petre Mezei.

„Kruh je sinonim života i često nismo svjesni kao vjernici koliko puta odnos prema kruhu pripovijeda o životima ljudi i o samoj kulturi življenja, a euharistijsko blagovanje podiže cjelokupnu našu egzistenciju. Prije nego prohoda, izusti prvu riječ, čovjek blaguje. Jelo nas veže za zemlju i svakodnevno nam poručuje da smo samo stvorenja koja itekako ovise o Bogu darovatelju”, rekao je Vojnić Mijatov. Naveo je i ulogu Dužijance u vjerskom

i kulturnom životu Hrvata. „Od svojih početaka Dužijanca predstavlja savez nebeske i zemaljske Crkve. Savez više-stoljetne katoličke vjere i bogate tradicije. Ona je blagdan punog zahvalnog srca. Uzvišena pohvala ljudima ove ravnice”, rekao je Vojnić Mijatov.

Ove godine u Maloj Bosni se okupio rekordni broj djece i mladih u narodnoj nošnji. Ovogodišnju Dužijancu obilježilo je oživljavanje Hrvatske udruge kulture „Lajčo Budanović” u Maloj Bosni, čija je predsjednica **Helena Štrbo**, prema riječima župnika, pridonijela organiziranju manifestacije.

Na svečanosti je među brojnim uzvanicima nazočio ministar u Vladi Srbije i predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov** te generalni konzul Generalnog konzulata R. Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša**, predstavnici gradonačelnika Subotice **Marko Marić** i predstavnici hrvatskih institucija u Srbiji. Uvečer je u dvorištu župe održano Bandašicino kolo. /J. D. B., „Hrvatska riječ”/

Mirgešu

Mirgeš je svoju Dužijancu proslavio 6. kolovoza u mjesnom Domu kulture. Svetu misu ovom je predvodio bilježnik i arhivar Subotičke biskupije Dražen Skenderović, uz koncelebraciju tavankutskog župnika Marijana Vukova. Nositelji žetvene svečanosti bili su tavankutski bandaš i bandašica Luka Balažević i Maja Vuković.

„Zemlja je Božji dar koji na poseban način može uspostaviti duboke veze između naroda i Boga kao njezina darivatelja. To je na neki način i naša Dužijanca. Zemlja je izričaj Božje milosti, jer je svome narodu predaje Bog kao darivatelj svih dobrih darova i vječni govornik svih riječi... Zemlja omogućava mirno uživanje u krugu života koji se očituje u vremenu sijanja i u vremenu žetve. Krugu ovozemaljskog života pod zaštitom i brižnim okom njezina Stvoritelja koji daje toj zemlji plodnost. Zemlja je, kao Božji dar čovjeku, ujedno i kušnja. Ako čovjek, shvaćajući bogatstvo i veličinu dara zemlje, Bogu sa zahvalnošću uzvрати, čovjeku raste dostojanstvo i čast. Ako pak krivo procijeni dar zemlje te sebe sam uzdigne iznad vrijednosti tog Božjeg dara, čovjek je u opasnosti da prezrijevši veličinu povjerenog dara sam sebe ponizi i izgubi od Boga priznato mu dostojanstvo i čast,” naveo je u svojoj propovijedi Skenderović.

Nakon mise u dvorištu Doma kulture održano je druženje uz tamburaše i igru u kolu. /I. P. S., „Hrvatska riječ”/

Etnoradionica pravljenja tarane

U organizaciji UBH-a „Dužijanca” na Etnosalašu u Đurđinu 17. lipnja održana je sedma radionica pravljenja tarane.

Cilj radionice je pripremiti taranu za Takmičenje risara, gdje se ona i kuha, ali i predstaviti onima koji ne znaju cijeli proces pravljenja ove tradicionalne hrane bunjevačkih Hrvata. I ove godine **Marija Kujundžić** okupila je žene koje su se rado odazvale ovome poslu, njih petnaestak iz Đurđina i Subotice, od kojih je bilo čak pet novih mladih polaznica radionice, što ju osobito raduje.

Takmičenje risara

Jedna od najpoznatijih manifestacija bunjevačkih Hrvata – Takmičenje risara održana je 8. srpnja u Đurđinu, na njivi pokraj župne crkve. Uz prikaz tradicionalnog košenja žita, prikazani su i stari strojevi koji su se nekada koristili u vršidbi, dječja igra „kasalisica”, a održano je i natjecanje u kuhanju tradicionalnog jela – tarane.

Takmičenje risara održano je u organizaciji Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” 56. put, a sudeći prema broju mladih sudionika i posjetitelja, manifestacija je to koja osim povijesti ima i budućnost. U natjecateljskom dijelu manifestacije u risu sudjelovala su 24 para iz Srbije, Hrvatske, Mađarske i BiH, a pobjedu je ponovno odnio risarski par **Stipana Kujundžića** i **Ruže Juhas** iz Subotice. Za Ružu je ovo 20. pobjednički pokal te mu se posebno obradovala, dok njezin risar Stipan broji još više pokala, preko 20. Drugo mjesto pripalo je mladom par, **Zdenku Kujundžiću** i **Jeleni Vidaković** iz Đurđina, dok su treći bili **Joca Vuković** i **Mario Dulić** iz Subotice. Domaćini salaša i natjecanja bili su **Jakov** i **Mirjana Ivanković Radak**.

U natjecanju u kuhanju tarane sudjelovalo je pet ekipa, a pobjedu je odnijela ekipa pod

nazivom „Ribolovci” – glavni kuhar **Aleksandar Ledenski**.

Za sve sudionike u programu manifestacije i goste priređen je i „risarski ručak” na balama slame. Risaruše odjevene u narodnu nošnju u košarama su nosile sve što se nekada jelo prije risa: slaninu, crni luk, *kiselnu* i domaći *kruv*. Ovakav manifestacijski prikaz žetvenih radova održava se još od 1968., a ove godine za 30 godina predanoga rada u organiziranju manifestacije zahvalnicu je dobio **Martin Gabrić**. Za isto toliko godina sudjelovanja u Takmičenju risara zahvalnice su dobile Ruža Juhas, **Emera Poljaković** i Stipan Kujundžić.

U Tavankutu održan XXXVIII. saziv Prve kolonije naive u tehnici slame

U organizaciji tavankutskih udruga, HKPD-a „Matija Gubec” i Galerije prve kolonije naive u tehnici slame, u Tavankutu je od 8. do 15. srpnja organiziran XXXVIII. saziv Prve kolonije naive u tehnici slame.

Na svečanosti otvorenja kolonije nastupili su folkloraši domaćeg HKPD-a „Matija Gubec”, kao i gosti – članovi Folklornog ansambla Centra za tradicijsku kulturu Varaždin. Tada je priređena i izložba radova s lanjske kolonije. Na ovogodišnjoj koloniji sudjelovalo je oko 25 sudionica različite razine poznavanja ove zahtjevne tehnike stvaranja slika i predmeta od slame.

U okviru programa kolonije, etnologinja Muzeja Slavonije iz Osijeka **Tünde Šipoš Živić** održala je predavanje „Baranjski šokački vezovi – zaštićena nematerijalna baština Hrvatske – na primjeru predmeta iz zbirke Muzeja Slavonije”. Cilj ovoga predavanja bio je pokazati primjer dobre prakse očuvanja nematerijalnog kulturnog naslijeđa.

Izložba „S Božjom pomoći”

Izložba „S Božjom pomoći” koju tradicionalno u okviru proslave Dužijance priređuju UBH „Dužijanca” i Katoličko društvo „Ivan Antunović”, otvorena je 27. srpnja u Pastoralnom centru „Augustinianum” u Subotici.

Tema ovogodišnje izložbe bila je „Stvarateljski opus biskupa Lajče Budanovića” u povodu 150 godina od njegova rođenja, a sadržavala je plakate s fotografijama koje govore o Budanovićevu djelovanju na crkveno-vjerskom, ali i društveno-kulturnom planu. Prikazani su dijelovi iz Budanovićevog biskupskog djelovanja, spisateljski opus, izgrađene crkve, kupljene društvene zgrade i drugo. Fotografije su najvećim dijelom iz Arhiva Subotičke

biskupije (većinom ih je skenirao **vlč. Luka Poljak**), kao i od privatnih osoba. O izloženim fotografijama govorio je **vlč. Dražen Skenderović**, arhivar i bilježnik biskupskog ordinarijata Subotičke biskupije. Izložbu je otvorio predsjednik KD-a „Ivan Antunović” **vlč. Josip Štefković**.

Natjecanje u pucanju bičevima

U organizaciji Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” na salašu ove udruge pokraj crkve u Đurđinu je 29. srpnja održano osmo po redu Natjecanje u pucanju bičevima.

Na ovoj manifestaciji, koja iz godine u godinu okuplja sve više zainteresiranih sudionika i posjetitelja, natjecatelji su se nadmetali u nekoliko kategorija, a brojali su se samo „čisti pucnji” postignuti u 30 sekundi za djecu i 60

sekundi za odrasle osobe. Sudci su bili najstariji sudionici ove manifestacije **Matija Tikvicki**, **Šime Pečerić** i **Josip Piuković**, koji su još kao djeca čuvali svinje i pucanjem bičevima vraćali svinje ali i prekraćivali vrijeme.

U kategoriji djece do 10 godina prvo mjesto je osvojio **Mihajlo Trkulja**, drugo **Adam Crnković**, a treće **Matej Tonković**. Prvo mjesto u dobi od 10 do 16 godina osvojio je **Marko Romić**, drugo **Pavle Tumbas**, a treće **Petar Dulić**. Sudjelovale su i dvije djevojke – **Lena Crnković** u dobnoj kategoriji od 10 do 16 godina i **Aleksandra Barna** u kategoriji iznad 16 godina.

Kada su u pitanju odrasli sudionici, mogli su se natjecati u dvije discipline: u simplom i revijalnom duplom pucanju bičem. U kategoriji odraslih u simplom pucanju prvo mjesto pripalo je **Dragomiru Peiću Gavranu**, **Grgo Tikvicki** je drugoplasirani, a treće mjesto zauzeo je **Stipan Kujundžić**. U revijalnom duplom pucanju bičem, iako nije bilo natjecateljski, najbolji je bio **Marijan Tonković**, a pucalo se i s dva biča. Revijalno su to pokazali **Željko Šarčević** i **Grgo Tikvicki**. Najmlađa prijavljena sudionica bila je četve-rogodišnja **Marija Gabrić**.

Svi sudionici natjecanja dobili su zahvalnice i medalje za sudjelovanje, a oni najbolji su dobili i pehar (pokal). Za sve okupljene bilo je pripremljeno ono što i dolikuje ovome natjecanju – „mašćom kruva” posuto crvenom paprikom, a druženje je nakon natjecanja nastavljeno uz kuhani grah.

Međunarodna likovna kolonija „Bunarić” u Subotici

Međunarodna likovna kolonija „Bunarić”, koju organizira HKC „Bunjevačko kolo” iz Subotice i koja se održava u okviru programa subotičke Dužijance, traje već više od četvrt stoljeća, obogaćujući likovni i kulturni život toga grada.

Od 3. do 5. kolovoza održan je njezin 27. saziv, a prilikom otvorenja kolonije priređena je i izložba slika nastalih na prošlogodišnjoj koloniji. Ovogodišnji saziv kolonije otvorio je član Likovnog odjela Kola, slikar **Sándor Kerekes**. Tom prigodom članovi dječjeg dramskog

odjela odigrali su dio iz predstave „Zubar iz Albadara”, a pripremila ih je **Katarina Ivanković Radaković**.

Međunarodna likovna kolonija „Bunarić” okupila je ove godine 43 slikara (amaterskih i profesionalnih), od toga 20 iz Srbije i 23 iz Bosne i Hercegovine, Mađarske i Hrvatske. Dio sudionika činili su, već tradicionalno, članovi „domaćeg” Likovnog odjela HKC-a. Tijekom tri dana, koliko je trajala kolonija, slikari su stvarali u Velikoj dvorani i dvorištu Centra, a nastalo je 80 likovnih radova u različitim tehnikama, različitih stilova i poetike. Dominirali su pejzaži, ali su na platnima ovjekovječeni i žetelački radovi, prizori grada Subotice, te slike „mrtve prirode”.

Održana „Rič pod đermom” u Đurđinu

„Rič pod đermom” je manifestacija koju u Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo Đurđin organizira u suradnji sa Župom sv. Josipa Radnika na dan Dužijance Đurđinu, prije Bandašicinog kola. Svake godine posvećena je velikanu iz prošlosti ili sadašnjosti, a ove godine govorilo se o liku i djelu biskupa Subotičke biskupije Lajče Budanovića, s obzirom na to da je prošlo 150 godina od njegova rođenja.

Biskup Budanović smatra se velikanom mjesne Crkve, ali i bačkih Hrvata, budući da je radio na očuvanju njihovog vjerskog, kulturnog i narodnog identiteta. O biografskim činjenicama biskupa govorio je župnik domaćin vlč. **Daniel Katačić**, o važnosti njegova rada **mons. Stjepan Beretić**, a pročitan je i rad o njemu višeg znanstvenog suradnika u Hrvatskom institutu za povijest u Zagrebu **dr. Roberta Skenderovića**. Na „Riči pod đermom” nastupio je dječji zbor HKPD-a „Đurđin” kojega vodi **Nela Skenderović**, a čitanjem poezije predstavljena je i literarno-dramska sekcija Društva.

Književna večer i Dan Katoličkog društva „Ivan Antunović”

U dvorani HKC-a „Bunjevačko kolo” u Subotici 10. kolovoza održana je Književna večer u organizaciji Katoličkog društva „Ivan Antunović”.

Povijest i rad Katoličkog društva „Ivan Antunović” predstavio je predsjednik Društva vlč. Josip Štefković i, među ostalim, napomenuo bogatu nakladničku djelatnost. U nakladi Društva svakoga mjeseca izlazi Katolički list *Zvonik*, a na godišnjoj razini Katolički kalendar *Subotička Danica*. Uz spomenuto, Društvo je do sada izdalo 110 knjiga, a ima i bogatu mrežnu stranicu na kojoj će se uskoro moći pronaći i sve u digitaliziranom izdanju. Tom prigodom predstavljena je i nova knjiga katedralnog župnika mons. Stjepana Beretića, 11. koju je do sada objavio, pod naslovom *Prilozi za povijest Katoličke Crkve u Bačkoj*.

U drugom dijelu programa dodijeljene su nagrade *Ivan Antunović*, koje Društvo više od tri desetljeća

dodjeljuje zaslužnom pojedincu, obitelji i udruzi koji se na osobit način zalažu za promicanje kršćanskih vrijednosti u našem društvu. Tako je ove godine nagradu za istaknutog pojedinca dobila pučka pjesnikinja **Marica Mikrut** iz Sombora, nagradu za udruhu ili zajednicu ove godine dobila je **Družba Kćeri Milosrđa Trećega samostanskog reda sv. Franje**, koja obilježava stoljeće djelovanja u Subotici, a nagradu za brojnu obitelj dobila je obitelj **Ivana i Ljubice Tumbas** koja osim svojih troje djece: **Martine, Maria i Daria**, kao hraniteljska obitelj brine i skrbi za još troje djece. Na književnoj večeri

obznanjene su i prve tri nagrade za aranžere izloga u Subotici ukrašene u duhu Dužijance, a koje su im bile uručene sutradan na Tamburaškoj večeri.

Osim u Subotici i okolici, Dužijanica je ove godine održana i u Mostaru, te je pri kraju večeri prikazan kraći dokumentarni film i reportaža o tome. Autor filma *Dužijanica u Mostaru* je **Josip Stantić**. Pred kraj večeri predsjednik UBH-a Dužijanica **mons. dr. Andrija Anišić** predstavio je novi broj revije *Dužijanica*. Tu večer, kojom je Katoličko društvo „Ivan Antunović” obilježilo i svoj dan, svečanom su učinili i članovi Katedralnog zbora „Albe Vidaković” pod ravnanjem **mo. Miroslava Stantića**.

Izložba radova od slame

Izložba radova od slame nastalih na XXXVIII. sazivu Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu, a koja se tradicionalno održava uoči središnje proslave žetvene svečanosti bunjevačkih Hrvata Dužijance, otvorena je 11. kolovoza u predvorju Gradske kuće u Subotici.

Tijekom tri dana posjetitelji su mogli pogledati 38 slika nastalih na spomenutoj koloniji, te kupiti razne predmete od slame. Izložbu je otvorio predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” mons. dr. Andrija Anišić. Nazočne je ovom prigodom pozdravila, zahvalila im na dolasku te potpori slamarkama u čuvanju tradicije i prenošenju znanja rada sa slamom na mlađe generacije, voditeljica slamarskog odjela „Gupca” **Marija Rukavina Prčić**.

Tamburaška večer

Kao i svake godine i ove je uoči centralne proslave žetvenih svečanosti u Subotici, Dužijance 2023., 11. kolovoza održana Tamburaška večer.

Program na Gradskom trgu počeo je predstavljajanjem predvoditeljskog para, koje je predstavio mons. Stjepan Beretić. Uz tamburaše: ansambl „Ruže”,

ansambl „Akord”, te ansambl „Hajo”, koji su ujedno pratili i pjevača **Marka Žigmanovića**, tijekom večeri su izabrani i ovogodišnji pratitelji bandaša i bandašice. Tako su za prvi pratiteljski par izabrani **Barbara Piuković** i **Andrej Stanković**, drugi pratiodci su **Lana Šimić** i **Dejan Radaković**, a treći **Lucija Horvacki** i **Zdenko Ivanković**.

Ovu večer drukčijom je učinila dodjela nagrada i priznanja ljudima koji su u Dužijanci više od dva, tri, pa i četiri desetljeća. Tako su članovi OO Dužijance zahvalili na dosadašnjem radu **Grgi Piukoviću** – za 40 godina kontinuiranog rada, **Ružici Šimić** – za 30 godina kontinuiteta i **Nedeljki Šarčević** – za dva desetljeća rada u Dužijanci.

Tijekom večeri dodijeljene su i nagrade najboljim aranžerima izloga u Subotici koji su ukrašeni u duhu Dužijance. Tako je treća nagrada pripala **Zorici** i **Zlatku Ivkoviću**, drugu nagradu su osvojile **Mirjana**

Iršević i **Sanda Benčik**, dok su najljepši izlog aranžirale **Helena Štrbo** i **Vesna Čović**.

Folklorna večer

Narednog dana, 12. kolovoza, na subotičkom Gradskom trgu održana je Folklorna večer.

Najprije su risari posjetili spomenik Risaru i bistu Blaška Rajića te ih okitili žitnim vijencem, a potom su se uputili na gradski trg, gdje je bio scenski prikaz nekadašnje pogodbe risara, odnosno bandaša i domaćina. Ondje su predstavljeni i najbolji risari koji su se istaknuli na manifestaciji Takmičenje risara. Risari su Bunjevačkim kolom otvorili i folklorni dio programa na kojem su nastupili članovi nekoliko kulturno-umjetničkih društava iz Subotice te gosti iz Hrvatske: KUD „Tomislav” iz Sibirja i KUD „Šokadija” iz Starih Mikanovaca.

Kao i prošlih godina, tijekom centralne proslave Dužijance su po Gradskom trgu bile postavljene improvizirane kućice u kojima su se mogle pogledati brojne

rukotvorine, stari zanati, te kupiti suveniri s logom Dužijance. Isto tako novina, koja je očito oduševila sugrađane, bila je skulptura risara načinjenog od slame (rad **Nikole Fallera**) i srce s natpisom Dužijanca (rad **Zorice** i **Zlatka Ivkovića**) koje je imalo jasnu poruku „U srcu mi Dužijanca”.

Dužijanca u Mostaru

U Mostaru je 22. i 23. srpnja održana Dužijanca, u kojoj su Hrvati Bunjevci predstavili slavlje završetka žetve i zahvale Bogu za sve darove.

Zahvala se očituje u duhovno-religioznom i kulturno-stvaralačkom dijelu. Dužijanca ima i veliko povijesno značenje za nacionalni identitet Hrvata, a različitim sadržajima čuva se tradicija i ljepota običaja Hrvata Bunjevaca. Bunjevački Hrvati predstavili su se svojim nošnjama, pjesmom, plesom i običajima. Program u Mostaru organizirala je Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem u Republici Srbiji, Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata, Hrvatskom državnom samoupravom u Mađarskoj, Mostarsko-duvanjskom i Trebinjsko-mrkanskom biskupijom, Gradom Mostarom i Gradom Senjom.

Manifestacija je započela u subotu, 22. srpnja, svetom misom u crkvi Presvetoga Trojstva u Blagaju te otkrivanjem obnovljene spomen-ploče bunjevačkih Hrvata iz 1933. godine na ovoj crkvi. Okupilo se više od 300 Hrvata iz Subotice i okolice te Mađarske čiji su predci prije više od 350 godina napustili Blagaj i Hercegovinu. „Danas smo ovdje da se vratimo svojim korijenima, da posvjedočimo da su Bunjevci Hrvati jer u zadnje vrijeme imamo poteškoća po pitanju otimanja identiteta u državi u kojoj živimo. Jedan od ciljeva je i da ove naše mlade u narodnim nošnjama dovedemo na izvor odakle su naši korijeni, jer iznimno je važno da ne zaborave svoje korijene i da se s vremena na vrijeme ovdje vraćaju”, kazala je **Jasna Vojnić**, predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća (HNV) u Republici Srbiji. „Naša ideja bila je proslaviti Dužijancu ovdje i iskoristiti priliku da za 90. godišnjicu postavljanja ploče istu obnovimo i otkrijemo, kao što smo to danas učinili.”

„Dužijanca je zahvala Bogu za žetvu, mi to u Subotici slavimo već 113 godina. Nakon Zagreba, Baje i Novog Sada, želja nam je bila predstaviti se i u starom kraju”, kazao je direktor Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” **Marinko Piuković**. Dodao je kako je Dužijanca jedna od najvažnijih manifestacija kojom se čuvaju tradicija, običaji i hrvatstvo Bunjevaca.

Predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca” **mons. Andrija Anišić** naglasio je da ova manifestacija ima velik značaj za sve Hrvate Bunjevce. „Današnji susret je idealna prilika da obnovimo veze i da se osnaženi vratimo svojim kućama u Suboticu, Sombor te po ostalim mjestima u Srbiji i Mađarskoj. S ponosom ističemo da Dužijanca, kao naša najstarija manifestacija i narodni običaj, čuva naš hrvatski identitet i vjeru.”

Tijekom dana posjetili su vrelo rijeke Bune, Pastoralni centar bl. Alojzija Stepinca na Buni i crkvu. U 19 sati nastavljeno je druženje u Biskupijskom centru Mostar gdje je održana tribina „Bunjevačke grane hrvatskoga stabla u Hrvatskoj, Srbiji i Mađarskoj” te izložba Hrvata Bunjevaca i **Šime Perića** s naslovom „Vedar dan”. U 21 sat na Trgu hrvatskih velikana upriličena je folklorna večer „Dužijanca u Mostaru”, nastup folklornih, pjevačkih i tamburaških skupina.

Sutradan, u nedjelju 23. srpnja, u katedrali Marije Majke Crkve u Mostaru slavljena je sveta misa koju je predslavio mostarsko-duvanjski i trebinjsko-mrkanski biskup **mons. Petar Palić** u suslavlju više svećenika. Nakon svete mise uslijedila je svečana povorka do Hrvatskoga doma hercega Stjepana Kosače, gdje su ovogodišnji bandaš i bandašica predali novi kruh gradonačelniku grada Mostara **Mariju Kordiću**. /cnak.ba/

„Neka nam ništa ne bude važnije od Krista”

BDJENJE I POKORNIČKO BOGOSLUŽJE UOČI BUNARIČKOG PROŠTENJA

Vjernici i hodočasnici Subotice i Subotičke biskupije trodnevnicom i uočnicom, od 24. do 26. kolovoza, pripremili su se za ovogodišnje Bunaričko proštenje. Uočnicu je 26. kolovoza obilježilo pokorničko bogoslužje i noćna procesija sa svijećama u kojima je sudje-

lovao i dubrovački biskup **mons. Roko Glasnović**, koji je u okviru pokorničke službe održao i prigodni nagovor.

Biskup Glasnović govorio je tijekom nagovora za vrijeme pokorničkog bogoslužja o krivim i ispravnim slikama Boga. „Srce ima razloge koje pamet ne poznaje”, kaže Pascal. Tu se zbivaju presudne stvari, na toj se razini razrješuje sudbina čovjeka. Sva je Božja muka, ako se tako smije reći, kako prodrijeti do ljudskoga srca: ‘Uzeti srce kameno i dati srce od mesa’ ili otvoriti ‘oči srca’. Ta Bog je sebe objavio kao ljubav od samoga početka: ‘Gospodin! Gospodin! Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću’. Isus je stoga ljubav proglasio vrhovnim zakonom i držao pouke o presudnom mjestu srca u životu čovjeka. Nasuprot neobraćenom srcu, Isus je osjetljiv na obraćeno srce: ‘Oprošteni su joj grijesi jer ljubljase mnogo’”, citirao je biskup.

„Prvi Isusov navještaj započinje riječima ‘Obratite se i vjerujte evanđelju’. Kroz povijest Crkve ta je istina, kao navještaj i još više kao praksa imala prvenstvo u propovijedanju evanđelja. Danas kao da je nekako potisnuta na rub zanimanja i važnosti, te se pretvorila u veliku frazu i suzila tek na simboliku sakramenta pomirenja

kratkoročna trajanja. Mi smo ljudi koji se tiskaju oko ispovjedaonice. Koji misle da priznavši neku pogrešku ne trebaju je i ostaviti. Potiskivanje obraćenja prirodna je posljedica obezvrjeđivanja Boga i ustoličenja čovjeka kao gospodara samoga sebe i svijeta”, dodao je mons. Glasnović.

Biskup je Glasnović govoreći o grijehu koji „se najprije začinje u srcu, ulazi u misli i postaje djelo”, citirao sv. Augustina koji je kazao kako je „smisao našeg života da čistimo oči srca kojim ćemo Boga gledati”, te predložio meditativni ispit savjeti po sedam glavnih grijeha ili po deset Božjih zapovijedi.

Nagovor na mađarskom jeziku održao je **fra Csaba Bőjte**, poznati franjevac misionar iz Rumunjske.

Uslijedilo je vrijeme za sakrament pomirenja za koji su na raspolaganju u prostoru svetišta bili svećenici, te procesija sa svijećama i meditativnom molitvom akatista Bogorodici koje su predvodili domaći župljani Župe Marije Majke Crkve s pjevačima predvođenim kantorom **Mariom Bonićem**.

Svetu misu nakon procesije, u kojoj su mladi u nošnjama bunjevačkih Hrvata nosili milosni lik Gospe od Suza do prostora prezbitarija marijanskog svetišta kod Subotice, predslavio je župnik subotičke katedralne Župe sv. Terezije Avilske **mons. Stjepan Beretić**, na nakanu za pokojnog subotičkog biskupa Slavka Večerina.

U propovijedi pred mnoštvom vjernika, župnik Beretić se spomenuo nekoliko obljetnica značajnih za Subotičku biskupiju. „Večeras ne možemo slaviti, a da se u radosti ne spomenemo naše 250 godina stare katedrale. Radujemo se i stoljetnom djelovanju časnih

sestara Kćeri Milosrđa Trećeg samostanskog reda svetoga Franje. Zato nam dobro dođe poziv: 'Klikni iz sveg grla, Kćeri sionska! Viči od radosti, Kćeri jeruzalemska!' Kako da se radujemo kada smo u strahu i zbog rata? Gospe naša Bunarička, moli s nama da Gospodin Isus istrijebi oružje ubojno, da navijesti pravedni i trajni mir narodima, da se njegova vlast proširi do rubova zemlje", zavapio je on.

U zaključku homilije Beretić je kazao: „Ne možemo zaboraviti suze Marijine. Zato večeras molimo Isusa da po Marijinim suzama progledamo, da ne zaboravimo da nas je Isus darovao njoj za kćeri i sinove, da se još više radujemo čovjeku i Bogu. Zato večeras molimo: 'Gospodine Isuse, tebi posvećujem sve što je u meni. Svoje misli i svoja djela posvećujem Bogu Ocu. Svoju savjest i svoje riječi posvećujem Bogu Sinu. Svoju volju i svoje razmišljanje posvećujem Bogu Duhu Svetom. Sve svoje patnje posvećujem čovječstvu Isusa Krista'. Večeras još molimo Gospu od Suza: 'Gospe naša, isprosi nam biskupa po Božjem srcu'”.

Mnogi su se vjernici tijekom večeri zadržali u molitvi kod milosnog lika Gospe od Suza i bunaričkog izvora vode. Ove je godine cijeli prostor svetišta bio dodatno uređen i novim klupama i drugim radovima, pod vodstvom upravitelja svetišta **preč. Željka Šipeka**, koji je na početku liturgijskoga zbora pozdravio biskupa, svećenike i narod.

SVEČANO NEDJELJNO MISNO SLAVLJE

Svetu euharistiju proštenja 27. kolovoza predslavio je dubrovački biskup mons. Roko Glasnović, u koncelebraciji s dijecezanskim upraviteljem Subotičke biskupije **preč. Ferencom Fazekasom** i svećenicima Subotice i okolice.

U osvrtu na evanđeoski ulomak, Šimunovo proročanstvo u hramu, biskup je kazao: „Ta bol koju predskazuje starac Šimun bit će sve to ljuća zbog svih onih zbog kojih će Krist biti osporavan, odbačen, zbog svih onih koji će se odijeliti od Njega, koji neće živjeti po Božjemu pozivu i strukturi društva kako ga je Bog u svojoj ljubavi zamislio, satakao i utisnuo u bit svakoga čovjeka. Često je Marija prikazana s mačem koji probada njezino majčinsko srce, ali je tama nije obuzela, nije se spustila na nju. Marija nam i u najvećoj boli

ostaje svjetionik. Ako za svakog čovjeka vrijedi istina da je stvoren na sliku Presvetoga Trojstva, to posebno vrijedi za Mariju koja nije zahvaćena tamom koja se nadvija nad svakim ljudskim srcem, a koju nazivamo istočnim grijehom. U njezinu se prečistu srcu najbolje odražavaju odnosi ljubavi i zajedništva koji vladaju među osobama Presvetog Trojstva”, rekao je mons. Glasnović.

„Svi imamo neke ciljeve i prioritete u životu i uvijek tražimo nešto. No, nismo na svijetu da tražimo 'nešto' nego Nekoga. Ništa drugo nije dovoljno veliko za nas, ništa dovoljno sveto nego da budemo s Isusom poput Marije. I u Kani gdje ga treba pokazati ljudima, i na križnom putu gdje ga treba tješiti i zajedno plakati s Njime, i na Kalvariji u potpunom prikazanju svoga života, i u postojanoj molitvi iščekujući Duha Svetoga branitelja. Gospa je ostala s Isusovim učenicima i poslije uskrsnuća, uzašašća, i poslije silaska Duha Svetoga u kojemu se rodila Crkva. Neka nam ništa ne bude važnije od Krista”, poručio je između ostaloga biskup Glasnović.

Na misi, koju je glazbeno animirao zbor Župe Marije Majke Crkve kojega je vodio kantor Bonić, sudjelovali su i Božju riječ navijestili ovogodišnji bandaš i bandašica **Petar Vukmanov Šimokov i Dunja Šimić**.

Tijekom dana su se u svetištu služile i mise na mađarskom jeziku, koju je predslavio fra Csaba Bőjte, te večernja dvojezična misa za suradnike i volontere Caritasa.

Bunaričkim je proštenjem završena ovogodišnja proslava Dužijance.

Sveta misa za pokojnog biskupa Slavka Večerina o prvoj obljetnici smrti

Ukatedrali svete Terezije Avilske u Subotici 26. kolovoza svećenici i vjernici Subotičke biskupije okupili su se na svetoj misi za pokojnog biskupa Slavka Večerina o prvoj obljetnici njegove smrti.

Svetu misu predslavio je **mons. Roko Glasnović**, dubrovački biskup, koji je u Suboticu došao kako bi predvodio ovogodišnje proštenje na Biskupijskom svetištu Gospe od Suza u Bunariću. Uz njega je u

koncelebraciji bilo tridesetak svećenika Subotičke biskupije predvođenih dijecezanskim upraviteljem **mons. Ferencom Fazekasom**, koji je na misi održao prigodnu propovijed. U obraćanju okupljenima najprije je pozdravio biskupa Glasnovića i zahvalio mu na dolasku, te je naglasio kako mi kršćani pri spomenu na pokojne ne ostajemo samo u žalosti, nego ujedno slavimo Božji dar vječnosti za koju smo stvoreni. Istaknuo je kako su tijekom kratkotrajne biskupske službe biskupa Slavka otvoreni novi vidici, novi odnosi među svećenicima i ostalim vjernicima u našoj biskupiji, te je ohrabrio nazočne da s nadom kročimo u budućnost, da budemo bolji kršćani. „Pokojnom biskupu i našem prijatelju Slavku Večerinu neka Gospodin udijeli svjetlost vječnu i radost nebeske domovine“, zaključio je mons. Fazekas.

Poslije završnog blagoslova biskup i svećenici su se uputili prema grobu biskupa Slavka, gdje su se skupa s nazočnim vjernicima pomolili za pokoj njegove duše. /**Hajnalka Illés, Tiskovni ured Subotičke biskupije**/

Susret djece na Čikeriji

Umalom vinogradarskom naselju Čikerija kraj Subotice 19. kolovoza održana je tradicionalna „Čikerijada“ – susret djece, mladih i obitelji iz Subotice i okolice.

Kraj ljeta bila je prigoda da nove generacije mladih vjernika dožive zajedništvo, druženje u prirodi u Čikerijskoj šumi, ali nadasve da slave Boga molitvom i pjesmom. Na susretu se okupilo više od 150 sudionika različitih dobi, koji su na Čikeriju došli biciklima.

Prva „Čikerijada“ održana je 2000. godine na inicijativu **vlač. Marinka Stantića**. Cilj susreta jest okupljanje mladih katolika u prirodi kako bi zajedno proveli dan u molitvi, međusobnom upoznavanju, sportskim aktivnostima, šetnji u šumi te kako bi gradili zajedništvo i stjecali nova prijateljstva.

Polazak iz Subotice upriličen je ujutro ispred župne crkve Uskrsnuća Isusova. Skupinu mladih vjernika koji su pošli biciklima predvodio je **vlač. Vinko Cvijin**. Nakon sat i pol vožnje okupili su se na starom mjestu susreta, kod čikerijskog križa.

Susret je počeo euharistijskim slavljem koje je predslavio **vlač. Dušan Balažević**. Ispovijedao je **mons. Andrija Anišić**. Pjevanje na misi animirao je zbor mladih iz Župe Presvetog Srca Isusova u Tavankutu, uz vodstvo orguljašice **Elizabete Balažević**.

Nakon mise uslijedio je sportsko-rekreacijski dio susreta. Mladi su bili podijeljeni u timove te su igrali nogomet, odbojku, badmington, a najmlađi sudionici imali su priliku u hladovini igrati društvene igre, plesati, crtati, razgovarati. Prijepodne su svi sudionici imali prilike voziti se špediterom po šumi, što su oduševljeno dočekali. Za vrijeme ručka mladi vjernik **Petar Huska** održao je prigodni nagovor o iskustvu sudjelovanja na Svjetskom danu mladih u Lisabonu te o njegovu osobnom susretu s papom Franjom za vrijeme bdjenja. Nakon ručka održane su igre bez granica i „vodene igre“ koje su realizirali članovi Dobrovoljnog vatrogasnog društva Tavankut.

Susret je financijski podržao i omogućio Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske Vlade Republike Hrvatske, a organizirali su ga **vlač. Tomislav Vojnić Mijatov** i **vlač. Vinko Cvijin** uz potporu Povjerenstva za pastoral mladih Subotičke biskupije. /**IKA**/

Proštenje u Sonti

Proštenje u Sonti slavi se na Sv. Lovru, čije ime i nosi crkva koja je izgrađena 1812. godine u današnjem obliku. Obilježeno je 10. kolovoza na svečan način, svetom misom proštenja.

Crkva je, već uobičajeno, bila uređena bijelom bojom, bojom nevinosti i crvenom, bojom prolivene svetčeve krvi. Mada je bio radni dan, crkva je bila puna vjernika. Župa je ugostila šest svećenika s raznih strana, a misu je predslavio **vlč. Ante Markić**, dugogodišnji voditelj svetišta Gospe od Utočišta u Aljmašu, koji je na toj dužnosti bio 49 godina. Još petorica svećenika su uveličala sončansko slavlje: **preč. Árpád Verebelyi**, dekan i župnik Droslova i Bogojeva, **preč. Jakob Pfeifer**

koji brine o apatinskoj i odžačkoj župi, **vlč. Dominik Ralbovsky**, salezijanac suradnik, **vlč. Luka Poljak** na službi u dušobrižništvu iseljenih Hrvata, kao i **vlč. Dragan Muharem**, župnik Župe Mala Bosna. Markić je na kraju mise ispričao kako je na zanimljiv način postao svećenik i dirnuo svojim svjedočenjem sve nazočne vjernike.

Na kraju mise u vlastito i u ime vjernika župnik **Josip Kujundžić** je zahvalio gostima, crkvenom zboru, čitačima (koji su bili u šokačkoj nošnji iz Sonte) i svima nazočnima. /**Ruža Silađev**/

Ljetni susreti u Oratoriju u Selenči

Ovoga ljeta u Oratoriju „Don Bosco” – Selenča bilo je ponuđeno više različitih aktivnosti sa zanimljivim sadržajima za djecu.

Početkom ljeta organiziran je jednodnevni susret za djecu i mlade obitelji. Zatim je slijedio ljetni oratorij, od 26. do 28. srpnja. Tema susreta bili su sv. Ćiril i sv. Metod. Djeca su kroz molitvu, film, igru i pjesmu usvajali ponuđene sadržaje, a velika su radost bili šećerna

vuna i ringišpil. Na dan rođenja našeg utemeljitelja don Bosca, 16. kolovoza, priredili smo rođendansku proslavu i Bogu zahvalili na velikoj milosti što imamo takvog velikog prijatelja mladih. Na ovim susretima okupilo se više od 70 djece, mladih animatora i mladih obitelji s malom djecom. Značajka ovih susreta je u tome što su multikonfesionalnog i multinacionalnog karaktera. /**Vlč. Dominik Ralbovsky ASC**, salezijanac suradnik/

Proštenje u Plavnoj

Svečanim misnim slavljem proslavljen je 25. srpnja crkveni god u Plavnoj. Rimokatolička župa u Plavnoj slavi svog nebeskog zaštitnika sv. Jakova. Misno slavlje predslavio je **preč. Jakob Pfeifer**, bački arhiepiskop, u konceleciji s domaćim župnikom i dekanom **vlč. Marinkom Stantićem** i svećenicima Bačkog dekanata.

U svojoj homiliji prečasni Jakob osvrnuo se na život sv. Jakova apostola. Prema legendi, sv. Jakov je poslije Uzašašća Gospodinovog išao po svijetu i propovijedao evanđelje, zbog Gospodina je podnio i mučeničku smrt od Heroda koji mu je odsjekao glavu. U propovijedi je istaknuo kako od svetog Jakova možemo naučiti mnogo toga: spremnost za prihvaćanje Gospodina, spremnost da ga svjedočimo hrabro, a ako je potrebno i do najviše žrtve života. „Možemo reći da je sveti Jakov stavio svoja djela ispred riječi, a tako bi i mi trebali činiti u svojem životu”, kazao je Pfeifer. /**A. Š.**/

Crkve u Subotičkoj biskupiji oštećene tijekom srpanjskog nevremena

Područje južne Bačke 19. i 21. srpnja zadesilo je vrlo jako nevrijeme s olujnim vjetrom, gradom i obilnom kišom, koje je, osim mnogobrojnih drugih objekata i vegetacije, pogodilo i crkvene objekte.

Dana 26. srpnja dijecezanski upravitelj **preč. Ferenc Fazekas** u pratnji bilježnika i arhivara **vlč. Dražena Skenderovića** posjetio je crkve u općini Bačka Palanka koje su stradale u elementarnim nepogodama 19. i 21. srpnja. Tom prigodom je zajedno za župnikom Župe Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije **vlč. Františekom Gašparovskym** obišao stradale objekte te se susreo s predsjednikom općine Bačka Palanka **Branislavom Šušnicom** i predstavnicima mjesnih zajednica u Obrovcu, Mladenovu i Gajdobri.

Utvrđeno je stanje na oštećenim sakralnim objektima. Na župnoj crkvi u Bačkoj Palanci oštećen je krov crkve, crjepovi su oštećeni i pomaknuti, kapa tornja je oštećena i pomaknuta s težišta. Crkva je opasna po okoliš te se u njoj do daljnjeg ne odvija bogoslužje. Oštećenja su bila i na župnoj kući i na pomoćnim objektima, ali su oni bili već sanirani do posjeta dijecezanskog upravitelja. Na crkvi sv. Antuna u B. Palanci

oštećen je krov crkve (crjepovi) i dio tornja. Zbog oštećenja župne crkve mise su do daljnjeg obustavljene u ovoj crkvi. Na kapeli sv. Roka u B. Palanci oštećen je krov kapele, crjepovi su pomjereni, oštećena je i nadstrešnica ispred kapele (iskrivljena je od jačine vjetera). Na crkvi sv. Ferdinanda u Obrovcu oštećen je krov, kapa tornja je srušena i pala je ispred same crkve, a dijelovi su ostali i opasnost su po okoliš. Ova crkva je u iznimno lošem stanju te je potrebno pristupiti trajnoj konzervaciji. Na crkvi sv. Ivana Krstitelja u Mladenovu toranj je oštećen, kapa tornja je nakrivljena i potrebno je izvršiti sanaciju. Prozori na crkvi su oštećeni, krov sakristije je oštećen te je dijelom bez zaštite. Crkva je u lošem stanju, a potrebno je iz nje izmjestiti sakralne predmete poput slika, kipova i križnog puta. Župna kuća je također u lošem stanju i potrebno je pristupiti njenom uklanjanju, kao što je započet proces u Obrovcu. Na crkvi sv. Martina u Gajdobri toranj je oštećen, kapa tornja je pomaknuta s težišta te je potrebno izvršiti sanaciju. Križ na tornju je oštećen i prelomljen. Krov je oštećen, dio je otrgnut a dio je pomaknut. Crkva je u lošem stanju iznutra. Na crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije u Čelarevu toranj je oštećen udarima, krov je oštećen na nekoliko mjesta, prozor u svetištu je izbijen, a također ima i oštećenja na sakristijama.

Na području grada Novog Sada od katoličkih crkava najviše je u nevremenu oštećena crkva Presvetog Srca Isusova u Futogu, u kojoj su stradali krov, toranj i vitraji. Crkva sv. Elizabete Ugarske pretrpjela je oštećenja na krovu, isto kao i crkva Imena Marijina u Novom Sadu i crkva Kraljice Svete Krunice u Budisavi. /**Ordinarijat Subotičke biskupije**/

Rokovo u Beregu: Zavjet koji se čuva 150 godina

Blagdan sv. Roka, koji je zavjetni dan u Beregu, proslavljen je 16. kolovoza u crkvi sv. Mihovila. Večer prije, oko 50 župljana okupilo se kod spomenika sv. Roku na večernjoj molitvi. Na ovaj način vjernici u Beregu održavaju zavjet koji je pomogao da se u XIX. stoljeću stanovnici ovoga sela obrane od kolere.

Pobožnost sa svijećama sastoji se od Litanija sv. Roku za njegov zagovor, ali i zagovornih molitava Mariji, Gospine krunice, te starih bereških crkvenih napjeva koji se danas gotovo uopće više ne mogu čuti

u drugim prigodama, a koje je i ove godine predvodila baka **Tonka Krizmanić**, jedna od najstarijih mještanki Berega. To su pjesme „Pisma svetom Roku”, „Nebesoga slavnog grada” i „O, rastvori majko draga”.

„Kako je to kadgod bilo? Bilo je naroda ne samo oko kipa već i svud okolo je bilo svijeta. I nije bilo kao sad, otpjevali dvije-tri pjesme i gotovo. A djeca? Djecu pospremaju u šokačko, svakom se u odrezani papir stavljala svijeća”, kaže baka Tonka Krizmanić. „U vrijeme kuge selo se zavjetovalo sv. Roku i na taj dan se nije radilo. Nekada je na Veliku Gospu navečer u crkvi bila misa i onda je procesija išla do sv. Roka. Naroda je bilo puno, dovodili su i djecu u nošnjama. Mi još to održavamo, a vidim ima i mlađih, tako da se nadam da ovaj bereški zavjet neće biti zaboravljen”, kaže **Marica Lerić**.

Spomenik sv. Roku podignut je 1873. godine, na križanju ulica Ive Lole Ribara i Jugoslavenske. Licem je okrenut prema sjeveru (pravac iz kojega je nekad dolazila velika zaraza), okružen četirima arhaičnim stupovima i ograđen željeznom ogradom. Posvetni

natpis nalazi se na istoj strani na kojoj je i lice kipa. Na natpisu, koji su kao i sam spomenik obnovili članovi HKPD-a „Silvije Strahimir Kranjčević” stoji: „Od bereškeoh ohogi pobožnih duša podignut 1873”. /Z. V., „Hrvatska riječ”/

Proštenje u Bođanima

Župa sv. Ilije u Bođanima svečanim misnim slavljem 20. srpnja proslavila je svog nebeskog zaštitnika. Svečano misno slavlje predslavio je selenčanski župnik vlč. Siniša Tumbas Loketić u koncelecijaciji s domaćim svećenikom Goranom Vilovim i vlč. Dominikom Ralbovskim.

„Početak svake svete mise je naša mogućnost da sagledamo svoj život, svoj životni put. Današnje prvo čitanje na samom početku govori o Gospodinovu prolasku i možemo sada reći da Gospodin prolazi kroz ovu crkvu. Svi se mi borimo sami sa sobom, u svima nama se danas nalazi i oganj i potres i vihor, jer možemo reći da se prvo čitanje odnosi na naša današnja stanja”, kazao je propovjednik Tumbas Loketić u osvrtnu na

čitanje iz Prve knjige o kraljevima o Ilijinom boravku na Horebu. „Današnje evanđelje isto možemo preneti u današnji život. Da, dobro nam je ovdje biti, tu u crkvi blizu Gospodina. Danas molimo zagovor sv. Ilije da nam daruje snage da krenemo dalje, u život, da nastavimo našu životnu borbu koja je sigurno teška. Gospodina nema u buci i galami, u sukobima, i zato nas prvo čitanje poziva da se vratimo u mir, tišinu u molitvu jer tu ćemo naći Gospodina”, rekao je među ostalim vlč. Siniša. /A. Š./

Rokovo u Novom Sadu: „Činio je sve što je mogao da bi pomagao potrebitima”

Svečanu koncelebriranu misu proštenja u crkvi **Svetog Roka u Novom Sadu** predslavio je vlč. **Ákos Horváth**, župni vikar u Župi Imena Marijina u ovom gradu.

Misa proštenja u crkvi u Futoškoj ulici ove je godine bila iznimno svečana, koncelebrirana, sa svom petoricom svećenika koji djeluju u gradskim crkvama i zajednicama, te s gostima: **preč. Ivicom Ivankovićem Radakom**, sudskim vikarom Subotičke biskupije i sudcem međubiskupijskih sudova čije je sjedište u neposrednoj blizini, te **vlč. Gáspárom Józsom**, tajnikom Biskupskog ordinarijata, prijašnjim službujućim svećenikom u ovoj crkvi.

„Imamo li dovoljno vjere da slijedimo Isusa po evanđelju koje danas slušamo? Vjerujemo li doista u našeg Stvoritelja koji zna da nam treba hrana, ali zna i da nam više od toga nije potrebno, ili se radije grčevito držimo vlastite snage i sebičnosti”, zapitao se propovjednik vlč. Horváth. Ukazavši na nebeskog zagovornika ove crkve, on je dodao: „Sveti Rok povjerovao je Božjoj riječi. Iako je bio plemićkog podrijetla, činio je sve što je mogao kako bi pomagao siromašnima, bolesnima i napaćenima. Osim svetih mjesta, obilazio je i kuće siromaha, potpomagao je bijedne, potlačene i bolesne potrebnim dobrima i dobrom riječju, tješio je udovice i siročad, nalazio muževe siromašnim ženama”.

„Među bolesnicima sveti Rok je po svom običaju najprije blagoslovio svakoga u ime Isusa Krista, a zatim se dao na posao. Bez straha se brinuo za bolesnike koji su ga primili kao svetca, jer su doživjeli da im donosi ozdravljenje. Znamenovao ih je znakom svetog križa, zatim ih je, spominjući se muke Isusa Krista, ozdravljao svojim dodirima. Je li bio dužan učiniti sve to? Ljudski gledano ne, jer si je svojim novcem mogao kupiti bilo što, a mogao je i potrošiti svoje vrijeme zarađujući još više. Ali on je mogao čuti Božju riječ, mogao je prepoznati vrijednost u riječima Krista Gospodina i mogao ga je slijediti unatoč svim poteškoćama”, nastavio je on.

U zaključku homilije propovjednik je, ukazavši na primjer svetaca koji na kraju svog života sretno idu za Gospodinom i u nebu vječno govore: „Učinio sam što sam bio dužan učiniti jer je to Gospodin tražio od mene, jer ljubav koju mi je dao Njegov je dar i tim darom uspio sam prebroditi sve što mi je život nosio. Jer od Boga mog dolazi snaga i život vječni” kazao: „Usudujemo se moliti: Isuse! Daj našim dušama snagu gledanja da vidimo što možemo i moramo činiti svakog dana – pa i danas – i daj nam snage da konačno možemo činiti dobro, u kojem možemo pokazati da Te stvarno volimo! Molimo te, Gospodine, oprosti nam što te često ne slušamo kada nam govoriš, nego samo tražimo izgovore, i

ne mijenjamo svoje živote. Čini s nama što ti je drago, samo nam skini sljepoću, izliječi nas od hromosti, a molimo te da nam otkloniš slabosti naše zbog vjere ili nevjere. Ojačaj nas. Uništi sve naše laži! Spasi nas, molimo te!”

Misu su uveličali novosadski župni zborovi koji su pjevali na mađarskom jeziku, pod ravnanjem **Margit Bezsédes**, te na hrvatskom jeziku pod ravnanjem **David Bertrana**. /Zv./

DUHOVNA OBNOVA
za djevojke od 16.-28. godine

TEMA:
Judita, mač Božji, Bog i ja
duhovna formacija katoličkih djevojaka

2023.
15.-17. rujna

Samostan sestara dominikanki
Subotica

Sestre dominikanke Vas pozivaju!

Prijave:
manes.puskaric@gmail.com
+385 99 328 4297 s. Manes
+381 62 784 099 s. Nada

Prijave do 10. rujna

Vijesti iz Župe rođenja Blažene Djevice Marije u Subotici

Ljetne vijesti iz župe Rođenja BDM u Subotici
Lo cjelodnevnom klanjanju, proslavi Svetog
Stjepana kralja, kao i novim župljanima Kinezima.

U crkvi Rođenja BDM u Subotici tijekom posljednjih pet godina svaki dan imamo priliku prisustvovati klanjanju u tišini, biti u prisustvu dragoga Isusa u euharistiji i prisno razgovarati s njim. Otkad je župnik u ovoj crkvi, **preč. Szilárd Balcsák** zagovara svagdanje klanjanje. Osim župljana, i vjernici drugih crkava željno i radosno se odazivaju pozivu da sat vremena budu s Otkupiteljem. Svakog utorka i četvrtka je cjelodnevno klanjanje od 6 do 22 sata. Za klanjanje se vjernici unaprijed upisuju, u smjenama od sat vremena. Ostalim danima sat vremena poslije mise imamo priliku ostati u prisustvu Isusa u euharistiji.

Na svečanoj svetoj misi 20. kolovoza proslavili smo spomendan prvog ugarskog kralja, Svetoga Stjepana. Zatim smo u dvorištu crkve nastavili slavlje s programom kod kipa svetoga kralja napravljenog od drveta. Recitali su **Aranka Miklenovics** i **István Bencsik**, a **Rebeka Jurić** je sviranjem na violini još više uzveličala slavlje.

U veljači smo se iznenadili kada je na Čistu srijedu ujutro došao stranac u župni ured i na engleskom pokušavao pitati u koliko sati će biti misa pepeljenja. Navečer je cijela obitelj, roditelji s troje djece, prisustvovala svetoj misi i pričestila se. Gledali smo strance iznenađeno. Polako smo se upoznali i saznali da su iz Kine i da se žele nastaniti u ovoj državi. Još više smo se čudili da su rimokatolici. Zatim smo iskusili kako su ponizni i miroljubivi. Sutradan je tata došao na svagdanju svetu misu, i prije mise je u zadnjoj klupi klečeći molio kronicu. Dolazio je tako svakoga dana i pričesćivao se, sve dok nije trebao otići u drugi grad zbog posla. Poslije nekoliko dana od upoznavanja pitao je kada bi se mogli ispovjediti jer u korizmi se još nisu ispovijedali. Od tada nikada nisu odsustvovali ni s jedne nedjeljne svete mise i svetkovine. Djeca aktivno sudjeluju na svetim misama u prinosu darova. Vjernici ih hvale kako se uvijek pristojno i dobro odgojeno ponašaju na svetoj misi, čiji jezik ni ne poznaju. Roditelji su u Kini bili veoma aktivni u svojoj župnoj zajednici, a isto tako su se ponudili za službu i u zajednici gdje sada pripadaju. Za sve aktivnosti

su zainteresirani i svugdje žele i prisustvovati. Svoju djecu su u školi upisali na katolički vjeronauk, što im je u Kini bilo nezamislivo. Saznali smo od njih da su došli u ovu državu zbog toga što u Kini ne postoji vjerska sloboda i nadaju se da će ovdje moći u slobodi živjeti i proživjeti svoju vjeru. Kada su djeca crtala za likovni natječaj iz vjeronauka, rekli su da im ovo predstavlja pravo svjedočenje o Isusu Kristu, jer u Kini nisu smjeli ni križ nacrtati. Na našu radost, imamo priliku od njih upoznati i bogati život Katoličke Crkve u Kini. Njihove svećenike, biskupe Kineze koji su jako aktivni, marljivi i vrijedni, i koliko energiju ulažu u svoju službu za svoje vjernike. Svećenici, časne sestre i vjernici su svaki dan pod pritiskom vlade, i svaki dan imaju priliku odreći se Isusa Krista, ali ipak ustraju uz njega. Imaju puno mučenika koji su svojim životom svjedočili o Isusu Kristu. Poznajemo ih i po kršćanskim imenima: **Franjo, Marija, Jana, Tereza i Ivan.** /s. M. Hermina Kovács/

Mária Neve templombúcsú Proštenje Ime Marijino

2023. 09. 12., KEDD

12. 9. 2023, UTORAK

SZENTMISÉK / SVETE MISE

08:00 HU

18:00 HR

EGÉSZNAPOS SZENTSÉGIMÁDÁS

CIJELODNEVNO KLANJANJE

od 8:45 do 17:45

8:45 és 17:45 között

2023. 09. 17., VASÁRNAP

17. 9. 2023, NEDJELJA

Kétnyelvű ünnepi szentmise
és a Szent János kápolna megáldása

10:00

Dvojezična sveta misa
i blagoslov kapelice Sv. Eugenija

FŐCELEBRÁNS / PREDSLAVITELI

MSGR. DR. NÉMET LÁSZLÓ

belgrádi érsek / beogradski nadbiskup

Ujvidék

Novi Sad

Svetkovina Velike Gospe na Bunariću

Možda se nikada prije nije okupilo toliko vjernika na proslavi svetkovine Velike Gospe u Biskupijskom svetištu Gospe od Suza – Bunariću, kao 15. kolovoza navečer, u svjetlu zalazećeg sunca, gdje smo slavili najveći Marijin blagdan Katoličke Crkve – Veliku Gospu.

Na ovaj blagdan na Bunariću svake godine dočekujemo hodočasnike dvojezičnom svetom misom, na hrvatskom i na mađarskom jeziku, jer vjernici naše biskupije, bez obzira na jezičnu pripadnost, vole ovaj blagdan. Veliki broj prisutnih u molitvenom je duhu pratio svečanost.

Preč. Željko Šipek, upravitelj svetišta, izrazio je na početku svete mise radost što su se vjernici okupili u tako velikom broju, pokazujući svoju ljubav prema našoj voljenoj Velikoj Gospi i prema samom svetištu. Izvijestio je i o najnovijim zbivanjima te rekao da ćemo na kraju misnog slavlja otpjevati „Tebe Boga hvalimo” u znak zahvalnosti za ulaganja i rad svih ljudi koji su na bilo koji način pridonijeli svemu tome.

Pozvani propovjednik **Ferenc Sótanyi**, stalni đakon na službi u katedrali svete Terezije Avilske u Subotici, u svojoj je propovijedi među ostalim istaknuo da je „Bog Stvoritelj unaprijed učinio s Djevicom Marijom ono što će učiniti i sa svima nama: On preobražava naše krhko tijelo i daje nam tijelo proslavljeno i neraspadljivo. Marijinim uznesenjem dio stvorenoga svijeta užao je na nebo. Današnji blagdan stoga poručuje da kao dio stvorenog svijeta i naše tijelo ima udjela u Božjoj slavi”.

Na kraju mise zbor Župe Marije Majke Crkve iz Subotice otpjevao je srcem i dušom divne marijanske pjesme „Boldogasszony Anyánk” i „Zdravo Djevo”. /**Hajnalka Illés – Tiskovni ured Subotičke biskupije**/

Sestra Orsolya Neveda položila vječne zavjete

Orsolya Neveda iz Bezdana položila je 8. kolovoza vječne zavjete u crkvi Gospe Snježne u Budakeszi i tako se pridružila zajednici sestara dominikanki koja nosi ime svete Margarete Ugarske. Prigodom zavjeta Orsolya je uzela ime Bernadett.

Dvadesetosmogodišnja Orsolya Neveda rođena je 1995. godine u Bezdanu. Nakon završene osnovne škole, školovala se za fizioterapeuta u Srednjoj medicinskoj školi u Somboru. Orsolya je osjetila Božji poziv u svojoj 15. godini, ali je odlučujuće iskustvo došlo u 18.

godini kada je sudjelovala na cjelonoćnoj pobožnosti u Doroslovu. Od toga dana bilo ju je nemoguće odgovoriti od redovničkog puta.

Sestra Bernadett upoznala je sestre dominikanke na susretu mladih u Vojvodini. Prije sedam godina ušla je u zajednicu sestara dominikanki. Jedna godina kandidature, dvije godine novicijata, od kojih je drugu godinu vršila apostolski rad u kućama reda, a zatim je položila prve zavjete. Taj je zavjet obnavljala kroz četiri godine svake godine, nastavljajući studij, sudjelujući u apostolskom radu, sve dublje živeći dominikanski poziv

i pripremajući se za vječne zavjete. I njena profesija dovela ga je do spoznaje koliko voli raditi s djecom. Završila je tečaj vjeronauka, a sada stječe zvanje učiteljice na Katoličkom učilištu „Ápor Vilmos” u Váczu.

Zajednici sestara dominikanki pripada 47 sestara. Žive u četiri kuće: u Budakesziu, Kőszegu, Szombathely i Hódmezővásárhelyu. Poziv su zajednice učiteljstvo, vjeronauk i župni rad.

Mlada sestra Bernadett je na poziv župnika **Tibora Szöllösi** i kapelana **Dávida Sáfránya** u Temerinu, u crkvi svete Rozalije, 24. kolovoza svim prisutnima pričala o svom pozivu, o tome kako je veliki dar za nju pripadati Isusu. Odabrala je zavjet poslušnosti, što znači kako je odabrala cijeloga svojega života služiti prvenstveno Gospodinu, a onda i zajednici dominikanskih sestara i ostalim vjernicima u okolini u kojoj bude djelovala. Nakon svjedočanstva uslijedilo je klanjanje, nakon čega je svatko mogao osobno razgovarati s dragom sestrom. /**Edit Ökrös**/

Duhovna obnova pod vodstvom Mije Barade održana u Temerinu

Župa svete Rozalije u Temerinu je od 18. do 20. kolovoza po drugi puta ugostila misionara laika Miju Baradu koji je održao duhovne vježbe.

Kao i prošle godine, seminar je bio ispunjen mnoštvom predavanja, slavljenja i molitve. Na duhovnu obnovu došli su vjernici iz Vojvodine, Mađarske i Hrvatske, koji su tijekom tri dana mogli produbiti pojedina pitanja vjere konkretnim primjerima vezanim za svakodnevni život, moliti krunicu i sudjelovati u sakramentalnom bogoslužju.

Duhovna obnova Mije Barade temelji se na tri koraka vjere. Prošle godine Barada je govorio o ozdravljenju kroz životne faze. Tijekom života u našim su srcima pohranjene mnoge rane, čijim iscjeljenjem možemo doživjeti pravu obnovu. Ove godine Mijo je govorio o svojim svjedočanstvima i trenucima trnovitoga i čudesnoga puta s Isusom. Njegova svjedočanstva teže potvrđivanju uloge vjere, koja čini da je ono što je čovjeku, odnosno znanosti nemoguće, Bogu itekako moguće. Naglasio je da ne mislimo da je Bog negdje daleko, nego da je s nama i da stvarno djeluje u onim osobama koje su otvorene Božjem Duhu. U nazočnosti nekoliko katoličkih svećenika molilo se za ozdravljenje životnih rana, a potom su se vjernici pripremali za iskrenu ispovijed. Prisutni bračni parovi obnovili su bračne zavjete, bolesnici su pristupili sakramentu bolesničkog pomazanja. Mnogi nazočni počeli su shvaćati ljepotu postojane vjere.

Nekoliko nazočnih na duhovnim vježbama upitali smo za osobni doživljaj te u nastavku teksta možete pročitati njihove dojmove.

„Želio sam na ovom seminaru čuti riječ Gospodina za mene osobno. Gospodin mi je progovorio preko njega i uputio svoju riječ. Dobio sam ono zbog čega sam i došao. /Igor B., Vukovar/

Nisam do sada iskusila prisutnost Boga kao na seminaru. Tu sam shvatila kako mi majčina smrt otežava cijeli život i dobila sam oslobođenje od toga. /Emma Merković, Temerin/

„Svakako sam na ovom programu dobio mnogo milosti, ali bih od svih izdvojio to da sam se sjetio tražiti dobro u svima, pa i u onima koji su se prema meni ophodili loše. Sjetio sam se koliko je spasonosno blagosiljati u trenucima kušnje. Koliki je blagoslov koji poništava minus”. /Dejan Uršić, Pančevo/

„Zahvalna sam Gospodinu što mi je omogućio nazočiti duhovnim vježbama, došle su u pravom trenutku, kada mi je bilo potrebno ispovjediti se i pričestiti i na taj način vratiti se dragom Isusu poslije duljeg vremena”. /Ivana Čičak, Kač/

Barada je svjetski poznati hrvatski evangelizator i misionar laik, obiteljski čovjek i otac četvero djece, čije je svjedočanstvo duhovne stvarnosti s kojom

se susreće diljem svijeta obratilo mnoštvo duša. Već nekoliko godina putuje svijetom u sklopu zajednice Misionari Božanske ljubavi, koju je blagoslovio papa Benedikt XVI., i vodi duhovne obnove u suradnji s brojnim svećenicima. /Edit Ōkrős/

Proštenje u Bačkom Novom Selu

Crkveni god proslavljen je 26. srpnja u Bačkom Novom Selu, u kojem je crkva posvećena svetoj Ani. Misno slavlje predslavio je župnik Marinko Stantić.

U svojoj homiliji župnik je istaknuo život svete Ane i sv. Joakima, roditelja Blažene Djevice Marije. Među ostalim, rekao je kako su živjeli pobožnim životom i stalno bili u molitvi, s obzirom na to da nisu mogli imati djece, sve do duboke starosti kada su im nade već ponestale. „Biti blagoslovljen djecom značilo je u ono

vrijeme imati posebnu Božju naklonost, ali isto tako svi oni koji nisu mogli imati djecu smatrani su se u društvu manje vrijednima, a od Boga ostavljenima. To je mučilo Joakima, te je jednom prilikom sa svojim stadom otišao u pustinju kako bi ondje u samoći oplakivao svoju sudbinu. No jednoga mu se dana ukazao anđeo i rekao mu da će ga Bog blagosloviti djetetom. Potom se anđeo ukazao i Ani i navijestio isto. Obradovani tom viješću, obećali su Bogu da će dijete posvetiti u hramu”, čulo se u propovjedi. „Današnji roditelji bi u svojim obiteljima trebali biti kao Joakim i Ana, svoj život i život svoje djece posvetiti Gospodinu, zajedničkoj molitvi te skupa živjeti vjeru”, rekao je vlč. Stantić. /A. Š./

Marijanski pučki festival održan u Monoštoru

Kulturno umjetničko društvo Hrvata „Bodrog” iz Monoštora organiziralo je 1. srpnja Marijanski pučki festival. U crkvi sv. Petra i Pavla nastupile su pjevačke skupine iz Hrvatske i Bačke. Ove godine sudionici su se predstavili marijanskim pjesmama koje se pjevaju za Uskrs.

„Svi sudionici su dobili zadaću da pripreme pjesme koje su se pjevale u vrijeme Uskrsa. Pjesme koje je pjevala ŽPS ‘Kraljice Bodroga’ stare su više od 100 godina, ali se i dalje pjevaju u našoj crkvi. Jedan od ciljeva Marijanskog festivala je upravo traganje za starim pučkim napjevima i njihovo izvođenje. Jedan isti napjev može imati više načina izvođenja. Prošle godine, kada je tema bila ‘Gospin plač’, čuli smo kako se isti tekst pjeva drugačije u Vodicama, Slavoniji, Vojvodini. Isto je i kod uskrsnih pjesama”, kaže voditeljica ŽPS-a „Kraljice Bodroga” **Anita Đipanov Marijanović**.

Muška pjevačka skupina „Rakijaši” iz Podcrkavlja drugi je puta na Marijanskom pučkom festivalu u Monoštoru. I oni se trude sačuvati što više starih napjeva. „Djelujemo unutar KUD-a ‘Krešimir Šimić’. Imamo puno marijanskih pjesama, ne samo za blagdane već i tijekom cijele godine. Pjesme su se sačuvala usmenom predajom, zato su se neki od dijelova izgubili, pa je na nama sada pronaći što originalnije verzije, zapisati ih kako bi ostalo za nove generacije”, kaže voditelj skupine **Josip Andrić**.

„Kao ženska pjevačka skupina aktivne smo 25 godina, nastupale smo u Hrvatskoj i inozemstvu. Sada smo prihvatile poziv za festival u Monoštoru. Inače dio smo KUD-a ‘Šokadija’ iz Strizivojne”, kaže voditeljica ŽPS-a „Druge” **Janja Glavačević**.

Uz goste iz Hrvatske sudjelovala je i KPZH „Šokadija” iz Sonte i domaćini koji su imali tri pjevačke skupine: ŽPS „Kraljice Bodroga”, MPS „Bodroški bećari” i dječju skupinu „Bodroški mališani”. /Z. V., „Hrvatska riječ”/

Proštenje sv. Ane i blagoslov obnovljene kapele na Kerskom groblju u Subotici

Na spomendan sv. Joakima i Ane, 26. srpnja, župnik Župe sv. Roka mons. **Andrija Anišić** blagoslovio je novi križ te obnovljenu kapelu sv. Ane na Kerskom groblju u Subotici i kriptu u njoj. Svetu misu proštenja ove kapele predslavio je vlč. **Tomislav Vojnić Mijatov**, župni vikar subotičke Župe sv. Jurja.

Govoreći o roditeljima Blažene Djevice Marije, propovjednik Vojnić Mijatov kazao je kako se najveće stvarnosti i najljepši snovi ne ostvaruju u trenu, nego rastom i sazrijevanjem: u hodu, dijalogu i odnosu. „Kada mislimo na bake i djedove, pomislimo kako su lijepa ta raskošna stabla pod kojima djeca i unuci svijaju svoja ‘gnijezda’, uče što znači dom i doživljavaju nježnost zagrljaja. Radi se o zajedničkom rastu: zeleno stablo i maleni koji trebaju gnijezdo, bake i djedovi sa svojom djecom i unucima, stariji s najmlađima. Potreban nam je novi savez mladih i starih kako bi limfa onih koji iza sebe imaju dugo životno iskustvo natopila klice nade onih koji odrastaju. Mnogi roditelji zanemaruju moliti za svoju djecu i preporučivati ih zaštiti i blagoslovu Božjem. Biti danas kršćanski roditelj i ispravno odgovoriti svojoj djeci pravo je mučeništvo, jer većina društva nema ispravna kršćanska uvjerenja i ponašanja. Bog koji je započeo dobro djelo po našim *majkama* i *didama* neka ga po nama i novim naraštajima dovrši”, rekao je on.

Na koncu mise župnik Anišić je zahvalio sumisnicima, obitelji **Vaci** što je svojim darovima podigla novi križ, **Vesni Prčić**, direktorici JKP „Pogrebno” na podršku i svim dopuštenjima glede obnove kapele i kripe, kao i za podizanje novog križa, te njezinom suradniku **Alenu**, pjevačima koje je predvodio **Filip Čeliković** i svim vjernicima. „Uvjeren sam da će vas milosrdni i nježni Bog nagraditi svojim milostima po zagovoru sv. Ane i Joakima. Osobito neka po njihovu zagovoru blagoslovi sve *dide* i *majke*, sve djedove i bake i svu stariju čeljad”, poželio je on.

O povijesti kapele, Anišić je prije blagoslova rekao: „Istraživao sam ove godine i utvrdio da je krivo navođena godina gradnje kapele. U svim poznatim dokumentima naznačena je 1886. kao godina gradnje. Stvarna godina gradnje je 1868. Ispod kapele se zapravo nalazi kripa s grobnicom. U kripti koja se nalazi ispod kapele nalazi se nadgrobna ploča sa natpisom na mađarskom jeziku: ‘Pod ovim kamenom čeka blaženo uskrsnuće Ana Boršodi Latinović, rođena Antunović. Živjela je 87 godina. Umrula 23. prosinca 1876. U njezin spomen postavlja ovu nadgrobnu ploču njezina zahvalna dužnica Magdolna Bolberger’”. /FB **Andrija Anišić**/

Stjepan Beretić: *Prilozi za povijest Katoličke Crkve u Bačkoj*

Pred nama se nalazi zanimljivo i značajno djelo iz crkvene povijesti, autora mons. Stjepana Beretića, župnika Župe sv. Terezije Avilske u Subotici, pod naslovom *Prilozi za povijest Katoličke Crkve u Bačkoj* u nakladi Katoličkog društva „Ivan Antunović” iz Subotice. Na šest stotina stranica u ovoj knjizi su posloženi autorovi tekstovi koji su tijekom gotovo

crkvenoj povijesti Bačke. Svakako bi ovi prilozi trebali biti poticaj da se netko iz mlađeg naraštaja odluči napisati monografiju o povijesti Katoličke Crkve u Bačkoj.

Autor se ne libi pisati o svim razdobljima ove tisućljetne povijesti. Tako Beretić piše o nestalim samostanima i opatijama, o kaptolima kojih više nema, o povezanosti ovih krajeva s Kalačom, ali i o općenitom životu vjernika i društvenim promjenama kroz razvijeni i kasni srednji vijek.

Iz novovjekovne i suvremene povijesti autor donosi priloge o životu za vrijeme Osmanlija, o povijesti nastanka i života subotičke Župe sv. Terezije, ali i o nastanku drugih župa u Subotici i okolici, opisujući i druge društvene procese i običaje. Prava je šteta što Beretić kao dugogodišnji župnik Župe sv. Terezije i vrlo poznavatelj njezine povijesti nije napisao monografiju o ovoj župi. U ovo razdoblje spadaju i tekstovi o crkvenom životu Sombora (vrijedan niz priloga o životu somborske župe kroz djelovanje somborskih župnika) i drugih mjesta poput Apatina, Bača, Vajske, Berega i Bukina (Mladenova), pa čak i banatskog Opova.

Beretić piše i o značajnom događaju Bačke sinode, o jubileju Subotičke biskupije, ali i o jubilejima nadbiskupija u Kalači i Zagrebu. U prilogima ima i mjesta za redovnice i redovnike koji su djelovali u Bačkoj poput pavlina, franjevac, karmelićana i Družbe sestara Naše Gospe.

Vrijedan dio ove knjige predstavlja i biografski opus autora u kojem je predstavio živote nekolicine biskupa, svećenika (vrijedni prilozi o župnicima Župe sv. Terezije) i redovnika (značajni prilozi o somborskim karmelićanima) koji su djelovali u Bačkoj. Dio knjige govori i o raznim segmentima života (ratovi, školstvo) i običajima katolika u Bačkoj, poput priloga o grobljima, jaslama i molitvenicima. Nekoliko priloga se bavi i davno zamrlim bratovštinama.

Na kraju možemo reći da je ovo autorovo djelo na određeni način kruna njegova pisanja povijesnih priloga, no nadamo se svakako ne i kraj. Monsinjur Stjepan Beretić već pola stoljeća, od njegova diplomskog rada o povijesti somborske župe, preko katoličkih listova poput *Bačkoj klasja* i *Zvonika* i godišnjaka *Subotička Danica*, ali i nekih drugih u našoj zajednici manje poznatih časopisa (poput *Grada na Mostongi* u nakladi Amaterske muzeološke sekcije jugozapadne Bačke), pridonosi poznavanju povijesti Katoličke Crkve u Bačkoj. Zbog toga mu trebamo reći jedno *Hvala*, ali i zaželiti da i dalje, dok za to ima snage, piše povijesne priloge o povijesti Crkve u Bačkoj.

tri desetljeća nalazili svoje mjesto u katoličkom listu *Zvonik* u rubrici „Povijesni kutak”.

Sam autor u svom predgovoru piše da ova knjiga „ne želi biti znanstveni rad”. Iako ova knjiga nema „znanstvene bilješke”, ima iznimnu vrijednost jer autor zasigurno ne piše iz „trbuha” već i osobnih istraživanja i, dakako, korištenja drugih autora. Iznimna vrijednost je u tome što je na jednom mjestu skupljena građa o povijesti Katoličke Crkve u Bačkoj, od najranijih vremena crkvenog ustrojstva u vrijeme vladavine svetog kralja Stjepana pa sve do naših vremena. U vrijednost ovih skupljenih priloga ide i to što na hrvatskom jeziku nigdje nećemo naći ovaj broj povijesnih podataka o

Razgovor s dr. sc. Mandom Svirac, znanstvenom suradnicom i etnologinjom

Tradicija ima karakter živog organizma u kulturi

Dr. sc. Manda Svirac, znanstvena suradnica, etnologinja po struci, rođena je u Vođincima u Slavoniji. Studij etnologije i francuskog jezika i književnosti završila je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je i doktorirala. Nakon studija, u kontinuitetu do mirovine 2011., na istom fakultetu predavala je kolegije iz izvanneuropskih naroda i kultura, a pred kraj i kolegij Kršćanska simbolika u hrvatskoj tradiciji

Zvonik: Vrlo je zanimljiv vaš put od Vođinaca sve do Lurda u Francuskoj, gdje ste proveli četiri godine. U isto vrijeme započinjali ste vaš put u zvanju laičkog apostolata. Što nam možete reći o tome?

Dr. sc. Manda Svirac: Rođena sam u selu Vođinci kod Vinkovaca, nakon Drugog svjetskog rata, živjela i odrastala u okruženju kada su se vjerske slobode u javnosti zabranjivale. U tom smislu važan mi je bio odgoj u obitelji. Roditelji su imali privatnu zbirku katoličke literature izdanja Društva sv. Jeronima, *Misijski list* i druge vjerske glasnike. Na mene je najupečatljivije djelovao glasnik *Gospa Lurdska* čije sam listove rado prebiral i slike pamtila. Nisam ni slutila da ću nakon osnovne škole i gimnazije, kao djevojka sa sela, s 19 godina moći doći do Lurda i tamo ostati četiri godine na izobrazbi u jednom međunarodnom centru za djevojke te upoznati laičko zvanje, a kao poseban naglasak Drugog vatikanskog koncila. Naime, biskup Stjepan Bäuerlein, kao sudionik Drugog vatikanskog koncila, imao je prilike doznati da je Crkva u nekim

Baština ili tradicijska kultura je ono što odlikuje ljude, čovjeka, i označava način života, svakodnevne navike i običaje koji se prenose s naraštaja na naraštaj. Budući da su važni nositelji takve baštine, bilo kao izvođači, bilo kao organizatori u suvremenim uvjetima, tradicija ima karakter živog organizma u kulturi. To baštinimo, čuvamo i prenoseći živimo u druženju i susretanju s drugima

drugim krajevima već pola stoljeća bogatija za laičko zvanje pomoćnice apostolata. Na temelju tih saznanja, te koncilskih rasprava i zaključaka o važnosti apostolata laika i osobito novine da biskup može pozvati laike na služenje u Crkvi, žarko je želio to zvanje i za svoju biskupiju. Želja mu se ostvarila jer sam mu se obratila upravo s tom nakanom te s njegovim pastirskim blagoslovom počela izobrazbu u Lurdu. Tamo sam se vraćala gotovo svake godine na dulji odmor i dodatnu izobrazbu.

Zvonik: Nakon iskustva u tom marijanskom svetištu, koje su djelatnosti obilježile vaš život?

Dr. sc. Manda Svirac: Poslije školovanja u Francuskoj (na Alliance Française u Parizu) i kratkog zaposlenja u Ordinarijatu đakovačkog biskupa Stjepana Bäuerleina u Đakovu, a nakon studija na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, od 1976. do umirovljenja 2011. bila sam u neprekinutom radnom odnosu na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. U tom razdoblju bila sam na studijskom boravku u Beču, 20 godina vodila bilateralnu sveučilišnu suradnju fakultetskih

etnologa iz Krakova i Zagreba i održala više predavanja na Jagelonskome sveučilištu u Krakovu. Na Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju u Zagrebu predavala naslijeđene kolegije iz predmeta izvaneuropskih naroda i kultura te uvela kolegije – *Etnokulturna slika svijeta*, *Primijenjena etnologija* i *Kršćanska simbolika u hrvatskoj tradiciji*. Ova posljednja tema ostala je do danas moj najveći cilj istraživanja, a u svemu tomu je Blažena Djevica Marija zauzela najveći dio.

Zvonik: Dakle, kroz cijeli tijek vašeg života, počevši od najranijih iskustava u obitelji, bili ste i ostali posebna štovateljica Djevice Marije. Na koji se način to odrazilo u vašemu životu?

Dr. sc. Manda Svirac: Kao članica Hrvatskog mariološkog instituta Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, aktivno sam sudjelovala na više mariološko-marijanskih kongresa u zemlji i inozemstvu (Lurd, Fatima, Sevilla...). Posebna je čast bila sudjelovanje u Sevilli u francuskoj sekciji u kojoj i sama bila. Predloženo je, među ostalim, da i u proučavanju Blažene Djevice Marije valja voditi računa o židovskoj kulturi. Nada u Izraelu je jamstvo jedinstva s Bogom. Nada Blažene Djevice Marije počiva također na zajedništvu s Bogom. Na tom kongresu u organizaciji Papinske međunarodne marijanske akademije sa sjedištem u Rimu (PAMI), Španjolskog mariološkog društva i Bratovštine od nade Makarena, od 27. do 30. svibnja 2014., među ostalim, predavač iz Rima Jean-Pierre Sieme Lasoul i mariolog afričkog kontinenta pokazao je kako je važno polaziti od društvenog aspekta kulture koji u domorodačkoj dimenziji ženu vidi kao majku koja je znak nade i utjehe. To posljedično vrijedi i za Mariju, što je potkrijepio primjerom iz 1994. godine kada su na Sinodi afrički biskupi predložili sliku Crkve kao „Božje obitelji” u kojoj je Marija Majka znak te nade i utjehe.

Moje izlaganje je glasilo: „Štovanje Blažene Djevice Marije za živu nadu”. Predstavila sam razne manifestacije (koncerte, smotre, „Maria fest”...) koje se u vremenu nakon demokratskih izbora u Hrvatskoj oko marijanskih blagdana, u Marijinim mjesecima svibnju i listopada održavaju u čast Blažene Djevice Marije pod raznim nazivima: „Marijo svibnja kraljice”, „O mila majko Nebeska”, „Čuj nas, Majko”... Naglasak je na pučkom pjevanju, podcrtavajući jedan novi vid pučke pobožnosti za očuvanje baštine crkvenog pjevanja i stvaranje nove nade u Marijin zagovor koje najčešće organiziraju laici u suradnji s crkvenim ili mjesnim vlastima.

Zvonik: Otvorili ste pitanje kulture. Što bi to bila kultura, u kom se smislu Blažena Djevica Marija „uklapa” u kulturu? Na koji je način nositeljica nade?

Dr. sc. Manda Svirac: Misli se na kulturu kao širi pojam, kao život jednog naroda, a ne na „pola ure kulture”, u kojem se problematizira uglavnom dio neke umjetnosti. Kultura je način života jednoga naroda i može se promatrati kroz tri osnovna aspekta – materijalni, društveni i duhovni, od kojih svaki od njih ima svoje

sastavnice i nositelj je identiteta. A Blažena Djevica Marija, kao moliteljica i djevojka iz naroda u sreći susreta s Elizabetom te nakon anđelova navještenja o rođenju Sina Božjega, izgovorila je *Magnificat* slaveći i hvaleći Boga za sva dobročinstva u njezinom životu, ali i za njezin izraelski narod.

Zvonik: Koju društvenu ulogu ima baština, kako zajednica sudjeluje u očuvanju baštine?

Dr. sc. Manda Svirac: Baština ili tradicijska kultura je ono što odlikuje ljude, čovjeka, i označava način života, svakodnevne navike i običaje koji se prenose s naraštaja na naraštaj. Budući da su važni nositelji takve baštine, bilo kao izvođači, bilo kao organizatori u suvremenim uvjetima, tradicija ima karakter živog organizma u kulturi. To baštinimo, čuvamo i prenoseći živimo u druženju i susretanju s drugima. Željeli bismo ovo opet ponuditi svima, a napose onim krugovima koji na temelju hrvatske kulture, između ostalog, nude „kršćansku kulturu“, a znamo da je još davno bila inkulturacija kršćanstva u tradiciju i kulturu Hrvata. Hrvatska je kultura prožeta kršćanstvom, bila je hrvatska i takva treba ostati u svom širem kršćanskom europskom kontekstu.

Zvonik: Također, u tradiciji štovanja Djevice Marije najbolje se očituje temeljna povezanost kršćanstva i kulturne baštine u hrvatskome narodu...

Dr. sc. Manda Svirac: Prožimanje narodnog i kršćanskog u hrvatskim običajima može se pratiti već gotovo kroz četrnaest stoljeća. Ta dijakronijska dimenzija izražena je najviše kroz kalendarske običaje i prakse koji prate crkvenu liturgijsku godinu. Za puk će u osobitim životnim situacijama izaći na vidjelo važnost simbola koji u hrvatskoj tradiciji zauzimaju vidno mjesto i daju poseban pečat baštini. U svakodnevici je to odnos ili obraćanje Bogu, Mariji i svetcima od ranog jutra do kasne večeri koji su vidljivi u običajima uz rad, u susretanju s drugima, u svetkovanju blagdana, tj. u načinu življenja, a ne u statistikama i postotcima.

Znamo da su ljudima omiljeni Marijini blagdani i običaji vezani uz njih: Božić i rođenje Isusovo, Prikazanje Isusovo u hramu, Navještenje Isusovo ili Blagovijest, Uznesenje Blažene Djevice Marije na nebo ili Velika Gospa, Rođenje Blažene Djevice Marije ili Mala Gospa. Osim ovih, dakako crkvenih, rekli bismo općih blagdana, imamo i druge koji su važniji za pojedina mjesta ili župe. Sve u svemu, Mariju se časti tijekom cijele godine i u svim mjesecima, počevši od vremena došašća u kojima dominiraju mise zornice i posebne pjesme upućene Mariji. Molitva ostaje više kao dio svakodnevice i neke vrste intime. Nekada je bila više obiteljski izraz, danas kao individualno obraćanje Blaženoj Djevici Mariji kod Pozdravljenja, tj. kada se oglašavaju crkvena zvona ujutro, u podne i navečer te moli Anđeo Gospodnji. Posebni pečat nose mjeseci svibanj i listopad koje je narod prihvatio za iskazivanje ljubavi prema Gospi, osobito pjevanjem litanija. Dok je

u staroj župnoj crkvi Kraljice svete Krunice u rodnom Vođincima u Slavoniji bila Lurdska špilja, svakog sam dana iz maminog vrta svježi stručak cvijeća nosila Gospi i Bernadici. A prije spavanja kod ispita savjesti kada sam se „uhvatila“ da toga dana to nisam učinila, sutradan sam joj se ispričala i darovala dvije kitice. I kasnije, kada sam otišla iz roditeljskog doma, majka me je uvijek podsjećala na te dane kako bi, na neki način, provjeravala moju odanost prema Blaženoj Djevici

Želimo da i svaka naredna Dužijanica, prema zadanim sastavnicama, ostane u svojoj čistoći za budućnost i dio održivosti hrvatskoga naroda na ovim prostorima i može se zaključiti da je riječ o pučkoj pobožnosti

Mariji. Zanimljivo je također da sam kod prve pričesti kao uspomenu dobila sliku na kojoj je predstavljena Marija – Bezgrješno začće, a ne hostija ili Isus. Sada znam da Marija uvijek vodi k Isusu.

Zvonik: Budući da smo imali prigodu uoči najveće marijanske svetkovine Velike Gospe proslaviti ovogodišnju Dužijancu u Subotici, biste li ovdje pokušali sažeti lepezu običaja i pobožnosti bunjevačkih Hrvata?

Dr. sc. Manda Svirac: Dužijanica je žetvena svečanost radnog aspekta tradicijske kulture, a riječ je o završetku žetve i zahvale Bogu za urod pšenice. U drugim hrvatskim krajevima, najviše slavonskim, žetvene svečanosti pokazuju sve više zanimanja, ali je jedna i jedinstvena Dužijanica. U povijesti, dok se žito želo ili kosilo ručno, bile su molitve na polju većinom okupljenih radnika oko posljednjeg snopa, koji su pobožno zahvaljivali najčešće molitvom Očenaša. Spleli su vijenac od žita ili donosili kitice domaćinu dolazeći na svečanu večeru *doženjaču*. Iako je i kod bunjevačkih Hrvata u Vojvodini prvotno bila obiteljska, postala je javna svečanost i crkvena proslava od 1968. godine. Prema tradicijskom običaju, završna Dužijanica u Subotici i oblik zahvale danas ima svoje sastavnice: ophod žetelaca u tradicijskim nošnjama, žetveni vijenac, okićena kola i konje, razne ukrase od slame te predvoditelje *bandaša i bandašicu*. Moje iskustvo na Dužijanci u Subotici 1980. godine oplemenilo je saznanja o važnom segmentu života tradicijske kulture koji će ostati spomenik *risarima, bandašima i bandašicama*... Posebno mi je upala u oči oprema bandašice koju karakterizira djevojka obučena u bjelinu koja ima svoju simboliku čistoće. Želimo da i svaka naredna Dužijanica, prema zadanim sastavnicama, ostane u svojoj čistoći za budućnost i dio održivosti hrvatskoga naroda na ovim prostorima i može se zaključiti da je riječ o pučkoj pobožnosti.

Zvonik: Obvezno ćemo spomenuti i „Družinu“ – Čuvare tradicije hrvatskih obiteljskih zadruga, koja

je hrvatska nevladina udruga osnovana 1992. u Zagrebu. Cilj joj je upoznati i predstaviti hrvatsku tradicijsku baštinu u zemlji i svijetu. Vi ste jedna od osnivačica i dugogodišnja predsjednica udruge. Možete li izdvojiti neke Vaše aktivnosti kao etnologinje u povezanosti s aktivnostima „Družine“?

Dr. sc. Manda Svirac: Od 2000. godine u okviru predstavljanja hrvatske baštine kroz izložbe pod nazivom „Od Cvjetnice do Uskrsa“, organiziramo radionice ukrašavanja uskrasnih jaja opletom – *vezom*, *veženjem*, *krpanjem*, *oplitanjem*. Organiziramo ih također samostalno svake godine i po nekoliko njih, jer želimo potaknuti na promišljanje, planiranje, upoznavanje i prenošenje ove posebne *hrvatske* tehnike na mlađe naraštaje da bi ih znali upotrijebiti kao dio vlastitosti u sve prisutnijem globalnom ozračju.

Zvonik: Imate bogato iskustvo realiziranja projekata koji u sebi utjelovljuju spoj hrvatske kulture i pučkih pobožnosti. Kako se danas te pučke pobožnosti prenose i prezentiraju?

Dr. sc. Manda Svirac: Raznim pobožnostima i danas valja njegovati pripadnost lokalnom, regionalnom ili nacionalnom, da bismo imali od čega hraniti svoj duh i dušu te biti među drugačijima i pokazati svoju baštinu. Stoga su važni kontakti također sa stranim skupinama, osobito na polju folklora i druženja u okviru određenih manifestacija i njihovih programskih sadržaja.

Ohrabruje činjenica da su u Ministarstvu kulture i medija Republike Hrvatske prepoznali slične manifestacije te u obliku projekata novčano pomažu njihovu realizaciju. Njih treba uskladiti s hrvatskim resursima, potrebama društva i temeljiti na tradiciji. Međutim, sve ne mogu nositi nazivnik nove pučke pobožnosti. Prema mojim saznanjima, takve manifestacije mogli bismo svrstati barem u tri kategorije. Prvi oblik manifestacije su smotre crkvenog pučkog pjevanja prilagođene Gospinim blagdanima ili mjesecima koje su najraširenije i nose nazive prvih stihova liturgijskih pjesama. Drugi bi oblik bile smotre crkvenog pučkog pjevanja, ali kao predstavljanje rezultata istraživanja i bilježenja radi objavljivanja baštine. One se čak i ne moraju, pa najčešće i ne događaju u te „marijanske“ dane i njihovi izvođači nisu nositelji baštine vlastite sredine. Treća kategorija su koncerti kao dio sadržaja programa određenih folklornih manifestacija i smotra, kao važan dio baštine koji treba pokazati na sceni.

Zvonik: Završimo ovaj razgovor pitanjem: koji je najveći duhovni plod svakog tradicijsko-kršćanskog susreta?

Dr. sc. Manda Svirac: Prisjetimo li se spominjanih manifestacija i pučkih smotra pjevanja na čast Blaženoj Djevici Mariji, sudionici se vraćaju uglavnom radosni što su mogli doživjeti, čuti i vidjeti kako vrijedne umjetnine i simbole kojima je sve ukrašeno, tako i diviti se ljepoti kolorita, rukotvorinama i stilu nošnje koju oblače pjevači te prepoznati onu koja označava djevojačku dob, mlađih ili starijih udanih žena i koje prate crkveno liturgijsko vrijeme za krajeve gdje je to poznato. I sadašnji sveti otac papa Franjo poručuje kako se evangelizacijska zajednica zna uvijek radovati (EG 24). Zahvalimo Blaženoj Djevici Mariji što nam uvijek u pravo vrijeme daje nove prilike u kulturi za radost i bliskost s njom i njezinim Sinom. Pisac Prve Petrove poslanice (1, 3) to izražava kao živu nadu i neuvelu baštinu koja je sačuvana na nebesima. Pučki pjevači će napjevom obratiti se Mariji i na ovaj način: *Zapjevajmo danas Mariji na čast / Marijo Djevice, nebeska Kraljice / Moli se za nas!*

Nedjelja, 3. 9. 2023.

DVADESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Jr 20, 7 – 9; Ps 63, 2 – 6. 8 – 9; Rim 12, 1 – 2; Mt 16, 21 – 27

Prošle nedjelje smo čuli Petrovo ispovijedanje vjere u Isusovo božanstvo. Isus potom obećava da će na njemu sagraditi svoju zajednicu – Crkvu i dati mu vlast vezivanja. Čovjek nakon toga očekuje nastavak razvoja odnosa između Isusa i njegovih učenika. Zapravo, on se razvija, ali ne na način kako očekujemo. Isus ih uvodi u samu dubinu, tajnu njegova nasljedovanja. Ta tajna se suvremeno zove – problemi. Kakvi smo kada nas pritisnu problemi? Naravno da postoje neke prirodne biološke reakcije, ali u dubini. Tek kada nas stignu nevolje koje nismo izazvali, možemo biti mirni – tada smo sigurno na Božjem putu. *Svi koji mi bijahu prijatelji čekahu moj pad... Sa mnom je Gospodin kao snažan junak! Zato će progonitelji moji posrnuti i neće nadvladati* (Jr 20, 10 – 11).

Nedjelja, 10. 9. 2023.

DVADESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Ez 33, 7 – 9; Ps 95, 1 – 2. 6 – 9; Rim 13, 8 – 10; Mt 18, 15 – 20

U današnjem evanđeoskom tekstu Isus daje upute za uređenje odnosa između članova njegov Crkve. Ako bismo se držali ovih Isusovih uputa, većina sukoba bila bi spriječena. Naime, ponekad nam je tako teško doći pred nekog i otvoreno progovoriti s njime o njegovim problemima i pogreškama. Bojimo se reakcije, osuda, odgovora te osobe. Međutim, ako bi prije toga u svom srcu i razumu prihvatili tu osobu, oprostili joj, pomolili se za tu situaciju i tada joj priopćili njezine pogreške, nema sumnje da bi se ona drugačije osjećala za vrijeme tog razgovora. Razgovor bi bio ugodniji. Čak i ako ona to ne prihvati i počne se ljutiti na nas, kroz neko vrijeme ipak bi sama vidjela da smo u dobroj nakani to rekli. Velika stvar, a tako jednostavna.

Nedjelja, 17. 9. 2023.

DVADESET I ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Sir 27, 30 – 28, 7; Ps 103, 1 – 4. 8. 10 – 12; Rim 14, 7 – 9; Mt 18, 21 – 35

Psalam koji se danas stavlja pred nas ima naslov „Bog je ljubav” i bilo bi dobro kada bismo ovaj psalam često razmatrali. Bog ne traži neke posebne uvjete od nas da bi nam oprostio grijeha. Poput prašine sa stola, Bog jednostavno briše naše grijeha i ne spominje ih se više. To je temelj današnjega evanđelja. Ako Bog meni tako oprašta grijeha, odakle mi pravo mjeriti svaku pogrešku drugih prema meni. Vjerujem u oproštenje grijeha i opraštam grijeha.

Nedjelja, 24. 9. 2023.

DVADESET I PETA NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA: Iz 55, 6 – 9; Ps 145, 2 – 3. 8 – 9. 17 – 18; Fil 1, 20c – 24. 27a; Mt 20, 1 – 16a

Ako bi prisposodobu iz današnjeg evanđelja izrekli suvremenim riječima, navještaj evanđelja bio bi u središtu. Vjernici laici i svećenici poznaju evanđelje, stalno im je negdje blizu, često govore o njemu, ali koliko je ono uistinu dio naše svakodnevice? Zbog toga Gospodin šalje radnike – navjestitelje. Ne radi se o nekoj „trećoj vrsti” nego o ljudima koji su možda najmanje dostojni za navještaj evanđelja, ali to čine iskreno jer su doživjeli Božje oproštenje i ljubav. Često je potrebno zanemariti pitanje „tko mi govori?” i poslušati „što mi govori”. *Púti moji nisu vaši púti, riječ je Jahvina* (Iz 55, 8).

Završni obredi (IV. dio)

Poljupcem sve počinje i završava

U našem dosadašnjem hodu kroz liturgijska razmatranja o svetoj misi pristigli smo do samoga konca. Misa završava kako je i započela – poljupcem oltaru. Sveta misa uokvirena je između dva poljupca: onog na početku i onog na kraju, nakon „Idite u miru”. Kao da je međa, doseg, zaokruženost liturgijskoga slavlja doznačena onim najintimnijim – usnama koje dodiruju Drugog, koje ljube. Religijski pojam *adoratio* – klanjanje, poklon (Bogu), u izvornom je smislu „čin usana” (lat. *ad os/oris* – od usana, ne koljena!). Klanjanje stoga nije prvenstveno gesta tijela (poklicanje, sagibanje...), nego dodir usana, cjelov, otvaranje nutrine. I hrvatska riječ *poljubac* korijenski je vezana uz riječ ljubav, osjećaj privrženosti i blizine srca.

Poljubac oltaru jest poljubac Kristu. Prije nego svećenik bilo koga pozdravi u crkvi, najprije usnama pozdravlja Oltar – Krista. Poljubac dajemo i pri rastanku s voljenom osobom. Iza poslanja – *ite missa est* (idite, poslani ste) na kraju mise (Idite u miru), slavlje završava i uobličuje se zadnjom gestom – dodirom usana, cjelovom Oltara – Krista. Tako je u liturgiji predivno doznačeno da je Isus Krist Alfa i Omega, Prvi i Posljednji, da je doista sve „po Kristu i s Kristom i u Kristu”.

GESTE PREDSEDATELJA I NARODA

Nakon poljupca i naklona oltaru svećenik se može još malo zadržati s poslužnicima pjevajući otpusnu pjesmu (premda ta pjesma nema neko svoje posebno liturgijsko određenje). Također, moglo bi se umjesto pjesme nešto prikladno svirati.

Dobro je da narod ostane na mjestu sve dok je svećenik u svetištu. Pomalo je „nekulturno” odlaziti iz crkve prije nego li je predsjedatelj izašao. Osobito je to nezgrapno ako službenici prolaze kroz crkvu prema izlazu pa se sudaraju s onima koji su isto pošli.

Svećenik i ministranti čine naklon oltaru i poklon svetohraništu, a vjernici to čine izlazeći iz klupa (ne kod ulaznih vrata). Ne zaboravimo ono što je već bilo ranije rečeno: poklon se čini dodirom koljena o zemlju, ne „cupkanjem”. Ako netko nije u mogućnosti to izvesti dolično, najbolje bi bilo da se pobožno nakloni te iziđe.

Treba imati na pameti da svaki vjernik može još neko vrijeme ostati u crkvi u zahvaljivanju. Zato valja pripaziti na tišinu u crkvu jer se nakon mise stvori žamor.

Postavlja se pitanje je li opet potrebno uzimati blagoslovljenu vodu kod izlaza iz crkve? Križanje blagoslovljenom vodom prilikom ulaska u crkvu sjeća nas na naš identitet. Voda krštenja nas je uvela u zajednicu Crkve. Svaki puta kada uđemo u crkvu taj nam simbolički čin posvješćuje sinovski identitet u Kristu. Također, voda označuje i prijelaz (prijelaz preko Crvenog mora). Ulaskom u crkvu činimo prijelaz između svjetovnog u sakralno, i to opet posredstvom vode. Ako križanje blagoslovljenom vodom shvaćamo samo kao blagoslov, onda nakon svete mise nije na mjestu križati se blagoslovljenom vodom jer smo već primili misni blagoslov. No, ako vodu shvatimo kao posvješćivanje kršćanskog identiteta primljenog po krštenju kojeg nosimo i u svijet, tada je križanje vodom na izlasku iz crkve legitimno. Prema tome, bilo da to činite ili ne činite, važno je znati razloge koji su gore navedeni. Ne valja bilo što činiti po nekom automatizmu ne razmišljajući zašto to činimo.

Prilikom izlaženja iz crkve treba izbjegavati zaustavljanje i pozdravljanje sa znancima jer će se stvoriti „čep” na vratima. Obično se katolički tisak nalazi kod izlaznih vrata pa i to donekle otežava prohodnost. Bilo bi zgodno staviti ga na dostupno mjesto, ali dalje od vrata.

Po završetku slavlja i nakon što su vjernici izašli iz crkve pristupa se uređenju oltara. Po mogućnosti uklanjanje se s njega sve što je moguće: stalak za misal, mikrofon (pogotovo oni uočljivi s ružnim stalcima) i drugo. Bilo bi korisno prekriti oltar prikladnim platnom – ne samo zbog prašine i muha koje u ljetnim mjesecima ostavljaju svoje tragove, nego i kao znak poštovanja prema onome što se tu na bijelom oltarniku dogodilo.

Bilo bi hvalevrijedno kada bi nedjeljni, svečarski karakter bio prenijet i za obiteljski stol nakon mise. Kao što se obitelj okuplja oko oltara, tako je dolično da se, barem nedjeljom, okupe i oko obiteljskog stola koji je toga dana svečanije urešen i po pravilu je i obrok drugačiji nego običnim danima. Lijepo je mlađe generacije poučiti u posebnosti Dana Gospodnjeg, što će se odraziti i na vanjštinu – zajednička molitva na početku i na kraju objeda, zadržavanje u razgovoru nakon ručka (možda koju riječ i o onome što su čuli na svetoj misi)... Posebna je tema oblačenje nedjeljom na svetoj misi, o tom jednom drugom put, no i izvanjskim znakovima pridajemo važnost nedjelji kao posebnom danu i bilo bi dobro djecu odmalena učiti da se toga dana ipak malo drugačije oblačimo nego u ostalim danima. Nedjeljna liturgija, u nekom širem smislu, počinje od jutro, pripravom za svetu misu, odlaskom, sudjelovanjem, kasnije susretanjem s bližnjima, razgovorom, objedom, druženjem, odmorom, molitvom...

II. Korinćanima (Uvod)

Životne podatke sv. Pavla znanstvenici ne znaju točno odrediti. Zato ni mjesto ni vrijeme gore navedenog teksta ne znamo precizno navesti. Prvo pismo je nastalo oko 54. – 55. godine u Efezu, drugo do kraja 57. godine, negdje u ondašnjoj Makedoniji.

Pismo ima tri dijela koja su slabo logički povezana. Ne zna se je li to zbog prerade teksta ili zbog uzburkanosti apostolova duha jer kaže: *Ne bismo htjeli, braćo, da ostanete u neznanju u pogledu nevolje što nas zadesi u Aziji i koja nas je opteretila preko svake mjere – iznad naše snage – tako da smo izgubili nadu u život* (II Kor 1, 8). On se izbavio iz smrtno opasnosti, ali odmah susreće teške probleme u zajednici koju je sam osnovao. Napali su ga neki članovi mjesne crkve. Ovi događaji su bili uzrokom nastanka onoga svetoga teksta što čitamo poslije dvije tisuće godina.

Tko su bili ti ljudi i čime su vrijeđali apostola naroda? Obrana traje od drugog poglavlja, četrnaestog retka, do sedmog poglavlja i četvrtog retka. Znači da je i sam Pavao smatrao da mora iznijeti svoju obranu i dokaze protiv njih. On je tako dobar da ne imenuje osobno one koji ga napadaju, niti njihov grijeh. Jedino se iz obrane mogu zaključiti optužbe protivnika. Sveti Pavao u 2, 17 kaže: *Mi, uistinu, nismo kao oni mnogi koji trguju riječju Božjom...* „Trgovati” doslovce predstavlja čin po kojemu trgovac ide od kuće do kuće prodati nešto nekvalitetno. Možda su ga napali da nekako „naplaćuje” naviještanje evanđelja. Mogući uzrok takve optužbe: u 8, 1 – 15 inzistira na prikupljanju novca za zajednicu u Jeruzalemu, a neki su mislili da zapravo za sebe želi odvojiti jedan dio te sume. Zlonamjeran sve koristi da bi ocrnio onoga kojega subjektivno osjeća neprijateljem. Drugdje, u 7, 12 kaže: *Ako sam vam pisao, nisam to učinio ni radi uvreditelja ni radi uvređenika...* U grčkom jeziku označuje onoga koji čini nepravdu. Netko je nanio nepravdu apostolu. To je jedina karakteristika koju nam daje na znanje.

Nedjelo koje su učinili ovako opisuje: *Nisu se obratili od bludne i raspuštene nečistoće, koju počinise* (12, 21). Odnosi se na seksualne devijacije, što spominje i Apostolski koncil: *Da se uzdržavaju... od bluda* (Dj 15, 20). Nije isti slučaj, kao u I Kor 5, 1. Zanimljivo je da ne želi biti jako strog prema grešnicima: *Dosta je takvome kazna koju mu je dosudila većina, vi mu, naprotiv, radije oprostite...* (II Kor 2, 6 – 7). Taj sukob, dakle, nije samo unutar zajednice nego je zahvatio i samoga apostola, postavljajući u pitanje njegov moralni autoritet. Nije neka novost jer su tako napali i Isusa, govoreći da je sluga Belzebula (Mt 12, 24). Sveti Pavao ne gubi duhovnu ravnotežu, iako nije bio neosjetljiv na lažne optužbe. Zaključujemo da ne znamo tko su mu bili neprijatelji, niti znamo izbliza odrediti nepravdu zbog koje piše ovo pismo. U Prvom pismu Korinćanima nema još riječi o ovoj napetosti, zato je problem mogao nastati poslije odlaska apostola. Drugim pismom želi ga riješiti, da kada sljedeći puta stigne ima pred sobom zajednicu koju je ostavio kao sređenu i u radosti.

Vrlo je zanimljivo pratiti tijek misli sv. Pavla: bio je u smrtnoj opasnosti, zajednica koju je osnovao se raspada, čak ga neki optužuju za nemoralne čini. Za kratko vrijeme je doživio barem dvostruki napad, a ipak nije izgubio radost niti pada u nekakvu depresiju. Isus mu je takvo nutarnje pouzdanje da se nije plašio nikakve prijetnje. Često se čuje da je svijet pokvaren, ljudi su izgubili vrednote, zlonamjerni su. Sveti Pavao nije izgubio povjerenje ni u čovjeka. Ono „izgubiti nadu u život” jedino je ljudsko biće moglo prouzročiti. U zajednici koju je osnovao opet ga je neki bližnji napao. Apostol – s takvim iskustvom – nije okrenuo leđa čovjeku, svome bratu, već ga hrabri i pokazuje svoje zadovoljstvo: *Mi smo suradnici na vašoj radosti, jer u vjeri vi čvrsto stojite* (1, 24). Ostavio je svoje protivnike neimenovanima, kako ih poslije njega ne bi spominjali. Ostavlja na stranu i svoje boli, time čitateljima daje primjer i nasljedstvo – to je njegova radost u Isusu – i radost u ljudima koji su odani Bogu.

Zahvalnost i briga za stvorenja

Stanje planeta Zemlje ukazuje da je potreba promjene ponašanja ljudskog roda hitna. Planet pogađaju teške posljedice topljenja leda na polovima Zemlje, veliki šumski požari diljem svijeta, ekstremno duga sušna razdoblja i obilne kiše praćene poplavama. Ove ekstremne meteorološke promjene pogodile su i naše krajeve ovoga ljeta. Mnogi trpe posljedice strašnog tornada. Neki vjeruju da su sve to posljedice igranja moćnika sofisticiranom opremom kojom se može utjecati na klimu i padaline. Ipak, potreba da se usmjerimo moralnim i duhovnim kompasom na putovanju prema stvaranju brižljivijeg, više bratskog, mirnijeg i održivijeg svijeta trebala bi biti dio našeg života. Briga o stvorenjima je naš novi oblik ispovijedanja vjere, naša suvremena kršćanska vjernička dužnost. U ovome vremenu pruža nam se jedinstvena prilika preoblikovati naše odnose s prirodom.

ZAHVALNOST ZA PLODOVE TLA

Kao prvi konkretni čin brige i zauzimanja za stvorenja papa Franjo u enciklici *Laudato si'* ističe zahvalnu molitvu, osobito onu prije i poslije svakog obroka. Ni jedan čin ne utječe na svijest vjernika kao iskrena i iz dubine srca izgovorena molitva zahvalnosti. U našim molitvama mora naći mjesta i zahvalnost za zemlju, za plodno tlo koje nam je Bog darovao da na njemu raste naša hrana. Zahvalna molitva proizlazi iz prepoznavanja darova kojima nas Bog po plodnosti tla obdaruje i iz dana u dan nam pruža svoj blagoslov. U iskrenom ispitu savjesti svake večeri trebali bi otvoriti pitanje popravka svoga ponašanja prema braći ljudima i prema stvorenjima kojima smo okruženi. Dok ne shvatimo da je bacanje hrane i zagađivanje okoliša grijeh radi kojega se na koncu dana trebamo pokajati i odlučiti da ćemo se sutra drugačije ponašati, naš kršćanski život nije autentičan i usklađen s prvim člankom Vjerovanja: „Vjerujem u Boga Stvoritelja neba i zemlje”. Molitva prije i nakon jela prije svega osvježuje nas da je briga za okoliš i za stvorenja jedna od osnovnih vjerničkih dužnost kršćana.

PROVJERAVATI I UČITI ZA DOBROBIT STVORENOG SVIJETA I LJUDI

Osim molitve, važno je obrazovati se i učiti, čitati i informirati se. Neprestano provjeravanje informacija kojima nas obasipaju mediji dio je pokazivanja zrelosti vjere. Povezivanje s kršćanskim zajednicama i organizacijama koje skrbe o okolišu, razmjena informacija, iskustava i saznanja proisteklih iz dobrih praksa

može nas potaknuti na učenje novih i drugačijih ideja za konkretne korake. Razmjena iskustava u brizi za okoliš počinje već od obiteljskog planiranja obroka u našem kućanstvu: koliko i što će se u obitelji pripremiti za zajednički objed; briga da se hrana ne baca nego da se sve pripravljeno blaguje; skrb oko pravilnog korištenja sredstva za čišćenje u kućanstvu; informiranje o štetnosti raznih zaštitnih sredstava u poljoprivredi; povezivanje s lokalnim dobavljačima koji uzgajaju ekološku hranu i ne rabe ekološki škodljive preparate u uzgoju biljaka i životinja; podržavanje ekoloških inicijativa i osobno sudjelovanje u kršćanskom vjerom nadahnutim ekološkim pokretima. Konkretna djelatnost kršćana u akcijama očišćenja okoliša od plastike, u brizi oko potrošnje vode i energije, u utjecanju na pravednije odnose prema siromašnima i obespravljenima, osobito zemljoradnicima i seoskom stanovništvu, treba postati dio našeg svakodnevnog kršćanskog vjerničkog života. Valja nam se zauzeti oko skrbi za zdravu hranu i ljude koji je uzgajaju, smanjiti kupovinu u velikim trgovačkim centrima koji izrabljuju svoje radnike, a i poljodjelce i povrtlare. Možemo se i sami pobrinuti za svoju hranu te zasaditi dio potrebnog povrća u našim vrtovima, pa i na gradskim balkonima. Izbjegavanje korištenja plastične ambalaže i recikliranje otpada tek su samo neke od djelatnosti koju svaka crkvena ustanova, svaka obitelj i svaki pojedinac može činiti za korist ljudi i okoliša.

SVAKI JE DAN „DUŽIJANCA”

Kršćanska briga za okoliš usko je povezana s brigom za ljude, ponajprije one siromašne i odbačene, a to su upravo najčešće oni koji se brinu za obrađivanje polja i uzgoj hrane, seljaci i zemljoradnici. Prije nego prinesemo žlicu ili vilicu s hranom našim ustima, valja nam se sjetiti Stvoritelja. Ne smijemo zaboraviti ni ljude radi čije se predanosti i rada hrana koju ćemo blagovati našla na našem tanjuru. Upravo su ti muškarci i žene obescijenjeni, a njihov je rad najmanje poštivan. Svaka promjena počiva na malenim i svakodnevnim djelima kršćanskog milosrđa kojima se iskazuje zahvalnost i briga za stvorenja i braću. Konkretna ljubav pokazana u svakodnevnicima mijenja svijet i nagine tijekom društvenih događanja prema novom društvu i novim međuosobnim odnosima između članova ljudskog roda i stvorenja s kojima dijelimo Zemlju – naš zajednički dom. Naša je odgovornost pred Bogom Stvoriteljem sačuvati Zemlju da ostane pogodno mjesto za život naše braće i sestara – svih stvorenja. Ove se dužnosti trebamo sjetiti svakoga dana, uz svaki obrok, a ne samo na dan kada slavimo Dužijancu.

Sveta strpljivost

Sviđaju li vam se ljudi koji nisu strpljivi, koji se guraju preko reda u trgovini ili ne mogu čekati u prometu nego mijenjaju trake, često ugrožavajući druge i/ili sebe? To sam i mislio.

Odakle nestrpljivost? Jezično gledano, s(trpljivost) ima svakako veze s glagolom trpjeti. A trpi se nešto što se ne može odmah izmijeniti. Što bi to moglo biti? Ponajprije, to su ljudi oko nas, bilo svoje glavi, bilo popustljivi, ponekad nasilni, ponekad dosadni ili naporni, prethi/preglasni, u svakom slučaju oni koji nam ne odgovaraju. Nadalje, to su svima poznate situacije koje nam se događaju u obitelji, na poslu, u prometu, u čekaonicama, u učenju i studiju... Dakle, ne(strpljivost) je osobina onih koji ne znaju trpjeti neku neugodnost.

S(trpljivosti) nam treba i u hodu s Bogom. Koliko puta smo počinjali neku molitvu, deveticu, pobožnost..., očekujući da će Bog reagirati odmah i uslišati našu ideju. A to se onda ne dogodi. Tada nas zahvaća raz(očaranje), jer smo prije mi bili očarani našom idejom i vizijom kako divno sve treba izgledati.

Sve to nam govori da s(trpljivost) treba i izmoliti i u njoj se vježbati. Dakle, moramo moliti za strpljivost jer je to jedan od darova Duha Svetoga, ali ne smijemo prepustiti sve molitvi. Strpljivost je i krepost u kojoj se treba vježbati, posebno u trenucima u kojima nam je potrebna.

ŠTO STRPLJIVOST DONOSI?

Strpljivost nije lako ni izmoliti ni vježbati se u njoj. Ali plodovi strpljivosti u obitelji, osobito u odgoju djece, potom na poslu, u sportu, u vježbanju neke vještine donose mir, radost i zadovoljstvo. Roditelji koji strpljivo uče djecu najprije hodati, potom jesti, pa pospremati za sobom..., a pritom se ne uznemiruju ako dijete mjesecima nešto od toga ne prihvaća, jednoga dana bit će iznenađeni kako je dijete zapravo čulo sve što mu se govorilo, ali nije bilo spremno to odmah pokazati. Otac ili majka koji strpljivo s djetetom razgovaraju o životnim pitanjima, problemima koje muče dijete ili o odnosima s vršnjacima, doživjet će sreću da ga dijete i u pubertetu, pa i kasnije, pita za savjet.

Mladić koji se odlučno primi studija, ili djevojka koja odluči naučiti neku vještinu, sigurno će u tome uspjeti ako se tome dovoljno posveti te strpljivo i

odlučno prelazi preko zapreka koje se neminovno pojavljuju. Sportaši koji si postave neki cilj, prema njemu kroče strpljivo, hrabro i ustrajno, jer samo tako će ga moći dosegnuti. Znanstvenici u istraživanjima neće biti uspješni ako će ih obeshabriti svaki neuspjeh. Umjetnici će „potrošiti” tjedne, mjesece i godine u stvaranju svojih slika, mozaika, romana... Ali cijelo vrijeme morat će biti strpljivi da njihova nadahnuta vizija dobije formu u skulpturi ili književnom djelu.

RADOST I MIR STRPLJIVIH LJUDI

Jeste li primijetili kako strpljivi ljudi blagotvorno djeluju na svoju okolinu? Oni oko sebe ne šire nemir, nervozu i kaos, nego su čvrsti oslonac svima kojima oslonac treba. A odakle im taj mir? Dijelom je to do njihove naravi, dijelom dolazi iz njihovoga trajnog odnosa s Bogom, ali najvećim dijelom te osobe trajno

rade na suzbijanju svojih impulzivnih reakcija. Svjesni su da su slabi i, kao takvi, trajno potrebni Božje milosti.

Ako si po naravi kolerik, možda prebrzo i nepromišljeno reagiraš na ljude i pojave, što te vodi u sukobe. Ili si flegmatik koji uopće ne reagira pa tako izazivaš ljude. Bez obzira na sve, svaka naša narav i svaki naš postupak mogu poslužiti da se proslavi Bog, koji nas je oblikovao za Sebe.

Možda je vrijeme da počnem moliti za strpljivost, ali ne kao onaj čovjek: „Bože, daj mi strpljivosti – i daj mi je odmah!” Bog ima svoje vrijeme i u svoje vrijeme dat će mi što mi je potrebno. Na meni je otvoriti srce i biti Mu zahvalan.

Kriza identiteta

Velečasni, smatram da kao hrvatski narod prolazimo krizu identiteta – od političkih preko kulturoloških podjela pa sve do slavljenja dviju dužijanci. Interesira me vaše mišljenje jer vidim da „možete” ili namjerno idete i kod jednih i kod drugih. M. Š.

Poštovani čitatelju, vaša konstatacija krize identiteta itekako stoji. Volio bih da imam više mjesta o tome puno detaljnije pisati. Ipak, napraviti ću kratki osvrt. Glede drugog dijela pitanja, odlazim gdje sam poslan, držeći se pritom evanđeoskog načela poslanja svim ljudima.

IDENTITET

Koristeći pojmove može nam se dogoditi da uopće ne znamo što oni znače, nego ih poput kockica u mozaiku uklapamo u neku „našu” cjelinu u kojoj takve kockice dobivaju smisao. Ipak, da vidimo što je identitet. U priručnicima kliničke psihologije možemo pronaći: „Identitet predstavlja sveukupnu organizaciju emocionalnih i kognitivnih karakteristika koje predstavljaju percepciju individue o sebi samom kao različitom biću, u skladu sa sobom, a odvojenom od drugih, koje pokazuje relativnu dosljednost u ponašanju i doživljaju sebe.”

RAZVOJ IDENTITETA – KRIVO RAZUMIJEVANJE TRADICIJE

Mnogi sukobi i rasprave nastaju zbog krivog razumijevanja tradicije i njezine istine. Prije svega moramo govoriti o živoj tradiciji koja je u stalnom pokretu, predanju s koljena na koljeno, te da ona nije skup starog, statičnog. Erik H. Erikson, američko-danski psihoanalitičar, koji se višedesetljetno bavio dječjom psihoanalizom i analizom povijesnih ličnosti, govori o razvoju identiteta. Prema njemu, „proces stjecanja identiteta odvija se kroz cijeli život, prolaskom ličnosti kroz određene stadije razvoja, koji su praćeni krizama identiteta. Iz svake od njih, ukoliko se uspješno prevlada, osoba izlazi s povećanim osjećajem unutarnjeg jedinstva i s više smisla za rasuđivanje”. Volio bih da svi uspješno na izazove s kojima se susrećemo primijenimo zapažanje Erika Eriksona. I sada dolazimo nažalost do suštine „našeg” problema...

...NACIONALNI IDENTITET

Potreba da se netko definira kao pripadnik svoje države i da to predstavlja najvažniji segment osobnog identiteta i samosvijesti ima višestruke korijene. Oni mogu imati porijeklo u aktualnoj političkoj situaciji, gdje se osoba poistovjećuje ili identificira sa svojom zemljom jer se suosjeća sa svojim narodom u teškim vremenima u kojima se nalazi, ali može imati i drukčiju, nacionalističku konotaciju. U tom slučaju osoba se definira kao Hrvat ili Hrvatica (u našem slučaju), ali sa smjerom promatranja „prijekog pogleda” usmjerenog ka drugim

narodima prema kojima gaji agresivna i negativna osjećanja ili ih pak negira. Dakle, pored toga što voli svoju zemlju, okreće se protiv neprijateljskih država i nacionalnosti ili vjeroispovijesti, koristeći naizgled racionalna i objektivna opravdanja. Nacionalistička istina je crno-bijela, racionalistička, apsolutna, a u praksi vidimo, na primjeru jezika, nešto posve drugo: Amerikanac je Amerikanac iako govori engleskim jezikom, Austrijanac je Austrijanac iako govori njemačkim itd.

ASIMETRIČNO JEDINSTVO

Nadbiskup vrhbosanski i moj profesor mons. dr. Tomo Vukšić održao je nama studentima predavanje, a o svemu tome govorio i na 33. Međunarodnom znanstvenom simpoziju profesora teologije i filozofije „O asimetričnom jedinstvu Crkve”, navodeći primjer sv. Optata koji je napisao još 365. godine sljedeće: „Ovdje (...), dok je još narod stajao u jedinstvu, haljina je bila cijela; zavidnom je rukom neprijatelja razderana. Visjele su na neki način krpe s početno jedne haljine; i dolazeći od jednoga korijena razdijelile su se na grane jedna od druge. (...) Sa strane haljine još smo jedno, ali na razne strane visimo. Jer što je razderano, samo je dijelom odijeljeno, ne u cijelosti, jer se s pravom konstatira da i mi i vi imamo jedno crkveno drugovanje. Iako se međusobno prepiru mnijenja ljudi, ne prepiru se sakramenti. Možemo napokon i mi reći: Jednako smo povjerovali, jednim smo pečatom opečaćeni, nismo kršteni drukčije od vas; božanski Zavjet (Bibliju) čitamo jednako; molimo se jedinom Bogu, molitva je Gospodnja jedna i kod nas i kod vas; ali kad se dio razderao, i kad su dijelovi visjeli svaki na svoju stranu, potrebno je bilo da se to pokrpa.” Ovakav princip konstruktivan je i među narodima koje povezuje Bog, tj. mi vjernici moramo biti graditelji asimetričnog jedinstva, a za svaku ostalu razdiobu pobrinut će se dnevna politika i straničarenje motivirano vlastitim interesima. Dužijanca može biti savršena slika sv. Optata.

POSTATI SVIMA SVE – PAVLOVSKI PRINCIP

Primao sam mnoge, duboko smatram, konstruktivne kritike na račun vlastitog identiteta. Nisu me se toliko osobno ticale jer onaj koji me poznaje zna što čini moj identitet. Ali ovo je više za promatrače. U svojem poslanju nadahnut sam sv. Pavlom, zaštitnikom naše biskupije. U Prvoj poslanici Korinćanima sv. Pavao piše: *Iako sam slobodan i neovisan o svemu – sam svoj gospodar – učinio sam se robom svih ljudi* (usp. 1 Kor 9, 19). A kao objašnjenje još pridodaje: *Židovima postadoh Židov, onima pod Zakonom kao da sam pod Zakonom, onima bez Zakona kao da sam bez Zakona, slabima postadoh slab. Svima postadoh sve, kako bih sve spasio, sve radi evanđelja.*

Poštovani, svoja pitanja možete poslati na e-poštu: stipic-nebojsa@gmail.com, kao i na Facebook profil Nebojša Stipić

Caritas pomaže poplavljenima u Sloveniji

Caritas Srbije pridružio se inicijativi Caritasove obitelji u prikupljanju sredstava za pomoć stanovništvu Slovenije kojega su prvog tjedna kolovoza pogodile katastrofalne poplave. Tom prilikom potopljeno je više od dvije trećine ove zemlje. Nažalost, nisu izostale ni ljudske žrtve – najmanje šest osoba izgubilo je život. Veliki broj kuća je uništen ili oštećen. Također, infrastruktura je u velikoj mjeri uništena, onemogućena je ili otežana opskrba vodom i električnom energijom. Materijalna šteta je neprocjenjiva.

Suosjećamo s ljudima kojima se život u trenutku dramatično promijenio. Pokažimo humanost i solidarnost i pružimo ruku pomoći, sjećajući se katastrofa koje je Srbija preživjela u poplavama 2014. godine, i u potresu u Kraljevu 2010. godine, kao i solidarnosti i pomoći koja nam je u tom trenutku iznimno značila.

Račun za donacije u RSD: 220-112163-96

Primatelj uplate: Caritas Srbije, Vojvode Stepe 78/5, Beograd

Svrha uplate: Donacije za Sloveniju

Prikupljena sredstva bit će prosljeđena Caritasu Slovenije koji na terenu od prvog dana pruža urgentnu pomoć nastradalom stanovništvu.

„Veoma je teško govoriti o svemu ovome. Suze su same tekle. Jedna obitelj iz naše župe je evakuirana

helikopterom, a nešto kasnije njihovu kuću je već nosila rijeka. Nedugo zatim, mladi volonteri iz Caritasa su stigli pomoći oko čišćenja područja. Oni su pravi dragulji”, izjavila je volonterka Terezija Vivod iz župnog Caritasa Prevalje.

„Prvog dana poplava dobili smo pozive od vatrogasaca da su započeli evakuaciju ljudi iz najugroženijih područja, smjestivši ih u školsku dvoranu. Caritasovi volonteri i osoblje su im osigurali odjeću, hranu i vodu. Također, pripremamo za njih i tople obroke. Zahvalnost ljudi je neizmjerana”, dodala je Terezija.

Hitnu reakciju provelo je više od 25 župnih caritasa, kao i svi pogođeni biskupijski caritasi. Najviše pogođeno područje jest područje biskupijskih caritasa Celje, Maribor i Ljubljana. Glavne aktivnosti Caritasa su u Prevalju, Mengešu, Vranskom, Rečici ob Savinji, Škofja Loki, Nazarju, Vrbju, Petrovču, Cerkljama.

Caritas u Sloveniji pruža smještaj evakuiranim osobama (slovenskim obiteljima i strancima koji su u Sloveniji), hranu, tople obroke, vodu, lijekove, odjeću i druge osnovne potrepštine, a volonteri Caritasa pomažu u čišćenju pogođenih kućanstava prekrivenih blatom i muljem... Tijekom prvih dana poplava izravno se pomoglo više od 2.000 Caritasovih korisnika.

Hvala svima koji su na bilo koji način pružili pomoć i pokazali solidarnost!

Psihoterapija gojaznosti

Ljeto je godišnje doba u kojem smo opušteniji, nekada više odijevno raskomoćeni te izloženi pogledima drugih... Usmjerenost na tijelo, tjelesnost i vanjski izgled čest je razlog dolaska na psihoterapiju.

Mnoge gojazne osobe imaju problem uslijed održavanja prekomjerne tjelesne težine kroz dva aspekta: potrebe da previše jedu ili potrebe da budu debele. Ove dvije težnje treba promatrati odvojeno, iako su međusobno povezane. Psihološka potreba za „velikim tijelom” ne vodi nužno u otkrivanje i mijenjanje strategije prehrane, već treba otkriti klijentovo značenje i razloge njegovog „zaštitnog tjelesnog oklopa”.

Gojaznost po sebi može biti neki vid obrambenog mehanizma, a ukoliko ne traje dugo može se razlikovati od osobe koja ima kronični problem gojaznosti. Terapijski rad se upravo razlikuje po tome koliko je dugo osoba u ovoj vrsti problema, i na taj način će se raditi i tretirati njegove/njene kognicije (razmišljanja) i afekti (osjećanja). U radu s gojaznim osobama važno je otkriti razloge za održavanje prekomjerne tjelesne težine ili pretjerani unos hrane. Kao terapijski cilj ne postavlja se nužno gubitak na težini već se bavimo uzrokom, a ne samo simptomima. Oni su posljedica.

BULIMIJA I ANOREKSIIJA KAO POREMEĆAJ „SELFA”

U psihološkom smislu poremećaji u prehrani, kako bulimija tako i anoreksija, smatraju se nekom vrstom poremećaja „selfa” nastalog kao odraz razvojnog deficita u razdobljima između djetinjstva i adolescencije. Kada kažemo deficit, mislimo na nezadovoljenje osnovnih psiholoških potreba od strane roditelja ili njegovatelja i nešto što je osobi nedostajalo tijekom razvoja, čega nije bilo u roditeljskom odgovoru na dijete. Prejedanje i gojaznost se opet drukčije promatra od razvojnog deficita, iako je on skupa sa različitim oblicima trauma (fizičkih i seksualnih zlostavljanja) čest uzrok gojaznosti.

Postoji nešto paradoksalno kod osobe koje donesu odluku da se moraju prejedati, a to je potreba da se preživi. Potreba da se obrani od rane traume ili onoga što mu nedostaje (deficita) jest jedna vrsta zavisnog (adiktivnog) ponašanja jer su povezane sa supstancijama neophodnim za fiziološko preživljavanje. S druge strane, sasvim je jasno da za razliku od alkohola ili droge, apstinenciju od hrane

ne možemo u potpunosti primijeniti u toj mjeri kao metodu liječenja, jer je ona neophodna da bi se preživjelo.

ISKRIVLJEN DOŽIVLJAJ SENZACIJA

Porijeklo ovog iskrivljenog doživljaja hrane javlja se često na samom početku života, kada se uspostavlja kontakt između majke i djeteta, a ta veza je posebno izražena tijekom hranjenja. Kada se beba uobroči striktno i kada se inzistira na dnevnim rutinama i aktivnostima roditelja i vremena hranjenja bez osluškivanja bebe, dijete nekada izgubi nešto od svog prirodnog osjeta za glad i sitost. Tako odrasli gojazni klijenti više nemaju osjećaj za biološku glad i sposobnost kada su dovoljno jeli.

CILJ PSIHOTERAPIJE

Terapija se jednim dijelom svodi na povećanje svijesti o fizičkim (tjelesnim) senzacijama, što uspostavlja novu vezu sa samim sobom, tj. svojim fizičkim bićem, i omogućava osobi da jasnije razumije vlastite potrebe za hranom od neke druge potrebe i brige o sebi. Na primjer, potrebe za dobivanjem pažnje, ljubavi ili neke vrste nove, drukčije uključenosti u životne kontekste.

Radi se i na samopoštovanju, osobnim vrijednostima, ljubavi i uvažavanju samoga sebe, kako bi se s te nove pozicije donosila slobodna i dobrovoljna odluka za preuzimanje programa mršavljenja. Dakle, autonomija i osnaživanje osobe jesu preduvjet preuzimanja daljnjih koraka.

28. kolovoza

Sveti Augustin

* 13. studenog 354. † 28. kolovoza 430.

Augustinov otac je bio seljak i državni službenik koji je sve do pred smrt ostao podanik poganske religije starih Rimljana. Augustinova mati Monika je bila gorljiva kršćanka, a sestra Perpetua je kao udovica bila predstojnica jednog samostana. Našao se čovjek koji je Augustinu omogućio osnovno, srednje i više školovanje. Kao šesnaestogodišnjak je zbog nedostatka novca morao prekinuti školovanje. Kada se vratio kući priključio se jednoj uličnoj bandi. Godinu dana kasnije je započeo i uskoro završio studij retorike u Kartagi, u današnjem Tunisu.

Iz veze s jednom djevojkom rodio mu se sin koga je prozvao Adeodatus (=od Boga darovan, Božidar). Augustin je prezirao vjeru svoje majke. Čitao je doduše Bibliju, ali mu se nije dopala zbog odveć jednostavnog jezika. Više je cijenio latinske klasike.

Od 375. godine je Augustin radio kao profesor retorike u Africi, a onda u Rimu i konačno u Milanu. Tu je živio neko vrijeme s djevojkom i sinom Adeodatusom. Uskoro su u Milano došli njegova majka Monika i brat.

Namjeravao se oženiti jednom maloljetnicom, pa ga je zato ostavila njegova djevojka. Patio je od otežanog disanja pa se bojavao smrti, a morao je ostaviti i službu profesora. U svome studiju tražio je istinu kod tada modernih filozofa, ali je sve više padao pod utjecaj svoje majke. Prekinuo je vezu s djevojkom. Sve se više oduševljavao propovijedima milanskog nadbiskupa Ambrozija.

Augustin je volio Pavlov nauk o Božjem utjelovljenju u Isusu Kristu. Dopala mu se i biografija svetoga Antuna pustinjaka. Augustinovo se obraćenje dogodilo, kako sam priznaje, 386. godine. Ležao je pod jednom smokvom kada je čuo dječji glas: uzmi i čitaj! Uzeo je Bibliju gdje je naišao na rečenicu: *Kao po danu pristojno hodimo, ne u pijankama i pijančevanjima, ne u prilježnostima i razvratnostima, ne u svađi i ljubomoru, nego zaodjenite se Gospodinom Isusom Kristom, i u brizi za tijelo ne pogodujte požudama* (Rim 13, 13 – 14). Tada ga je obuzelo neko svjetlo sigurnosti pa se obratio na kršćanstvo. Na to je Augustin napustio zvanje profesora i povukao se s nekoliko svojih prijatelja u samoću. S njima je živio kao u nekom redovničkom zajedništvu, a onda se početkom 387. godine priključio

katekumenima u Milanu, gdje je i kršten u uskršnoj noći te godine. Iz Milana se vratio u Afriku gdje je prodao što je imao, pa je tri godine živio zajedno sa svojim istomišljenicima. Koncem 390. ili početkom 391. godine na poziv naroda zaređen je za svećenika. Lijepo je i oduševljeno propovijedao, a onda je 396. godine izabran za biskupa. Energično i uspješno se borio protiv krivovjerja.

Najglasovitije Augustinovo djelo su njegove autobiografske *Ispovijesti*. Djelo je napisano oko 400. godine. U 13 poglavlja je opisao svoj prijašnji život, koji se sastojao od neprestanog traženja istine. Opisao je i svoje obraćenje. *Ispovijesti* su značajnije od životopisa. Spominje se kao prva autobiografija u povijesti književnosti. Augustin

„Bog je kao liječnik. On ne sluša želju bolesnika, već ono što traži bolesnikovo zdravlje. Bog od tebe ne traži riječi već tvoje srce. Život roditelja je knjiga iz koje djeca čitaju. Duša se hrani onim čemu se srce raduje. Tko ne dopusti da ga istina nadvlada, nadvladat će ga zabluda. Čovjek se ne procjenjuje prema onome što on zna, već prema onome što on voli. Koliko rasteš u ljubavi, toliko će u tebi rasti ljepota. Jer ljubav je ljepota duše”.

„Neprijatelje treba voljeti ne zato što su braća, već zato da postanu braća. Tko ljubi, živi tamo gdje ljubi, a ne tamo gdje živi. Zakon slobode je zakon ljubavi. U bitnome jedinstvo, u dvojbi sloboda, u svemu ljubav”./sv. Augustin/

opisuje vatrenu Božju ljubav, pa se zato Augustin prikazuje kao u ruci drži rasplamtjelo srce. Augustin je napisao i djelo o slobodnoj volji, o kršćanskom nauku. Pisao je o krštenju, o Trojstvu, o naravi i milosti.

Kada su 430. godine vandali opkolili grad u kojem je živio, Augustina je pogodila teška groznica. Ležao je ali nije htio umrijeti dok najprije ne izvrši ozbiljnu pokoru. U znak pokore nije htio primiti nikakve posjete. Dolazili su mu samo liječnik i sluge koje su mu donosile hranu. Na pergamentu je dao ispisati pokorničke psalme i objesio ih na zid, da ga nitko ne bi mogao ometati u njegovom neprekidnom moljenju psalama.

Augustin se časti kao najvažniji učitelj zapadne Crkve i zove se borac protiv krivovjerja. On za sebe nikada nije rabio ime Aurelius. Taj nadimak je dobio možda zato što je netko ime Augustinus zamijenio imenom Aurelius. Godine 1295. je proglašen učiteljem Crkve. Umjetnici ga prikazuju s knjigom, s gorućim srcem, s anđelom, s djetetom koje zahvaća vodu, s orlom ili s perom za pisanje. Zaštitnik je grada Pavije, teologa, tiskara, pivara, zdravih očiju.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Marijanske liturgijske svetkovine i blagdani u duhovnosti sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina (3)

ŠKAPULARSKE PROCESIJE

„U znaku škapulara vidno se opaža učinkovita sinteza marijanske duhovnosti, koja hrani pobožnost vjernika, čineći ih osjetljivima na ljubljenu prisutnost Djevice Majke u njezinu životu. Škapular je u biti odijelo, habit. Tko ga prima postaje pribrojen ili pridružen za jedan stupanj, manje ili više prisan, Redu Karmela, posvećenom služenju Gospi za dobro čitave Crkve... Tko obuče škapular biva stoga uveden zemlju Karmela da se hrani njenim plodovima (Jr 2, 7), te kuša slatku i majčinsku prisutnost Marije, u svakodnevnom nastojanju da se iznutra obuče u Isusa Krista, te ga očituje u sebi živim za dobro Crkve i čitavog čovječanstva” (sv. papa Ivan Pavao II).

Svetkovina Gospe Karmelske, 16. srpnja, u cijelom karmelskom redu produžuje se na osminu (*cum octava*) i završava spomendanom Blažene Djevice Marije, Majke Božje milosti. Karmel časti Mariju, Majku Božje milosti, jer je ona majka Sina Božjega izvora milosti. U Karmelu su uvedene škapularske procesije koje su se vršile svake zadnje nedjelje u mjesecu. Tada su se u karmelskim crkvama okupljali članovi Bratovštine svetog škapulara na večernjice, pod kojima su se najprije slušale dobro pripremljene propovijedi, izložilo Presveto na klanjanje, pjevale litanije Majke Božje, a nakon blagoslova s Presvetim pjevale su se pjesme u čast Mariji, izlazilo se iz crkve na ulicu s likom Karmelske Gospe na nosilima, koju su nosile mlade djevojke članice Sv. škapulara, članovi Trećeg reda OCD i sav puk Božji. Nakon procesije opet bi se ušlo u crkvu i pred likom Karmelske Gospe zapjevala pjesma: „K Mariji mi miloj Majci Djevi” i krenulo svojim kućama. Budući da je rodica sluge Božjega o. Gerarda članica Trećeg reda OCD, sek’ Janja Prčić iz Subotice, vodila ogranak Trećeg reda OCD u Subotici, ona je mjesečno organizirala članove Sv. škapulara da iz Subotice vlakom hodočaste u Sombor i sudjeluju u karmelićanskoj crkvi na mjesečnim škapularskim procesijama. Kada su komunističke vlasti zabranile svaku aktivnost izvan crkve, te su se procesije vršile u samoj crkvi. Liturgijska obnova II. vatikanskog koncila, osobito Konstitucija o svetoj liturgiji, naglašava bit kršćanske duhovnosti u slavlju svete mise. Sveta misa je najuzvišeniji čin štovanja Boga. Tako su pomalo iščezle večernjice s izloženim Presvetim i litanijama Gospi, a uvode se večernje svete mise. Karmelićanski red

se također prilagodio odredbama Konstitucije o liturgiji II. vatikanskog koncila, te se služio obnovljenim načinom štovanja Majke Božje. U tjednima kada liturgijski kalendar dopušta slobodnu subotu, u Karmelu se slavi spomendan Blažene Djevice Marije u subotu. Karmelićani redovito subotom, odjeveni u bijele plašteve, sa svijećama u ruci nakon mise pjevaju pohvalu Mariji „Salve Regina”.

Evo nekoliko misli iz propovijedi sluge Božjega o. Gerarda na dan škapularske procesije 1906. godine: „Svi mi koji nosimo sv. škapular dužni smo štovati Blaženu Djevicu Mariju. Najbolje ćemo to učiniti da nas što više bude koji ćemo hvaliti i slaviti ovu Majku. Sada nas se više nego obično skupilo, zato se složimo i učinimo našu dužnost prema škapularskoj Majci. Učinimo to bogoljubnom slušanju ove propovijedi. A osobito pobožnim pjesmama, molitvama u ovoj procesiji. Što je sva milostivost svega svijeta prema milostivosti Blažene Djevice Marije? Što je dobro, ugodno i potrebno, sve smo od nje dobili i dobivamo. Ona je blagorodna plodna zemlja, jutarnja rosa, potrebna kiša, svjež i ugodan vjetar, naša Majka, naša sluškinja, naša sestra, naše jelo i hrana. Tko nju štuje, po Svetom pismu, ‘hrani se njenim plodovima’” (Jr 2, 7). Brižljivi duhovni otac i sin Gospe Karmelske, o. Gerard je svoju sinovsku ljubav prema Majci Božjoj usađivao u srca svih vjernika, kao i ispravnu pobožnost prema svetom škapularu, znaku majčinske zaštite Blažene Djevice Marije. Vjernici su to Marijino blago radosno primali i učlanjivali se u Bratovštinu svetoga škapulara. U Arhivu somborskog Karmela pohranjene su knjige upisanih članova Bratovštine svetoga škapulara. I danas, osobito kod svetkovine Gospe Karmelske 16. srpnja, mnogi se vjernici, nakon dobre priprave za primanje sv. škapulara, primaju u Bratovštinu sv. škapulara. Pater koji prima vjernike u Bratovštinu upućuje vjernike na vjerno, sinovsko štovanje Majke Božje: „Na Karmel brdo pođimo, jer Majka Djeva zove nas, tu cvijeća milost sipat će na dobro naše, za spas naš. Za Božju slavu, Božju čast, na uspon taj sad krenimo, tu duh i srce jačajmo i novu snagu skupimo!” (Himan iz Časoslova Gospe Karmelske).

(nastavlja se)

Proslava Tekijske Gospe u svetištu u Petrovaradinu

Proštenje Gospe Snježne u biskupijskom svetištu na Tekijama (Velike Tekije) proslavljeno je 4. i 5. kolovoza.

Proslava je započela 4. kolovoza. Pontifikalnu misu na hrvatskom predvodio je pomoćni đakovačko-osječki biskup **mons. Ivan Ćurić**. Na koncu misnoga slavlja uslijedila je procesija sa svijećama kroz svetište. Biskup Ćurić pozvao je vjernike da zajedno s njim zapjevaju novi napjev Gospi Tekijskoj: „Bogorodice Djevo, Gospo Tekijska, mило nas zakrili, boli blaži nam. Kristu vodi nas, o, Tekijska Majko”. Vjernici su prihvatili biskupov poziv te su zajedno zapjevali Gospi.

Središnje slavlje Velikih Tekija započelo je jutarnjom liturgijom bizantskoga obreda, nakon koje je uslijedila sveta misa na mađarskom jeziku koju je predslavio **mons. Ferenc Fazekas**, upravitelj Subotičke biskupije. Najveći je broj vjernika nazočio pontifikalnom misnom slavlju na vanjskom oltaru, koje je predslavio biskup Ćurić.

„Drago nam je što je naše iskustvo vjere i pobožnosti obilježeno Marijinim likom, što u našem hrvatskom narodu kršćanska vjera snažno odiše ljubavlju prema Majci Bogorodici. Dijelimo to iskustvo s drugim narodima Europe i svijeta, a najbliže ovdje, u ovom srijemskom kraju, u kojem je živa molitva Bogorodici iz usana vjernika katolika, ali i pravoslavnih, koji s dubokom duhovnošću snažno časte i zazivaju Kristovu i našu majku”, kazao je biskup.

„Bog nas upravlja spasenjem. Naš je život obasan nadom i utjehom. Zato vjernik svoj život nikada ne okreće niti ostavlja u tami. Vjera nas uči da čeznemo za nadahnućem koje nije površno, koristoljubivo ni nepravедno, već izvire iz ‘mudrosti odozgo’, koja je ‘čista, mirotvorna, milostiva, poučljiva, puna milosrđa i dobrih plodova’. Ona nas čini sposobnima otvoriti se, poći ususret drugima, srdačno i iskreno živjeti s njima. Možda bi nam ideal kršćanskoga poziva ostao previsok, gotovo neostvariv, ali Krist nam je svojom blizinom pokazao put. Po njemu Božje spasenje silazi u našu stvarnost, dolazi na putove kojima idemo i djelom svoje otkupiteljske ljubavi i uskrsnućem zasađuje klicu preobrazbe, novoga Neba i nove Zemlje. Ona nas upućuje na putove pomirenja, obećava i daruje nam svoj mir. S Majkom Marijom želimo graditi civilizaciju ljubavi, koja je upisana u naša srca kao Kristov zakon ljubavi – Božje ljubavi za nas i poziv na konkretna djela ljubavi prema drugima, a osobito potrebitima”, kazao je, među ostalim, biskup Ćurić u homiliji.

Na koncu mise, nakon blagoslova nabožnih predmeta, čudotvorna slika Gospe Tekijske u procesiji je prenesena u crkvu svetišta, gdje je izložena štovanju i molitvama brojnih hodočasnika. /srijembiskupija.rs/

Nove službe svećenika u Beogradskoj nadbiskupiji

Beogradski nadbiskup **mons. dr. Ladislav Nemet** BSVD donio je 4. srpnja odluke o imenovanjima, razriješenjima i premještajima svećenika u Beogradskoj nadbiskupiji.

Mons. Grzegorz Chudek, uz zadržavanje dosadašnjih služba, imenovan je župnim administratorom Župe Krista Kralja u Beogradu. **Vlč. Andrej Đuriček** imenovan je pastoralnim pomoćnikom u župama u Jagodini i Kraljevu. **Vlč. Aleksandar Kovačević** razriješen je službe župnika Župe Krista Kralja u Beogradu, ekskardiniran je iz Beogradske nadbiskupije i dopuštena je inkardinacija u Srijemsku biskupiju. **Vlč. Antun Kragol** razriješen je službe župnika župe u Kraljevu i imenovan je pastoralnim pomoćnikom u župama u Nišu, u Aleksincu, u Boru i u Zaječaru. **Vlč. Marijan Lindić** razriješen je službe župnika u Boru i u Zaječaru i stavljen je na raspolaganje Vrhbosanskoj nadbiskupiji. **Preč. Ivan Poleto**, uz zadržavanje dosadašnjih služba, imenovan je za upravitelja župe u Kraljevu. **Prof. dr. vlč. Hrvoje Špehar**, svećenik Beogradske nadbiskupije, dopuštenjem beogradskog nadbiskupa, a odlukom sisačkog biskupa **mons. Vlade Košića**, imenovan je duhovnim pomoćnikom u samostanu Kćeri Srca Isusova u Lasinji. **Preč. Marko Trošt**, uz zadržavanje dosadašnjih služba, imenovan je župnim administratorom župa u Boru i u Zaječaru. /kc.org.rs/

Nadbiskup Hočevar proslavio zlatnu misu u Škocjanu

Umirovljeni beogradski nadbiskup Stanislav Hočevar proslavio je 9. srpnja, u rodnoj Župi sv. Kancija, Kancijana i Kancijanile u Škocjanu u Sloveniji, 50 godina svećeništva i 60 godina redovništva pod geslom „Velik je Gospodin i hvale vrijedan”.

Suslavili su predsjednik Slovenske biskupske konferencije i novomeški biskup Andrej Saje, predsjednik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda beogradski nadbiskup Ladislav Német, SVD, još sedmorica (nad)biskupa iz Slovenije i Hrvatske i više od četrdeset svećenika. Svečanom slavlju je prisustvovao episkop jegarski Nektarije u ime srpskog patrijarha Porfirija, načelnik Općine Škocjan Jože Kapler sa svojim suradnicima, kao i predstavnici državne vlasti i ambasada iz Republike Srbije. Svečanost je okupila mnogobrojne vjernike iz svečareve rodne župe, njegovu rodbinu i prijatelje iz drugih dijelova Slovenije, kao i hodočasnike iz Hrvatske i Srbije. Propovijed je održao ljubljanski nadbiskup Stanislav Zore. Nadbiskup je istaknuo da je mons. Hočevar čovjek oduševljen Bogom i Riječju Njegovom koji neumorno služi kao svećenik 50 godina, a koji je kao nadbiskup 21 godinu vodio Beogradsku nadbiskupiju. Nadbiskup Zore je čestitao svečaru te naglasio da je to prilika da svi zahvalimo Bogu na daru duhovnog poziva na koji poziva neke ljude da mu služe i da ga navještaju. /IKA/

HBK iz Interventnog fonda odobrila 200 tisuća eura za pomoć stradalima u nevremenima

Hrvatska biskupska konferencija iz Interventnog fonda HBK odobrila je 26. srpnja sredstva u iznosu od 200 tisuća eura za pomoć stradalima u nevremenima koja su pogodila Hrvatsku.

Sredstva su namijenjena područjima na kojima je nevrijeme prouzročilo značajne materijalne štete na stambenim objektima, osobito na području Đakovačko-osječke nadbiskupije, Požeške biskupije i Zagrebačke nadbiskupije. Odobrena sredstva će biti utrošena za obnovu obiteljskih kuća na stradalim područjima. Ravnatelj Hrvatskog Caritasa fra Tomislav Glavnik u izjavi za Hrvatski katolički radio i Informativnu katoličku agenciju poručio je da hrvatski biskupi i Caritas ovom gestom pokazuju blizinu svima koji su nastradali u olujnim nevremenima. /IKA/

Papa: Smanjiti vojne izdatke i pretvoriti ih u humanitarnu pomoć

Na Svjetski dan humanitarne pomoći, koji se obilježava 19. kolovoza, papa Franjo je pozvao da se položi oružje kako bi se potaknula kultura u korist

potpore najpotrebitijima, kojih je, zbog ratova ili prirodnih katastrofa, u ovom trenutku više od 130 milijuna.

„Naša je odgovornost pomoći iskorijeniti iz srdaca mržnju i nasilje. Potičemo da se položi oružje, smanje vojni izdatci kako bismo se pobrinuli za humanitarne potrebe, pretvorili oruđe smrti u oruđe života”, ističe papa Franjo. Hrana, voda, sklonište, obrazovanje, zdravlje, prehrana i zaštita – to je ono što humanitarne organizacije nude u većini situacija u kojima vladaju krhkost, opasnost, bijeda. Svjetski dan humanitarne pomoći, koju su 2008. godine ustanovili Ujedinjeni narodi, odaje počast hrabrosti i predanosti humanitarnih djelatnika u cijelom svijetu. U ovom je trenutku više od 130 milijuna ljudi u krizi zbog rata ili prirodnih katastrofa, kojima je potrebna humanitarna pomoć. /IKA/

Kardinal Zuppi: EU čini premalo za mir u Ukrajini

Mirovni povjerenik pape Franje za Ukrajinu kardinal Matteo Zuppi zatražio je pojačani napor Europske unije u cilju postizanja mira u Ukrajini.

„Čini premalo, morala bi više činiti, Europska unija bi morala na svaki mogući način podupirati mirovne inicijative”, izjavio je kardinal Zuppi. „Želio bih da pravoslavne crkve budu instrumenti smirivanja i da pronađu puteve dijaloga”, izjavio je kardinal. Papa Franjo imenovao je u svibnju kardinala Zuppija, nadbiskupa Bologne i predsjednika Talijanske biskupske konferencije, voditeljem mirovne misije u svrhu okončanja rata u Ukrajini. Kardinal Zuppi u međuvremenu je posjetio Ukrajinu, Rusiju i Sjedinjene Američke Države, a uskoro bi trebao otputovati i u Kinu. Kardinal je rekao da svi njegovi dosadašnji sugovornici žele mir. „Nažalost”, dodao je, „argumenti različitih strana vrlo su različiti. Te razlike ne smiju dovesti do toga da nam se izgubi jasnoća odgovornosti – agresora i napadnutoga”, naglasio je kardinal Zuppi, dodavši kako se mir ne može postići oružjem nego dijalogom. /IKA/

Vandalizacija crkava i groblja u Pakistanu

Stotine muslimanskih muškaraca napali su kršćansku zajednicu u istočnom Pakistanu, uništivši nekoliko crkava i groblje te zapalivši brojne kuće, uz optužbu da su kršćani oskrvnili primjerak Kurana.

Stotine ljudi naoružanih palicama i kamenjem upale su u srijedu, 16. kolovoza, u pretežito kršćansko područje u Faisalabadu. Fotografije na društvenim mrežama prikazuju dim kako se diže iz bogomolja i ljude kako pale namještaj. Predstavnik kršćanske zajednice u razgovoru za Reuters, Akmal Bhatti, rekao je da je masa zapalila najmanje pet crkava i opljačkala dragocjenosti iz kuća koje su napustili njihovi vlasnici. /IKA/

Svjetski dan mladih u Lisabonu

Ovog ljeta održan je 16. po redu Svjetski dan mladih u Lisabonu. Više od milijun i pol mladih iz čak 151 države okupio se skupa slaviti Boga. Bila je velika čast što smo imali priliku ići i mi, mladi uz Subotičke biskupije. Iz Srbije su, naime, krenula tri autobusa iz Subotičke i Srijemske biskupije, te iz Beogradske nadbiskupije. Program je bio ispunjen raznim događanjima kao što su kateheze, projekcije filmova, sajam poziva, program s Papom... Prva tri dana imali smo kateheze i mise na hrvatskom jeziku, kao i priliku za ispovijed. Poseban dio programa svakako je bilo bdjenje koje je predvodio Papa kada smo čuli svjedočanstvo djevojke iz Mozambika. U srcu mi je posebno ostala nedjeljna sveta misa na kojoj smo čuli vrlo poticajnu propovijed pape Franje koji, iako ima 86 godina, kada nam govori to radi s ljubavlju i žarom da nas potiče i voli kao pravi pastir svoje stado. U nastavku teksta moći ćete pročitati iskustva i dojmove dvaju hodočasnika naše biskupije.

Svjetski susret mladih koji se ove godine održao u Portugalu ostat će mi nezaboravan iz više razloga; ne samo zbog činjenice da mu je prisustvovalo oko milijun i pol mladih iz cijelog svijeta, ni zbog tog što smo išli s tri autobusa iz Srbije i što smo putovali oko tjedan dana, već zbog radosti koja se nastanila u mom srcu.

Mislim da će se svi koji su bili na susretu složiti sa mnom da smo se u potpunosti mogli osjećati kao hodočasnici. Svaki dan smo putovali do centra Lisabona,

mijenjali smo više autobusa, vlakova i metroa, raspitali se za smjer kod volontera i vraćali se istim putem kada smo prošli ulicu. Znalo nam se dogoditi da nam je upravo otišao vlak, a znali smo ga i čekati dosta dugo. Za ručak i večeru smo svaki dan (pokušavali) strpljivo čekati u poduljem redu kako bismo mogli jesti. Nekada bismo se kasno vratili u smještaj, a često smo ustajali ranije kako bismo na vrijeme krenuli ka centru. Po meni, sve ove stvari, i još neke druge, dio su „hodočasničkog paketa” kojega sam prihvatio kada sam odlučio ići na hodočašće. Bio sam, i sada sam, zahvalan za sve to, točno tako kako je bilo. Za mene je ovo iskustvo bilo lijepo upravo zbog toga – sitnice koje su mi „smetale” pomogle su mi usmjeriti se na ono što je bitno, razlog zašto sam došao na hodočašće. Sve to pomoglo mi je lakše iskusiti Boga, opaziti Ga u malim stvarima i biti zahvalan za svaki put kada sam osjetio Njegovu intervenciju. Puno puta sam osjetio kako me On vodi, kako nas sve vodi. S ostalim mladima iz cijelog svijeta osjećao sam neku nevidljivu povezanost, kao da smo dio nečeg velikog, a to i jesmo jer smo dio Crkve. Tu povezanost i radost osjetio sam svaki puta kada sam pristupio nekome na ulici ili kada je netko pristupio meni. Osjetio sam kako je lijepo ići za Kristom, biti dio njegova stada koje je razasuto po cijelom svijetu.

Kao krunu ovog susreta dobio sam milost prisustvovati bdjenju s Papom. Skupa s petero mladih iz različitih država dočekali smo Svetog Oca na bini, pozdravili ga i ostali s njim cijelo vrijeme. Riječima

ne mogu opisati radost koju sam doživio. Iskreno sam zahvalan svim ljudima koji su nam omogućili ovo iskustvo, organizatorima, voditeljima, svećenicima, Subotičkoj biskupiji i svim ostalim osobama koje su molile za nas i na drugi način pridonijele ovom velikom događaju. Na nama mladima je prenijeti ovo iskustvo koje smo doživjeli našim bližnjima, prijateljima i onim osobama koje će nam to tek postati. /**Petar Huska**/

Svjetski susret mladih predivno je iskustvo. Vidjeti mnogo mladih iz raznih država koji hodaju Lisabonom pjevajući i slaveći Isusa pričinja duboku radost nama vjernicima i potiče na veliku zahvalnost što sam ondje imala priliku biti zajedno s još milijun i pol mladih. Najljepši trenutak mi je bio kada je Papa prolazio pokraj nas i mahao nam. Bio nam je toliko blizu da smo ga mogli gotovo dotaknuti. Osjetila se i Božja prisutnost i tih par sekunda je bilo čarobno. Nedjeljnu svetu misu smo proslavili zajedno s Papom. Propovijed je ostavila jak dojam na mene. Slušajući ga kako toliko nadahnuto i lijepo govori, mnogo toga sam zapamtila i pohranila duboko u srcu. Govorio je o onome što trebamo ponijeti nakon ovog susreta. Dao nam je odgovor u trima riječima: sjati, slušati i ne bojati se. Sjati poput Isusova lica na gori kada se preobrazio, a na taj način zapravo poput Njega ljubimo druge. Svjetlo je odraz ljubavi. Svjetlo koje nikada ne zalazi i koje svijetli čak i noću, a to je sam Isus. Trebamo slušati Boga jer će nam On reći kojim putem trebamo ići – putem ljubavi. Treće je da se ne bojimo. Isus nas gleda i ponavlja nam da je uvijek uz nas i da nas voli beskrajno. Ovo hodočašće je doista bila duhovna

obnova, a osim toga pružilo je priliku za upoznavanje drugih katolika i učvršćivanje postojećih prijateljstava. Bogu hvala na svim milosnim danima i svemu što smo skupa prošli na ovom putu! /**Jovana Kujundžić**/

Tvoje ime

Tvoje ime za mene je spas,
jer u tvom zagrljaju uvijek nalazim utočište i toplinu.

Ono je za mene sveto,
znači mi više nego bilo što.

Kada ga izgovaram, ono za mene predstavlja ljubav,
jer ljubav je ono što osjećam kada sam zagledana u tebe.

U tvojim očima vidim sjaj,
i svaki naš susret i pogled pun je boja.

Kao kaleidoskop,
komadi raznobojnog stakla mog života
postaju savršeni uz tebe.

Tvoje ime je nada,
nada da ću zauvijek biti sigurna.
Tvoja ljubav je velikodušna, dobrostiva;
raduje se istini, sve pokriva, sve vjeruje;
svemu se nada, sve podnosi.

Ti si početak i kraj,
na mome nebu sjajna zvijezda Danica.

Tvoje ime utisnuto je u moje srce
i to srce zatreperi svaki put kada ga izgovorim.

Tvoje ime za mene znači Ljubav.

Jelena Pinter

Dužijanca i prehrana

Narodni običaji i tradicije često su usko povezani s prehranom, a taj duboki odnos osobito dolazi do izražaja tijekom svečanosti poput Dužijance. Ova starodavna manifestacija, koja se održava širom mnogih sela Vojvodine, ima poseban značaj jer slavi završetak naporne žetvene sezone i izražava zahvalnost za obilje plodova. Kroz prehrambene običaje na Dužijanci prenosi se izobilje kulture, nasljeđa i tradicije ovog područja, čime se grade mostovi između prošlih vremena i današnjice.

Središnji fokus Dužijance svakako je bogato pripremljena trpeza koja odiše raznolikim jelima. Ključni elementi prehrane na ovom svečanom događaju su jela pripremljena od svježe ubranih usjeva. Žetva pšenice, kukuruza, branje voća i povrća postavlja temelj za pripremu raznih jela koja se nude uz svetkovinu. Tradicionalne metode pripreme jela često se prenose s generacije na generaciju, osiguravajući da se kulinarsvo čuva kao dio nasljeđa.

Nema sumnje da kruh igra centralnu ulogu na trpezi tijekom Dužijance. Napravljen od novoga brašna, simbolizira izobilje žita koje je ubrano u sklopu žetve. No osim kruha, jela koja se nude također uključuju ukusne juhe i čorbe od sezonskog povrća te bogate mesne delicije, pri čemu svinjetina često zauzima posebno mjesto. Voće poput jabuka, krušaka i grožđa također ima svoje mjesto na stolovima, dodajući svježinu i slatkoću nakon glavnih jela.

No, prehrana na Dužijanci nije samo zadovoljavanje tjelesnih potreba. Ona ima duboko ukorijenjen društveni aspekt – dijeljenje hrane sa zajednicom. Ovaj običaj

podsjeca nas na važnost solidarnosti i zajedništva među ljudima. Hrana se često dijeli s obiteljima, prijateljima, susjedima i često se donira siromašnima, ističući važnost brige za one u potrebi. Ovo dijeljenje hrane ima duboko ukorijenjene temelje u zajedničkom doživljaju i zahvalnosti prema plodovima prirode.

Uz bogatu hranu, na Dužijanci se često organiziraju kulturni programi, igre i izvedbe koje pridonose šarolikosti događaja. Ovi dodatni aspekti donose dodatnu dimenziju, stvarajući jedinstveno iskustvo koje sjedinjuje tradiciju, kulturu i zabavu. Manifestacija je, dakako, evoluirala kroz desetljeća, ali hrana ostaje njen temeljni stup koji povezuje prošlost i sadašnjost.

U zaključku, prehrana na Dužijanci odražava duboko ukorijenjen odnos između hrane, tradicije i zajedništva. Kroz jela pripremljena od svježih plodova žetve, izražava se zahvalnost za plodnost zemlje i napor koji je uložan tijekom teške žetvene sezone. Čin dijeljenja hrane s drugima podsjeća nas na važnost solidarnosti, dok kulturni događaji obogaćuju iskustvo. Citat iz Biblije, 2. Korinćanima 9, 10 podsjeća nas na kontinuirano darivanje prirode i potrebu da zahvalno prihvatimo darove koji nam dolaze.

Kroz sve ove elemente, Dužijanca nije samo proslava hrane već i slavlje zajedništva, baštine i uzajamne zahvalnosti. Tijekom ove svečanosti hrana postaje vezivno tkivo koje spaja prošlost, sadašnjost i budućnost, ostavljajući nas inspiriranim i duboko zahvalnim za darove koje priroda nesebično pruža.

Kroz prehrambene običaje na Dužijanci prenosi se izobilje kulture, nasljeđa i tradicije ovog područja, čime se grade mostovi između prošlih vremena i današnjice. No, prehrana na Dužijanci nije samo zadovoljavanje tjelesnih potreba. Ona ima duboko ukorijenjen društveni aspekt – dijeljenje hrane sa zajednicom. Dužijanca nije samo proslava hrane već i slavlje zajedništva, baštine i uzajamne zahvalnosti

Ben Hur – Lewis Wallace

O NASTANKU DJELA

Ben Hur je roman kojeg napisao Lewis Wallace i objavljen je 1880. Zanimljivo je da je roman nastao iz piščeve rasprave s jednim agnostikom. Wallace nije pripadao nijednoj kršćanskoj crkvi i nije imao čvrsta uvjerenja o Bogu i religiji. Nakon teološke rasprave osjećao se posramljenim zbog svojeg neznanja o svojoj vjeri i odlučio je više naučiti o kršćanstvu. Osobito mu se dopala priča o tri kralja, pa je tako jedan od tri kralja, Baltazar, važan lik u ovom djelu. Još jedan utjecaj na stvaranje ovog djela bio je jedan od najdražih romana pisca *Grof Monte Kristo* Alexandra Dumasa koji se također bavi nepravедno utamničenim i osuđenim junakom kao i *Ben Hur*. Kako bi napisao ovaj roman, pisac je osim Biblije detaljno proučavao povijest i običaje Bliskog Istoka i Rima u vrijeme Krista. Ova istraživanja pomogla su mu učvrstiti i vlastitu vjeru.

Juda Ben Hur judejski je plemić kojeg bivši prijatelj Rimljanin Mesala lažno optužuje za napad na rimskog prokuratora. Zbog toga Ben Hur završava na galiji, a njegovu majku i sestru odvođe u tamnicu i više ne zna što se s njima zbilo. U godinama koje dolaze smišlja kako da se osveti.

KRIST KAO POZADINA, ALI I SREDIŠTE

Isus je na prvi pogled vrlo sporedan lik, a Ben Hur onaj koji je u središtu. U većini scena u kojima je Isus pojavljuje ne govori mu se izravno ime nego čitatelj to može prepoznati kroz svoje poznavanje Biblije: Isus je dijete kojeg mudraci traže, tesarov sin koji daje Ben Huru vode, čovjek koji hrani gladne i iscjeljuje, očekivani kralj za kojeg Židovi misle da će ih izbaviti od Rimljana, a zatim osuđeni zločinac koji sramno umire. Pisac namjerno Isusa ostavlja nena-metljivim kroz priču, no, kao i u našim životima, dovoljno je i samo malo Isusova prisustva da nas preobrazi. Iako isprva razočaran smrću čovjeka od kojeg je mnogo očekivao, Judin život biva preobražen iz korijena Isusovom smrću i uskrsnućem i sve njegove pogrešne motivacije nestaju te nalazi

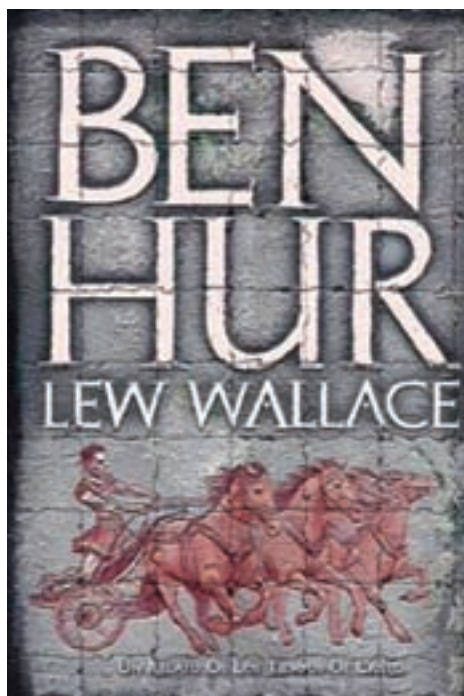
istinski smisao u Božjoj ljubavi koju upoznaje preko Krista.

OSVETA I OPROST

Nakon što je završio u ropstvu, Judu vodi samo jedna misao: osvetiti se. Tako on strateški poduzima korake kako bi postao slobodan, a zatim snažan, bogat, utjecajan moćan kako bi njegova osveta bila potpuna. Osim Isusovog utjecaja, u Judinom životu su i drugi likovi, neki pokušavaju potpiriti njegovu mržnju i osvetu, a neki ga pokušavaju odgovoriti od takvog života. Iako dobiva svoju osvetu, ipak na kraju u Judinom srca prevladava oprost i kršćanska ljubav. Na kraj je svakako utjecalo i mnijenje tadašnjeg doba i američkog društva u kojem se smatralo da pobožnost vodi ne samo do duhovnog i materijalnog blagostanja.

ZA KOGA JE OVA KNJIGA?

Ovo djelo je gotova čista, suha proza bez mnogo opisa i linearne radnje, pa će dobro sjesti svim ljubiteljima

„Molitva barbara vrisak je straha upućen Snazi, jedinoj božanskoj osobini koju je on u stanju jasno uočiti, otuda njegova vjera u heroje. Što je Jupiter nego rimski heroj? Grci su stekli veliku slavu jer su prvi stavili Duh iznad Snage. U Ateni su se više divili besjednicima i filozofima nego ratnicima. No, jesu li Heleni bili prvi koji su poricali barbarsku vjeru? Ne, sine moj, ta slava pripada nama. Naši očevi istakli su Boga protiv surovosti, u našem obožavanju vrisak straha ustupio je mjesto pjevanju Hosane i psalama”.

povijesti i akcije. Kako su događaju linearni i izravni, lako se čita, a svakako nam kao katolicima, osim svoje kršćanske poruke, može pružiti i dobar kontekst židovskog i rimskog mentaliteta tadašnjeg doba, što nam može pomoći razumjeti bolje i događaje iz Isusova života.

Mudrost korijena

Ne znam radi li o nekoj vrsti koincidencije ili je u pitanju točno definirana namjera – u srpnju i kolovozu u dnevnom tisku nailazim često na članke koji se bave tematikom položaja starih osoba u društvu. Sva izvješća, sve reportaže, analize i prognoze dođu do istog ili sličnog zaključka – u suvremenom svijetu na djelu je eksplicitna ili uvijena diskriminacija starih. Ta ugroženost starih već je prepoznata kao širi društveni problem i nalazimo je u rječnicima ljudskih prava pod terminom „ejdžizam” (age – dob, uzrast). Mentalitet „ejdžizma” stavlja stare osobe u kategoriju građana drugog reda, smatrajući ih teretom i kočnicom. U odnosu prema starima zauzima se stav kulture odbacivanja i isključivanja, koji starima želi oduzeti pravo boravka u društvu mladih, lijepih i zdravih, a nadasve uspješnih.

Pogledajmo sad na odnose starih i mladih s jedne vedrije strane.

Tema starih osoba nije nepoznanica ni u našem crkvenom ambijentu. Naprotiv, zahvaljujući inicijativi pape Franje kraj srpnja posvećen je ovom pitanju. Dan uoči blagdana svetih Joakima i Ane, roditelja BDM, obilježavamo kao Dan djedova i baka. Papa Franjo ovakvim fiksiranjem teme starih osoba u liturgijskom kalendaru želi potaknuti u Crkvi, a i šire u društvu, međugeneracijski dijalog, kulturu susreta mladih sa starima, mentalitet komunikacije i razmjenu dobara.

Ove godine ideju međugeneracijskog dijaloga potkrepljuje i jedna kalendarska činjenica: koncem srpnja i početkom kolovoza u portugalskom Lisabonu održan je Svjetski susret mladih, čiji vrhunac je molitveno bdjenje s Papom, kao i sveta misa koju predslavi Sveti Otac. Kakvo providonosno podudaranje, koje ide u prilog ovdje već spomenutom i toliko željenom međugeneracijskom dijalogu – Dan djedova i baka i odmah poslije toga Svjetski dan mladih i vidljivi znak povezanosti je lik pape Franje – staro lice koje mladi sa simpatijom gledaju i pozorno slušaju.

Pozivajući se na uvod o mračnim stranama diskriminacije, treba odmah istaknuti da međugeneracijskom dijalogu prijeti mnogo opasnosti – sadašnje bake i djedovi mogu pozavidjeti svojim vršnjacima iz prošlosti jer oni su uživali status mudraca koji savjetuju mlade, budući da su smatrani čuvarima i interpretatorima tradicija koje nadahnjuju, ali i korigiraju sadašnjost. Tko stavlja zamke na putu dijaloga, tko podmeće klipove pod kotače? Danas je na djelu jednodimenzionalan, jednostran, reducirani pogled na stvarnost, a time i pristup istoj. Ova jednodimenzionalnost manifestira se na sljedeće načine: zaokuplja se previše formom a zanemaruje sadržaj; veliča tjelesno a ignorira ono duševno; pogled obraća samo na vanjsko,

a ne primjećuje sadržaj; uživa se u vidljivom i oipljivom, a boji se onoga što je ispod i iznad toga; zaustavlja se samo na površini, a nema snage za dublji prodor u stvarnost; troši energiju i sredstva za sređivanje fasade, a interijer truli i raspada se; favorizira estetiku i dizajn, a marginalizira etiku; društvenu dinamiku poistovjećuje s ekonomijom, a na marginu gura kulturu i ideologiju; glavnu riječ daje prvim dojmovima prateći logiku „sviđa mi se, prija mi”, a ušutkava poriv za dubljom spoznajom, sintezom, kritičkim mišljenjem; u detalje razrađuje metodologije u kojima na kraju nedostaje smisao, razlog. Takav mentalitet privida, površnosti, fasade i ambalaže stavlja na tron mladost, ljepotu i tjelesno zdravlje kao kultne vrijednosti prema kojima se samorazumljivo stremiti. Starost tako gubi svoje državljanstvo u kraljevstvu mladih, lijepih i zdravih. Jednodimenzionalan, reducirani i površan pogled i pristup stvarnosti ide rame uz rame s mentalitetom narcisoidnosti i individualizma – oči jednostranog promatrača primjećuju samo vlastito Ja, što na kraju rezultira stavom „selfizma” – filozofijom „Ja, pa Ja i opet Ja”. Naravno, takav stav isključuje iz vidnog polja Ti druge osobe i prekida mrežu odnosa. Individualizam i narcisoidnost ne podnose međugeneracijski dijalog, komunikaciju između predstavnika različitih generacija kao razmjenu dobara u duhu komplementarnosti. Narcisoidna mladost se plaši starih koji traže pomoć, ali koji isto tako znaju darovati otvoreno srce i um.

Isključivanje, odbacivanje starih, zapušteni kanali komunikacije među generacijama u društvu štete na kraju mladima. Oni postaju žrtve, zakinuti, lišeni nekih važnih dobara. Papa Franjo u ovogodišnjoj poruci na Dan starih kao dobro koje stare osobe mogu pružiti mladima navodi mudrost kao svijest o vlastitim korijenima na individualnom i na društvenom planu. Ovakva mudrost vodi do važnih otkrića koja pozivaju na poniznost: svijet u kojem se krećemo i djelujemo nije izišao samo iz naših ruku kao rezultat vlastitih napora, vještina, rada – mnogo toga što postoji i utječe na nas je naslijeđeno, primljeno i usvojeno. Nitko ne počinje od nule, nitko ne gradi kuću na zelenoj pustoj livadi. U mnoge spoznaje kojima se ponosimo bili smo uvođeni onima koji su tražili i razmišljali prije nas. Mnoge vještine kojima se danas služimo predali su nam oni koji su se trudili prije nas. Na putovima sadašnjosti nalazimo tragove onih koji su koračali prije nas. Mnoga dostignuća koja nam danas olakšavaju život ne bi bila moguća bez mudrih glava onih koji su istraživali i snivali prije nas. Svakom koraku suvremenika prethodi bezbroj koraka njegovih predaka. Naše misli se nadovezuju na ideje koje su bujale u umovima naših djedova i baka.

Na kraju, ovakva mudrost korijena nalazi se u temelju našeg vjerskog iskustva: kršćanin je onaj koji je po Isusu Kristu povjerovao Bogu čija ljubav nam prethodi, saginje se prema nama još prije nego što smo učinili prve korake. Našem „danas” prethodi „jučer” koje ga podupire, raduje mu se i koje će ga u vječnosti zagrliti.

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Majka ljubi srcem i suzama, a tako se voli i majka...

Možda ste se iznenadili zbog naslova. Ako malo bolje pogledamo u svoj život, svi smo imali slično iskustvo. Na početku ovoga mjeseca imali smo spomendan Gospe od Anđela pa kroz par dana Gospe Snježne, da bi polovicom kolovoza obilježili svetkovinu Uznesenja BDM ili Veliku Gospu. Pri kraju mjeseca je spomendan BDM od Krunice, a na samom koncu kolovoza slavimo Gospu od Suza ili BDM iz Sirakuze. Ovaj zadnji spomendan slavi se i u Pleternici kao velika svetkovina, a u Subotici kao Bunarička Gospa od Suza.

Isusova Majka Marija uglavnom je bila uz Isusa, osobito u zadnje tri godine njegova javnog poslanja. Srce joj je radosno kucalo zbog njegova veselja, ali je puštala i suze zbog njegovih patnja. Osobito je njezina bol bila velika za vrijeme njegove muke, smrti na križu i stavljanja u hladan grob. Suze su presahnule, ali srce je od boli i ljubavi skoro prepuklo.

Našu ljudsku ljubav i bol ne možemo poistovjetiti s ljubavlju i boli Nebeske Majke, ali ih donekle možemo, makar i nespretno, usporediti. Pažljivo pročitajmo sljedeće primjere iz života.

„Mladić od šesnaest godina prvi je put putovao u inozemstvo. Kada se vratio, u zračnoj luci ugledao je radosnu majku. Zagrlila ga je nježno jer ga se zaželjela. Sin joj reče:

– Majko, znam da me puno voliš, ali me i sramotiš kada me tako pred svima grliš kao da sam još malo dijete!

To je majku zaboljelo, kao da joj je nož u srce zario. Mislila je da se sin ne raduje što je vidi. Nije ništa odgovorila, ali srce je krvarilo. Nekoliko godina kasnije, kada je bio student, ponovno je pošao u inozemstvo. Dobio je stipendiju. Bila mu je 21 godina. Majka je ipak poslala u zračnu luku ispratiti ga. Ali ovaj ga puta nije zagrlila, nego mu je okrenula leđa i rekla mu uplakana:

– Pazi na sebe, sine moj!

Kada se vratio, nitko ga nije dočekao. Stigavši kući nije našao majku. Ugledao je na stolu pismo s buketom cvijeća. Otvorio ga je i na brzinu pročitao. Kada je završio s čitanjem, zaplakao je jer mu je odjednom sve bilo jasno. Bilo je napisano: ‘Sine moj, kada sam te prije šest godina dočekala, zagrlila sam te i plakala od radosti. Kada budeš čitao ove retke, bit ću već u grobu. Imam rak. Liječnici mi daju još nekoliko dana... Plakala sam kada sam ti okrenula leđa na tvom drugom odlasku jer te nisam htjela osramotiti. Znala sam da je to posljednji put da te vidim. Puno te volim i uvijek ću biti u tvojoj blizini. S ljubavlju: tvoja mama’”.

Ima li veće ljubavi od mamine. Voli i dok umire...

Drugi primjer je drukčiji.

„Jedne zimske večeri, L. C. Subinki, župnik Sv. Križa u Varšavi, molio je časoslov. Netko pozvoni na vrata kuće. Pogleda s balkona i opazi pred vratima sitnu djevojčicu koja je tihim glasom molila svećenika da ode i podijeli njezinoj majci sakramente umirućih. Dade mu adresu, zahvali mu, te se udalji. Kuća se nalazila izvan grada. Svećenik je odmah požurio na označeno mjesto i našao, kako mu je djevojčica rekla, ženu kojoj su otkucavali posljednji trenutki života. Kako li se samo začudila kada je ugledala svećenika pred sobom!

– Otkuda vi? Ta nikoga na svijetu nemam, ni roditelje, ni prijatelje, ni susjede, sama sam, kako vidite, u zadnjem trenutku svoga života – reče žena.

– Vaša kćer me je pozvala. Bila je veoma zabrinuta za vas i plakala je, moleći me da dođem – reče joj svećenik.

– Ali ja više nemam kćerku. Umrkla je prije sat vremena. Evo, leži tu na svom krevetiću.

Žena zajeca gorko i teško, gušeći se. Nije više mogla govoriti. Svećenik se okrene prema označenom mjestu i skoro mu zastade dah. Prepoznao je djevojčicu koja ga je došla zvati majci. Na usnama joj lebdio osmijeh. Anđelak mali.”

Dragi moji prijatelji. Djeca smo Boga, našeg Oca nebeskog. Naša nebeska Majka je Marija. Često smo se znali, pa i danas znademo udaljiti od neba, naše domovine. Bog nas voli, čeka, hrabri, vodi, podiže... Ali mnogo puta uzalud. Majka nas prati i gleda. Veseli se našoj radosti, ali i plače zbog naših prijestupa, grijeha i propusta. Osobito kada tvrdoglavo ulazimo u propast i ne kajemo se. Zato je više puta Majka proplakala, a osobito njezin kip 1953. u Sirakuzi. Nije ovo napisano s namjerom da nas straši već da se veselimo koliku nam ljubav udjeljuje sam Otac nebeski i Isus preko njegove i naše Majke. Radujmo se ovim suzama zbog nas i proplačimo na veselje naših pokajničkih srdaca. Zahvalimo i ove godine našoj Bunaričkoj Gospi od Suza na svemu što je učinila za nas.

Imamo li razloga sramiti se svojih majke i oca? Ako su nas i ostavili kao male, volimo ih. Bez njih ne bi bilo ni nas. Barem sada, u vrijeme kada očekujemo nebeski zagrljaj Oca nebeskog i po Isusu naše Majke koja nas i kroz suze ljubi. Bog nas blagoslovio dragi prijatelji!

Slovenske sestre franjevke u Novom Sadu

Povijesni hod redovničke zajednice Školskih sestara franjevki počinje sredinom XIX. stoljeća, skupinom učiteljica jedne privatne škole u Grazu okupljenih oko dvije franjevačke trećoredice – Antonije i Amalije Lampel. Djelovale su karitativno, želeći omogućiti školovanje siromašnima. Nakon desetljeća stasanja u veću redovničku zajednicu, sestre s mnogo poteškoća uspijevaju doći u Maribor te otvoriti prvu zajednicu među južnoslavenskim narodima, gdje i dandanas djeluju.

U vrijeme Bačke apostolske administrature, točnije 1930. godine, ugledni novosadski liječnik dr. Uzelac upućuje molbu sestrama franjevkama u Sloveniji kako bi pomagale u radu njegovog privatnog sanatorija. Vrhovno vodstvo mariborske Provincije sestara franjevki uvažilo je njegovu zamolbu, pa su u ljeto 1931. došle prve četiri

Sestre ispred svojeg samostana u Novom Sadu 1974.

sestre u Novi Sad. Skrbile su za više od 370 bolesnika godišnje. Skoro deset godina sestre su neumorno radile i pomagale u sanatoriju, sve do Novosadske racije, kada je 1942. bio strijeljan i sâm dr. Uzelac, a sanatorij bio zatvoren. Sestre potom odlaze u Zemun.

Još 1940. rad sestara je primijetio još jedan liječnik-kirurg dr. Vladimir Jakovljević, koji je prethodno u svom sanatoriju angažirao i Milosrdne sestre sv. Križa, no one su bile prisiljene napustiti službu zbog nedostatka kapelice i udaljenosti crkve. Tada je uputio zamolbu vrhovnoj upravi sestara u Maribor za četiri sestre u njegovom sanatoriju. Njegovim molbama je udovoljeno te koncem proljeća 1940. dolaze još četiri sestre. Sanatorij dr. Jakovljevića je bio poput samostanske zajednice ovih sestara. U njegovoj kući je sestrama osigurano lijepo stanovanje, pa čak i kapela s Presvetim.

Krajem svibnja 1948. nacionalizirane su sve tvrtke i ustanove, uključujući i sanatorij u kojem su radile sestre. Dr. Jakovljević je prethodno bio šef državne bolnice, a zatim upravitelj pedijatrije. Kad su sve sestre prisilno otpuštene iz sanatorija i njihova kapela profanizirana,

nekoliko dana kasnije dr. Jakovljević im osigurava posao na pedijatriji.

Međutim, morale su se iseliti iz svog prethodnog stana i prihvatiti smještaj u nekom podrumu. Još veću tugu doživjele su kad su na zahtjev vlasti morale napustiti redovnički habit – odijelo, ako su željele ostati u službi.

Tada je nekoliko godina život tekao sasvim mirno i situacija se polako popravljala. Gotovo su sve sestre upisale srednju školu za njegovateljice i tako stekle stručnu radnu spremu. Godine 1962. sestre si uspijevaju priskrbiti prikladniji stan u nekadašnjoj Ulici Ljudevita Gaja, gdje su opet mogle urediti kapelu s Presvetim, te tada mogu primati kandidatice iz Slovenije koje su upisivale medicinski fakultet. Neke sestre su odmah po svršetku novicijata dobile posao u bolnici, sve zahvaljujući zalaganju i dobroti dr. Jakovljevića. Uz posao su pohađale i tečajeve šivanja, stranih jezika i daktilografije. Cijela se zajednica dobro slagala s mladim sestrama i kandidaticama. Jedna od zabilježenih zanimljivosti je bila godine 1964., kada s. Verena Karloci postaje prva među sestrama koja je uspješno završila autoškolu i položila vozački ispit, te u Zemunu za zajednicu kupuje prvi automobil – kultnog „fiću”.

Sljedećih godina smjenjivao se poprilični broj sestara, starije su umirovljene jedna za drugom, dok je mlađe provincijska uprava preselila u druga mjesta i na druge službe, a njihov neumorni zaštitnik i dobročinitelj dr. Jakovljević umire 1960. godine. Novosadski samostan školskih sestara franjevki djelovao je gotovo 50 godina, ali se i polako gasio. To se na koncu dogodilo u lipnju 1979., kada sestre napuštaju Novi Sad i vraćaju se u svoju rodnu Sloveniju. Prigodom izrade predavanja i istraživanja o povijesti i životu ženskih redovničkih zajednica u našoj

Na pedijatriji u novosadskoj bolnici 1965.

Subotičkoj biskupiji 2021. godine, podatke iz arhiva mariborske Provincije sestara franjevki, vrlo ljubazno mi je ustupila s. Mira Rožanc iz samostana sestara u Ljubljani, uz srčano iznenađenje i veliku zahvalnost što se i dalje u Bačkoj njeguje uspomena na ponizne i požrtvovne sestre Slovenke.

250 godina Župe svete Terezije u Subotici

Katolički krug – prema predavanju Stevana Mačkovića

Župnik Matija Mamužić je 1885. godine, u dobi od 38 godina, postao župnik središnje subotičke župne crkve. Crkva je bila u jadnom stanju. Bojao se nemilih pukotina po svodovima crkve i još gorih pukotina na njezinu pročelju. Ni on se, kao ni njegov prethodnik župnik Ivan Probojčević, nije usuđivao ništa poduzimati. Na poticaj vjernika ipak je 1892. godine započeo najveću obnovu župne crkve svete Terezije u Subotici. Kada je 1885. godine preuzeo župu, crkva je prokišnjavala i bila je puna pukotina po svodovima. Njegova je zasluga što je podigao novi krov kako bi crkvu zaštitio od prokišnjavanja. Našao je u Zagrebu velikog umjetnika i majstora Johannesa Clausena koji je organizirao tu veliku obnovu. Tada je oslikana crkva, dograđene su križne lađe s oltarom Srca Isusova i Lurdske Gospe. Župnik Mamužić je dao podići nove sakristije, kako ih danas vidimo. U toj velikoj obnovi su nabavljeni veliki vitraji, postavljen je novi pod, sagrađene su nove orgulje.

KATOLIČKI KRUG

Iza stolne bazilike svete Terezije u Subotici nalazi se zgrada Katoličkog kruga. U vrijeme svoga osnutka Katolički krug je bio vjerska kulturna udruga sa zadatkom da bez političkog djelovanja pomaže socijalnu povezanost katolika, promičući njihove materijalne i kulturne interese. Središnji katolički krug je osnovan u Budimpešti 1888. godine da bi pomagao djelovanje katoličkih krugova koji su osnivani širom Mađarske u gradovima i selima. Osnutak i organiziranje katoličkih krugova od 1893. godine podupire Mađarska katolička biskupska konferencija. Pod pritiskom komunističkih diktatura u Mađarskoj i u Jugoslaviji, katolički su krugovi prestali djelovati.

Subotički Katolički krug je osnovan nastojanjem župnika Matije Mamužića, župnika Župe svete Terezije. U osnutku kruga od velike su mu pomoći bili svećenici Pajo i Ilija Kujundžić. Na poziv župnika Mamužića u ljeto 1895. odazvalo se 240 vjernika osnivača, te su 29. rujna 1895. godine održali osnivačku skupštinu. Prema usvojenim Pravilima, naziv i pečat udruge bili su dvojezični. Nakon što je Ministarstvo unutarnjih poslova 11. svibnja 1896. godine odobrilo Pravila, već je 24. svibnja održana izborna skupština, na kojoj je za predsjednika izabran Matija Mamužić, a saborski zastupnik dr. Josip Antunović za dopredsjednika. Pokrovitelj je bio kalačko-bački nadbiskup.

Katolički krug je bio blizak Katoličkoj pučkoj stranci. Radio je na podizanju katoličke svijesti u narodu, osposobljavajući članove za kršćansko svjedočenje u suvremenom svijetu. Krajem devetnaestoga stoljeća Crkva je bila sve jače potiskivana s područja javnog života. I zato je Crkvi trebala pomoć udruge kao što je Katolički krug. Organizirana su brojna predavanja, a kada su gostovali predavači koji nisu znali hrvatski jezik, župnik Mamužić ih je prevodio. Katolički krug je bio mjesto okupljanja i druženja mladih katoličkih intelektualaca. Isprva je sjedište bilo u Prokeschovoj palači. Kada je Matija Mamužić sa Župom svete Terezije darovao zemljište, od 1898. do 1899. godine podignuta je današnja zgrada Katoličkog kruga. Poslije smrti Matije Mamužića 1900. godine, vjeroučitelj subotičke gimnazije, svećenik Pajo Kujundžić, izabran je za predsjednika, a 1902. uz njega je za predsjednika izabran i dr. Josip Antunović. U tadašnjem Katoličkom krugu su Bunjevci bili izrazita većina, pa su zauzimali vodeće položaje pomažući i nacionalno organiziranje bunjevačkih Hrvata. Spočetka je službeni jezik bio hrvatski, a kasnije je mjesto hrvatskoga zauzeo mađarski jezik, a hrvatski uglednici su uklonjeni iz društva. Za vrijeme Prvog svjetskog rata rad kruga je zamro, jer je većina članova bila mobilizirana i na bojišnici, dok oni koji su ostali u Subotici nisu smjeli dolaziti u prostorije kruga jer su u njemu bili smješteni vojnici koji su uništili arhivu i knjižnicu.

Katolički krug se nazivao i Katoličkim krugom svete Terezije. Za vrijeme Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, stari članovi su se ponovno organizirali i s novim članstvom na skupštini 4. siječnja 1920. izabrali za predsjednika svećenika Iliju Kujundžića. Od tada je udruga po svojem sastavu i djelovanju postala isključivo bunjevačko-hrvatska. Na skupštini 28. siječnja 1923. godine Pravila su prilagođena novim okolnostima, a odobrena su 1925. godine. Prema drugom paragrafu Pravila, „zaštitnik Kruga je svagda subotički natpastir”, a po trećem paragrafu: „Cilj je Kruga u pogledu duševnom, materijalnom, rodoljubnom i društvenom obćinstvo katoličko u Subotici unaprijediti, buditi svijest katoličku, katolički duh udomačiti, uvažiti uvjerenje katoličko, vjerozakonske i čudoredne osjećaje krijepiti, slogu učvršćivati i rasprostiti prosvjetu.” Pravila naglašavaju da u Krugu neće biti politike, a da članom može biti svaki tko je katolik i pošten, i tko nije član kakvog tajnog društva (tj. slobodnog zidarstva), pri čemu su redoviti članovi jedino muškarci, a potpomažući mogu biti muškarci i žene.

Što znače kipovi u crkvi i što govore slike?

Sigurno smo se već našli u situaciji da smo stajali ispred crkvenog portala, divili se veličanstvenim skulpturama, svodovima u pročelju polja crkve i pitali se što je to zapravo prikazano i kakvo bi to značenje moglo imati.

Možda vam je tijekom prekrasnog koncerta za orgulje pogled odlutao do raskošnih stropnih slika barokne crkve i željeli ste saznati nešto više o likovima i scenama prikazanim tamo gore na visinama.

Zanimljivo je kada se istražuje crkvu s radoznom djecom koja nas obasipaju pitanjima tko je ovaj ili onaj kip ili zašto toliko anđelčica sjedi na oltarima. Mi odrasli svakodnevno ili tjedno prolazimo pored oltara bogato oslikanih crkava i shvaćamo koliko su tradicionalne slike naših crkava pale u zaborav. Stoga je krajnje vrijeme da obnovimo svoje znanje. Zasigurno ima još dosta neodgovorenih pitanja, jer svaka crkva ima svoju povijest i posebne regionalne karakteristike koje vrijedi razotkriti.

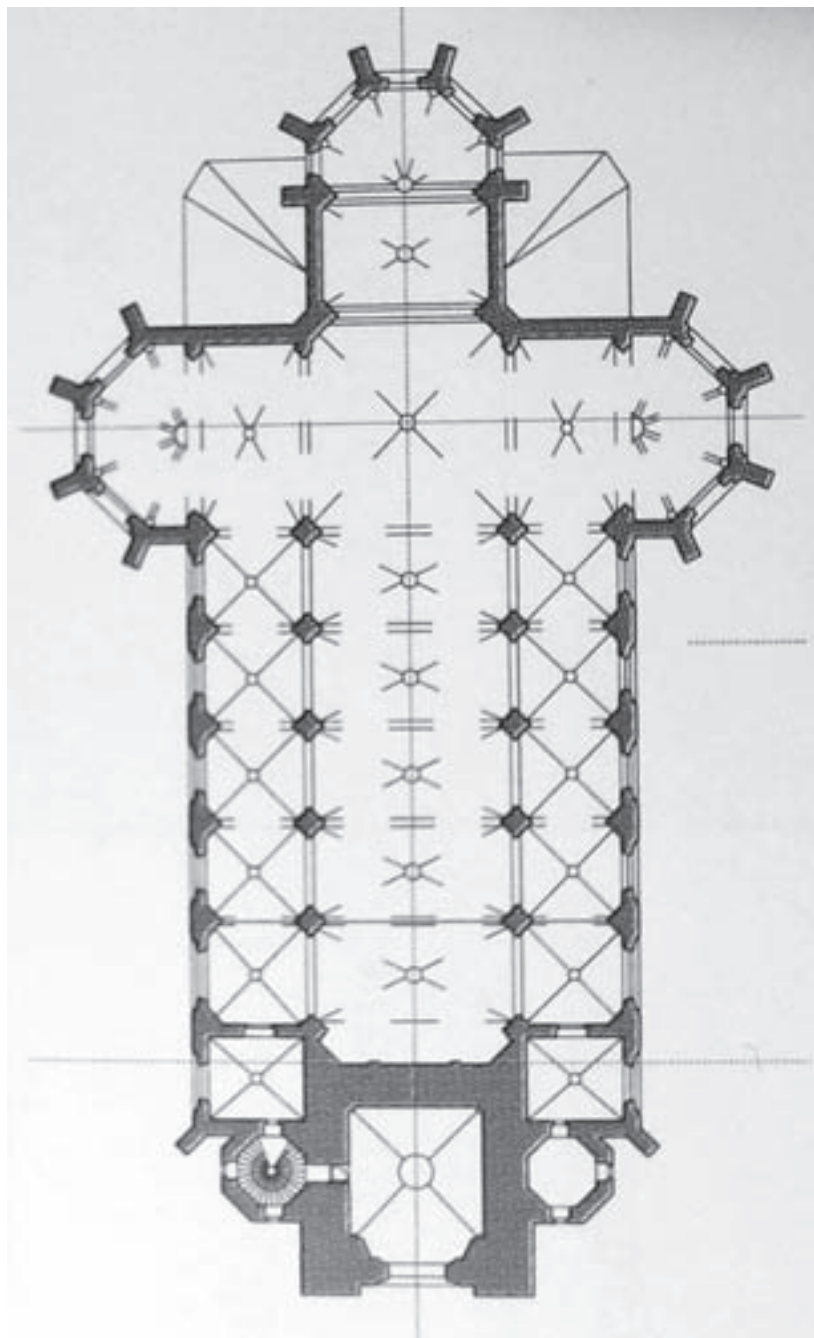
CRKVE SU UMJETNIČKA DJELA

Cjelokupni raspored crkava, uključujući i njihovo likovno ukrašavanje, prati točno definirane teološke i liturgijske programe koji se mogu provoditi detaljnije ili u skraćenom obliku. Crkve su zamišljene kao totalna umjetnička djela i najbolje ih je percipirati kao cjelinu. Njezini nizovi slika raspoređeni su tako da se mogu čitati izvana prema unutra, od poda do stropa i od ulaza do oltara, sa sve većom važnosti. Njihov značaj i težinu daje i visina.

Neke crkve imaju i poprečnu lađu, njihov tlocrt ocrtava križ. Osnovni elementi kršćanskog simboličkog jezika su svjetlo i križ. Stoga su kršćanske crkve u početcima tradicionalno okrenute prema istoku, prema svjetlu i izlazećem suncu (*ex oriente lux*).

Pritom slijede Isusove riječi: *Ja sam svjetlo svijeta, tko god ide za mnom neće hoditi u tami, nego će imati svjetlo života* (Iv 8, 12). U skladu s tim, veliki glavni portal većine crkava nalazi se na zapadu, dodatni ulazi mogu se nalaziti na sjevernoj i južnoj strani lađe. Unutar crkve vjernici idu stazom

duž središnje lađe do oltara gdje se slavi euharistija, u našim crkvama gori „vječno svjetlo” koje označava mjesto tabernakula, mjesta gdje se čuva Presveto. Ako

se u posebno raskošno ukrašenim crkvama između apside i lađe dograđivala dodatna poprečna lađa, tada je tlocrt tih crkava bio u obliku latinskog križa.

Zapjevajmo novu pjesmu Gospodinu

Novi počeci su pred nama. Nova školska, vjeronaučna i pjevačko-zborska godina. Ovo novo razdoblje stavlja pred nas mnoga pitanja i izazove na koje trebamo odgovoriti. Prije svega trebamo se propitati koliko planiranog smo ostvarili u prošloj godini. Koliko smo novih popijevki uveli, koliko starih obnovili. Crkveni je glazbenik uz povjereni zbor i puk službenik liturgije i ne stavlja u prvi plan svoje mogućnosti i kvalitete zbora nego prije svega podređenost trenutku liturgije, tako da se puk i zbor u pjesmi slože i čine raspjevanu putujuću crkvu. Pogoditi pravu mjeru i proporciju za sudjelovanje i zbora i puka u liturgijskom slavlju je kompliciran ali i ostvariv zadatak.

Prilično se malo koristi pjesmarica *Pjevajte Gospodu pjesmu novu*. Ona pruža obilje noviteta koji bi mogli osvježiti naša liturgijska slavlja. Iako nam se ponekad čini da je ova pjesmarica daleko od onoga što su naša estetska mjerila za lijepo, kada malo dublje uđemo u pojedine skladbe, njihovu tekstualnu i glazbenu strukturu, možemo uvidjeti da se ona može lijepo interpretirati i time dobiti na svježini. Uvesti svake godine jednu novu misu (nepromjenjivi dijelovi) također čini obogaćenje repertoara. Tako se za izvjesno vrijeme „nakupi” broj pjevanih nepromjenjivih dijelova da se svake nedjelje u mjesecu pjeva različita misa. Psalmske antifone su također mogućnost stalnoga uvrštavanja novoga. Uz psalmista puk će rado prihvatiti nove melodije. Ovo su samo neke od ideja koje možemo ostvariti uz malo truda i dobre volje. Ponovit ću: pribjegavati lakim melodijama, trivijalnim šansonama i neprimjerenim skladbama koje nisu liturgijske samo činimo stvaranje neukusa u našem vjerničkom puku, a lišavamo ih ljepote prave katoličke liturgijske popijevke i glazbe. Odvažimo se! Gregorijaski koral, novi Gospodine smiluj se, Jaganjče Božji i pokoja nova zborska i liturgijska skladba osvježiti će i nas i puk koji može sudjelovati u liturgijskom slavlju ne samo molitvom nego i pjesmom koja ovako postaje dvostruka molitva, kako to kaže sv. Augustin. Odvažimo se! Zapjevajmo novu pjesmu Gospodinu!

PRIJEDLOZI ZA LITURGIJSKO PJEVANJE

22. nedjelja kroz godinu – 3. 9. 2023.

Ulazna: Smiluj mi se Gospodine (PGPN PGPN 83) ili Oče naš dobri (PGPN 224, SB 33)

Otpjevni psalam: Tebe žeda duša moja (PGPN 106)

Prinosna: Prigni se svako koljeno (PGPN 207)

Pričest: Zdravo sveti Sakramente (PGPN 288, SB 60)

Izlazna: Djevice nevina (PGPN 766 SB 185) ili Sveta Bogorodice (SB 179)

Rođenje Blažene Djevice Marije – Mala Gospa – 8. 9. 2023.

Ulazna: Lijepa si lijepa (PPGN 767, SB 187)

Otpjevni psalam: Miroslav Martinjak: Radujem se u Gospodinu radujem

<https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2018/06/Radujem-se-u-Gospodinu2c-M.-Martinjak.pdf>

Prinosna: Ljiljane bijeli (PPGN 616, SB 182)

Pričest: O mila Majko nebeska (PGPN 794, SB 194)

Izlazna: Čuj nas Majko (PGPN 773, SB 183)

23. nedjelja kroz godinu – 10. 9. 2023.

Ulazna: Neka te slave narodi (PGPN 109)

Otpjevni psalam: Š. Marović: Ako danas glas mu čujete <https://crkvena-glazba.hr/wp-content/uploads/2020/02/Ako-danas-glas-mu-%C4%8Dujete-%C5%A0-Marovi%C4%87.pdf>

Prinosna: Jedan kruh na svetom stolu (PPGN 231, SB 39)

Pričest: Sakramentu veličajnom (PGPN 242, SB 44)

Izlazna: O mila Majko nebeska (SB 186)

24. nedjelja kroz godinu – 17. 9. 2023.

Ulazna: Mir svoj o Bože (PGPN 237-1) ili O Stvoritelju ljudi (PGPN 167, SB 19)

Otpjevni psalam: Milosrdan je i milostiv Gospodin (PGPN 118)

Prinosna: O da bude radost (PGPN 260)

Pričest: Odzivam se Isuse (PGPN 244, SB 46)

Izlazna: Dobri Kralju mira (SB 22)

25. nedjelja kroz godinu – 24. 9. 2023.

Ulazna: Gdje god su dvojica (PGPN 220) ili Spasitelju dobri Isukrste (PGPN 859, SB 27)

Otpjevni psalam: Blizu je Gospodin (PGPN 124-3)

Prinosna: Darove prinesite (PGPN 229)

Pričest: O sveta gozbo (PGPN 242)

Izlazna: Svi anđeli u nebu (Bačka) ili Majko Božja Bistrička (PGPN 784, SB 193)

Dužijanca malenih

Djeco, želite li upoznati ovogodišnjeg malog bandaša **Davidu Kujundžića** i malu bandašicu **Sofiju Kovačević**? Dužijancu su ponosno prošli kao uvažene osobe, noseći poruku kako i mala djeca trebaju sudjelovati u ovim velikim događanjima. Oni to rade već dugo, od malih nogu, i sudjelovali su skupa s roditeljima, ali ove godine imali su posebnu čast biti centralni likovi među djecom, i to sami, bez odraslih.

Zovem se: DAVID KUJUNDŽIĆ

Učenik sam OŠ „Matko Vuković”, završio 3. r.

Obitelj: tata Marinko
mama Marina
sestra Karla (5)
brat Bogdan (7)

Knjiga: Mz craft knjiga

Pjevač: nemam

Pjesma: Hajde da se volimo

Film: Transformersi

Računalna igra: Mx craft desx

Omiljena hrana: palačinke, špageti

Zovem se: SOFIJA KOVAČEVIĆ

Učenica sam OŠ „Matko Vuković”, završila 3. r.

Obitelj: tata Daniel
mama Sanja
braća David (8,5) i
Luka (3,5)
sestra Valentina (5)

Knjiga: Winx *Boje srca*

Pjevač-pjevačica: nemam

Pjesma: klasična glazba

Film: Mala sirena

Računalna igra: Geometri

Omiljena hrana: palačinke, lubenica, banana, jagoda, malina...

Ili-ili

DAVID

slano – **slatko**
računalo – društvene igre
stan – **kuća**
meso – povrće
zima – **ljet**
dan – noć
hodanje – **bicikl**
film – knjiga
jabuka – **lubenica**
voće – čokolada
tamburaši – zabavljaci
jezik – **matematika**
tjelesno – informatika
likovno – **glazbeno**
pizza – špageti
čokolada – **vanilija**
gazirano – **negazirano**
pas – mačka
selo – **grad**
kazalište – **kino**
trenirka – traperice
sport – folklor
kemijska – penkala
odbojka – **košarka**
tenisice – cipele
mobitel – prijatelj

SOFIJA

slano – **slatko**
računalo – društvene igre
stan – **kuća**
meso – povrće
zima – **ljet**
dan – noć
hodanje – **bicikl**
film – knjiga
jabuka – lubenica
voće – čokolada
tamburaši – zabavljaci
jezik – **matematika**
tjelesno – informatika
likovno – **glazbeno**
pizza – špageti
čokolada – **vanilija**
gazirano – **negazirano**
pas – mačka
selo – grad
kazalište – kino
trenirka – traperice
sport – folklor
kemijska – penkala
odbojka – košarka
tenisice – cipele
mobitel – prijatelj

4

Dužijanica 2023.
„Dan očitovanja ljubavi
prema Bogu i poštovanja
prema zemlji”

27

Aktualno
Stjepan Beretić: *Prilozi za
povijest Katoličke Crkve
u Bačkoj*

35

Biblijski osvrti
Zahvalnost i
briga za stvorenja

11

Kultura u Dužijanci
Takmičenje risara

28

Intervju
Dr. sc. Manda Svirac,
znanstvena suradnica i
etnologinja

39

Psihologija
Psihoterapija gojaznosti

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godišće XXIX., broj 345
Kolovoz (avgust) 2023.

Izdaje:
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva:
Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:
Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)24 524496
Dušan Balažević, zamjenik glavnog
i odgovornog urednika
Željka Zelić Nedeljković,
redaktura i korektura
Marko Tucakov, novinar
Dragan Muharem, član Uredništva
Jelena Ademi, tehnička urednica
Petar Gaković,
autor naslovne i zadnje stranice

Tisak:
Rotografika d.o.o.
Segedinski put 72
24 000 Subotica
+381 24 636 600

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama i
verskim zajednicama Republike
Srbije.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

272

ZVONIK : katolički list / glavni i odgovorni
urednik Vinko Cvijin. - God. 1, br. 1 (1994)- . -
Subotica : Katoličko društvo „Ivan Antunović”,
1994- (Novi Sad : Magyar Szó). - Ilustr. ; 29 cm

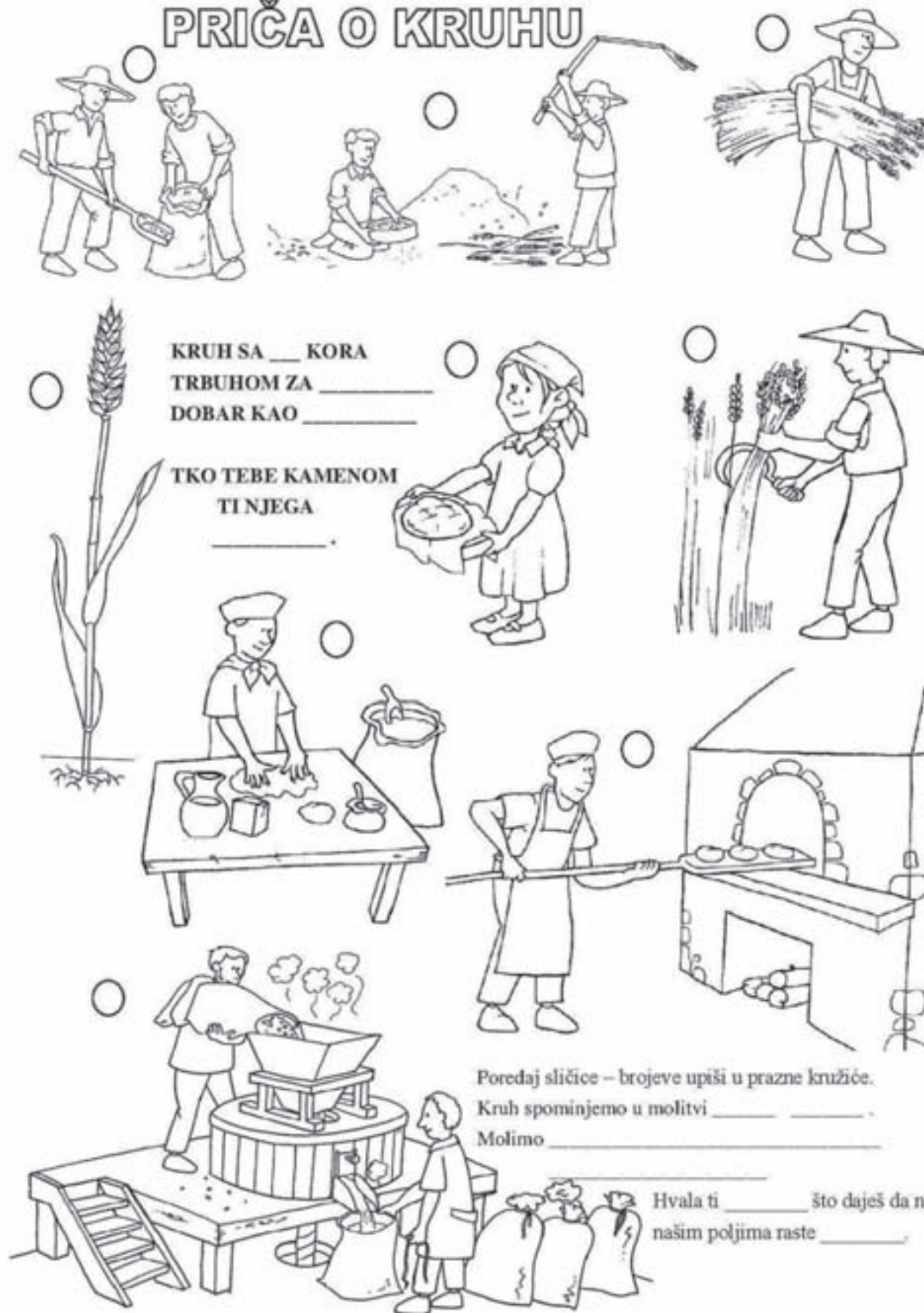
Mesečno.

ISSN 1451-2149 = Zvonik
COBISS.SR-ID 128815111

Fotografije:

* Zvonik
* Attila Kovács
* Vedran Jegić
* NIU „Hrvatska riječ”
* www.subotica.info
* www.pixabay.com
* UBH „Dužijanica”
* Facebook

PRIČA O KRUHU

KRUH SA __ KORA
TRBUHOM ZA __
DOBAR KAO __

TKO TEBE KAMENOM
TI NJEGA
__

Poredaj sličice – brojeve upiši u prazne kružiće.

Kruh spominjemo u molitvi ____

Molimo ____

Hvala ti ____ što daješ da na
našim poljima raste ____

ime ____ prezime ____ 3 ____

www.katehetski-nadbiskupija-split.net

Prijatelji Zvonika

Godišnja pretplata na Zvonik

* Izravnom dostavnom na župe: 1650 dinara
* Poštom: 2000 dinara: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
40 eura: Republika Hrvatska
50 eura: Europa
60 eura: USA, Kanada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz Srbije mogu uplaćivati na dinarski račun:
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Srbija
Broj dinarskog računa: 205-0000000514856-51 NLB Komercijalna Banka
A.D. Beograd, s naznakom: „za Zvonik”.

Pretplatnici iz inozemstva mogu uplaćivati na devizni račun.
Katoličko društvo „Ivan Antunović”
Trg svete Terezije 3
24000 Subotica
Serbia
Broj deviznog računa: 205-0070800067390-03
NLB Komercijalna Banka A.D. Beograd
SWIFT: KOBRBSBG
IBAN: RS35205007080006739003